

దీనికి ఉదాహరణము:—ఒకముత్తయిచ్చువునకు తలంటిసిక్కుచోసి రవికలగుడ్డ దక్షిణాంబులము ఇచ్చి వేండ్లిండులట్లు పూసినాసి యున్న అవకాశములులేదని పేసినయ్య బెల్లముతో ఆముత్తయినువునకు వాయన మియ్యవలెను శక్తితప్పినాభక్తితప్పరాదు కథలోపమయినావ్ర తలోపముకాకూడదు.

2 అష్టాదశకథ.

రాచవారిఅక్కమ్మ వెలమవారి అక్కమ్మ బ్రాహ్మణవారి అక్కమ్మ కోమటివారి అక్కమ్మ కావవారిఅక్కమ్మ వీరయదుగురతదే నోము నోచుకొందమని వునవానములుండిరి మూడువామలు దాటిన తరువాత సుకుమారి అయిన రాచవారి అక్కమ్మ మొగమితిగి పడి పోయెను అంతటఅన్నలువచ్చి యేమమ్మాయిటుపడిపోయినదని తల్లిని అడుగగా నాయనా తదై నోము నోచుకుందామని యుపనానముండి చంద్రుడువచ్చినదాక నుండలేక పడిపోయినదని చెప్పెను. అప్పుడొక యన్నగారు చింతచెట్టెక్కి అద్దముకట్టి ఆరికకువృకు అద్దమునకుతిన్న గా చిచ్చు పెట్టిచెల్లెలిని లేపి అమ్మాయీ అడుగో చంద్రుడువచ్చినా ము ఆదిగతచెట్టువైపునకు చూడుమని చింతకొమ్మకు కట్టిన అద్దము లో కనబడుచున్న మంటను చంద్రుడుగా భ్రమింపజేసి నోము నోచు కోవని చెల్లెలితో చెప్పెను. ఆమెనిదముగా చంద్రుడు వచ్చినాడనుకొని సంతోషించి నోమునోచుకొని అన్నముతినెనుఅంతనామెకువడియేండ్లు వచ్చిన తరువాత పెండ్లిచేయుటకు వ్రాయత్నించగా మునలిమొగుడు వచ్చెను. ఆమెవానిని చూచి నాకు పెండ్లి అక్కరలేదని అయ్యోతదే నోమునోచుకుంటే పడుచుమొగుడువచ్చునని సాయంత్రముదాకానుండి నోము నోచుకొని అన్నముతించిని నాకీమునలిమొగుడేల దావించెనని విచారించుచుండెను అంతట తలిదండ్రులువచ్చి అమ్మా మనది రాచ కులము పెండ్లియాడకుండుట తప్పని అనేకవిధములు చెప్పినను వినక

యోగరాత్రినేక అక్షవిమల బదిపోత్రమండల అట్లు

పోయి యోగోలనుదోనున్న ముగ్ధిని నివృత్తోతపనా మువల

పెట్టెను ఇట్లుకొగితకాలముగవస్తుచేయుచుండి భూమిపక్షాంతనై యా
పొంతనకుగుచున్న పార్వతీపామేశ్వరు లామెకుచూచి ఓనిన్నదానా
ఎంచుచేత నిట్లుగెఱుచు చేయుచుఁగిని యడిగి అందుకామె మీ
రేమి ఆర్పెడివారా తీర్చెడివారా మీకెందుకు అని యుత్తరమిచ్చెను
ఆర్పెడివారమును తీర్చెడివారము మేమే చెప్పవలయునని మరలవా
రడిగిరి అంతనామె లేచి వారికి నమస్కరించి నేను లద్దితోనునోచుకో
న్నాను నాతోనోచికొనిన వారివలెగాక నాకుముసలిమొగుడు వచ్చి
వాడు నేనేనుపాపము చెసిగోయని యామె దీనియెఱలికిను నీవువవా
నముండి మూడుబాచులు తిరిగిన తరువాత మొగముతిరిగిపడిపోగా నీ
యన్నవచ్చి చింతచెచ్చికోవృత్తులద్దము కట్టికిందఁజుచ్చి పెట్టియామద్దము
లో కనబడుచున్నమంటను చంద్రుడని భ్రమింపజేయుగా నీవునిజము
గా చంద్రుడు వచ్చిగాడని నోమునోచుకొని భోజనముచేసినావు ఆకా
రణముచేత నీకుముసలిమొగుడు వచ్చినాడు అని వాచు చెప్పి ఇప్పుడై
న నింటికిగోయి దీపాలవేళదాక నుండి నోమునోచుకొన్నయెవల్యఁడుచు
మొగుడు వచ్చుననిచెప్పిరి అప్పుడాపిల్ల యింటికివచ్చి రాత్రిదాక
నుపవాసముచేసి యథావిధిగనోమునోచుకొనియెనుఅంతనామెకుపడుచు
మగడు వచ్చెను అప్పుడూరువారందరును ఏమి నోమునోచితివమ్మా ఏమి
వృతము పట్టినావమ్మా నీకు పకుచుమగడుదొరకుట అనియడిగిరిఅందు
కామెఅట్లతద్దె దీపాలవేళదాకనుండి నోము నోచుకొన్నాను ముసలి
మగడు పకుచుమగడు అయినాడుఅనిచెప్పెను.

ఉద్యాపనము:—కలియుగమందండరును అట్లతద్దెనోముపట్టి ప
డేసి అట్లునైవేద్యముపెట్టి పడేసి అట్లు వాయనమునిచ్చి యీవిధిగా ప
డేండ్లు అయినతరువాత పదిమంది ముత్తయిదువులకు పడేసి అట్లుభిక్ష

బుద్ధులకు కౌటోర్మోతా వాయనమియవలెను కథలోపమనా
వ్రతలోపము కాకూడదు భక్తితప్పినా ఫలముతప్పదు.

31 ఆపదలేని ఆదివారముకథ.

ఒక బ్రాహ్మ యన కొడుకుమాగుడుకలడు అచిన్నవాని కతకువివా
హముచేసి కొడలిని తనయింటికి తీసుకొనివచ్చెను ఆమె ఆపద యనిలి
కేమో తెలియక పరిశీలనము మాగు గారి యింటికి రాగానే మామా
ఆపదయ లే ఏమియని యడుగుచుండేది పరిశీలన మిట్లు అడుగుచుం
డగా విసువువచ్చి ఆ బ్రాహ్మ యును దర్భాసనలతాకు పుచుకొని
కెడనునవని కొట్టెను ఇట్లు నాగ దొబ్బకు ముగ్ధుడగుచోయెను ఆమా
మమూడలేక యాచిన్నవానిగల్గి అడవిలోనికివెళ్ళి విహరించుచుండగా
పార్వతీపరమేశ్వరు భూమి పాలించుటకు వచ్చి ఆమెనమూచి యేరు
యిల్లున్నావని యడిగిరి ఆమెనాజోలిమీకెందుకు వెళ్లమనగా పార్వ
తీపరమేశ్వరులు ఆలాగునాడు చెప్పహుసందని యడిగిరి నాకుఆపద
మనసులము ప్రతిఃనము మామామగారినిఆపదయఁ గీమేమిటియని య
డుగుచుండగా ఆయనకుకోపమువచ్చి దర్భాసనల తాటితో నావ్వి
కొడుకును కొట్టినాడు అతడుమూర్ఛపడినాడు ఆమాపర భరించలేక
యీలాగువచ్చినానని బ్రాహ్మణస్త్రీ చెప్పగా పార్వతీపరమేశ్వరులు
నీవుకిందటిజన్మమునఆపదలేని ఆవారము మావట్టిడ్లనుచేసినావు
అందుచే నీగు ఆపదమచ్చునది ఎప్పుడుయీ మువట్టి క్రమముగా ఉ
డ్యాపనము చేసుకొన్నయెడల నీకీరూపదహవుననిచ్చి పార్వతీపరమ
ేశ్వరులు అంతః సమకొంది ఆబ్రాహ్మణస్త్రీ యింటికివెళ్ళి యా
మువట్టి క్రమముగ ఉడ్యాపనచేసుకొని యేవిధమైన ఆపదలులేక సుఖ
ముగానుండెను.

ఉడ్యాపనము:—అయిదుమానికలపాలలో మానకపోలడు బి
య్యముచేసి సరమాన్నమువండి అడుగులుబుడైల్చి తీసుకొని సూర్య

నకు నైవేద్యము పెట్టి ఆమధ్యపరమాన్నము అయిదుమాళ్ళ వరకు
అయిదుడబ్బులు దక్షిణకాంబూలముతో బ్రాహ్మణునకు వాయన వి
య్యవలెను. కథలోపమయినను వ్రతలోపముకాకూడదు భక్తితప్పినను
ఫలముతప్పదు.

4. గాజులగారిచేవి కథ.

ఒక బ్రాహ్మణుని కోడలు గాజులగారిచేవి నోముపట్టి ఉల్లంఘన
చేసెను. అందుచేత ఆమెను చూచి అంతా చిటచిటలాడుచుండెడివారు
ఇరుగుచిటచిట పొరుగుచిటచిట అత్తాచిటచిట మామూచిటచిట మగ
డూచిటచిట ఎవరువస్తారే ఇలాగున్నారని యీచిన్నచివచారిండును
అడవిలోనికిపోయి తిరుగుచుండెను. అంతట పార్వతీపరమేశ్వరులు భూమి
పాలించుటకు వచ్చి ఆచిన్నదానిని చూచి ఏమి ఆలాగుచివారిండు
తిరుగుచున్నానని యడిగిరి. అందుకామె ఇరుగు పొరుగు అత్తా మామ
మగడు నన్ను చూస్తే కోపంగా వుంటారు అందుచేత సందడికి కోప
మైతే ఎట్లు బ్రతుక నని ఇలాగు తిరుగుచున్నానని చెప్పెను ఆలాగు
కాదమ్మా నీవుగాజులగారిచేవి నోముపట్టి ఉల్లంఘనముచేసివావు ఆకాళ్ళ
గమున నిన్ను చూచిన అందరికి కోపముగానున్నది. నీవుతిరిగి ఆనోము
పట్టి ఉద్యాపనము చేసుకొని నిన్ను అంతా పేమతో చూస్తారుఅని
పార్వతీదేవి చెప్పెను ఆప్రకారముఆమె యింటికివెళ్ళి నోమునోచుకొని
యథావిధిగ ఉద్యాపనముచేసుకోగా అప్పటినుండి ఆమె అందరికి ఇష్ట
ము గలదయ్యెను.

దీనికిఉద్యాపనము—ఒకముత్తయిచువును తీసుకొనివచ్చి ఆమెకు
ఇష్టమైన గాజులతోడగించి తలంటి నిఘ్నభోసి చీర రవికలగుడ్డ యిచ్చి
పిండివంటలతో భోజనముపెట్టవలెను: భక్తితప్పినా ఫలముతప్పదు కథ
లోపమైనను వ్రతలోపము కాకూడదు.

5. గ్రామ-గౌరవ

ఒక బ్రాహ్మణునకు నలుగురు కొడుకులును ఒక కూతురును కలరు. ఆ కూతురు పుట్టిపరోజు మొదలుచేసుకొని రాత్రి పురుగులుగాను పగలు మనిషిగాను అగుచుండేది. రాత్రినేళ లిల్లి ఆ పురుగులను పోగుచేసుకొని విచారించుచుండేది. అలాగుననుండ కొన్నాళ్లకు ఆ పిల్లతల్లిని పుట్టింటికి తీసుకొనివెళ్ళనిది. పై అన్నగారువచ్చి అమ్మాయీ పిల్లలకు ఏదాది వెళ్ళినది గనుక ఒకసారి పుట్టింటికిరమ్మని పిలిచేరు. ఆమె ఇప్పుడుకాదు మఱియొస్తాననిచెప్పెను. ఆమాటలువిని ఆతరువాత పోయెను. తరువాత నాలుగెండ్లు అయినవిమ్మట మరల అన్నవచ్చి అమ్మాయీ రమ్మన మని ఎలావగా ఇప్పుడుకాదు వస్తానులే అని జవాబుచెప్పెను. ఆమెమాటలకు నరేయని అరకువెళ్ళిపోయెను. ఈపిల్లపెద్దయినకొలది పురుగులు ఎక్కువగాజొచ్చెను. ఆపురుగులను రాత్రి లిల్లి గ్రామినిగా కాపాడుచుండెను. అంతట ఆపిల్లకు పదివందలరెముల యీసునచ్చెను. అప్పుడు తమగా అన్నగారువచ్చినగాని అనియెడల నీకునేములేము. మాకునీవులేవు అనిగొట్టి నట్లుచేయగా ఆమెమారుమాటచెప్పలేక కొడండ్రొవ్వకువెళ్ళి నాలుగురోజులుపిల్లనుచూచుచుండెదరా అనియడిచెదట. వారుమాట్లాడుకొనిరి. అప్పుడు నాలుగురోజులు నేనుచూచెదను మీరు వెళ్ళిగండని చెప్పెను. ఆ బ్రాహ్మణుని భార్య నాలుగురోజులనిరి. అపుడాటునకుతీసుకొనిపోయి పగలస్తమనము పిల్లి రాత్రి పురుగులును రాత్రిమాత్రము ఆపురుగులు చెదరకుండా కిందగుంటపీచి దీపము పెట్టకొనినది. మొదలు జాగ్రత్తగా గుంటలోనికి పోగుచేసుకొని ఒక్కపురుగునూ పోకుండా చూడవలయునమ్మా అనిచెప్పి కూతురునామెకొప్పగించి పుట్టింటికివెళ్ళెను. అంతదీపాలు పెట్టేసరికి వంటచేసిమామగారికి భర్తకుభోజనము పెట్టి ఆపిల్లను గుంట కిద్ద చావవేసివరుండి బెట్టి నాలుగురోజులాపిల్లపద్దవరుండెను. తరువాత పిల్లపురుగులగుచుండగా వాటినిన్నిటిని గుంటలోనికితోసి తెల్లవారిక

చాక చూచుచుండెను అంతట ఆమెభర్త ఇఁనామొదట రావడములేఫ్త
 ఎక్కడికిపోవుచున్నది అనిఅనుమానపడి మూకరోజులెనగువాత నా
 లుగోరోజున దీపాలు పెట్టగానే భోజనముచేసి ఆదిన్నదివఱకొనే గది
 గోడమీద కూర్చుండెను అంతట ఆమెభోజనముచేసి మామూలు పళ్లె
 రముగ అల్లను కనిపెట్టకొని కూర్చుండెను ఆరాత్రిచర్యలంతయు
 గోడమీదనుండి ఆబ్రాహ్మణచిన్నవాడు చూచి తేల్చవానితనవాత
 దిగివచ్చి అయ్యో నాచెల్లెలుయింతకన్నపడుచున్నా ఇదిగోమిఅనిభార్య
 నడిగి నాలుగురోజులనుంచి యేమిచేస్తున్నావు నాకుకనపడదంటే కేగుఅని
 కోపపడిను ఈ గాగంటివని మీఅమ్మనామవచ్చుచేస్తానని
 పెట్టకొని యుండవలసినచ్చినది అని చూమెచెప్పగా గురురత్నయ్యామె
 కునుచుచేవచ్చెనో అనివిచారమునొంది అడవిలోనికిపోయి ఆకుమీద
 ఆకు పోకిమీదపోక వేసుకొని తలక్రింద మీద కాళ్ళు పెట్టకొనితనమ్ము
 చేయమొదలుపెట్టెను అంతట అక్కడికి పార్వతీపర మేష్వరులు భూమి
 పాలించునిమిత్త మైవచ్చి ఈమీషములమః సింహచారము కలిగియున్నట్లు
 కనబడుచున్నదిచూడవలెనని పార్వతీకేవిశుశ్వరునిఅడిగెను ఆకనాల్లానో
 ఇకేదిక్కువ్వు వెళ్లవద్ద అనిశుశ్వరుడుచెప్పగాఅలా కాదుచూడవలయును
 అని పార్వతీకేవిభర్త నుకేసుకునివెళ్ళి సెవస్సుచేయుచున్న గూబ్రాహ్మణ
 చిన్నవానిని చూచెను అట్లుచూడవలసినట్లుగా యీలాకనమ్ముచేయు
 చున్నావు అనియడిగెను అందుకాబ్రాహ్మణచిన్నవాడు మీకుమిచ్చే
 వారా ఆర్యేవారా మీకెందుకు వెళ్లవలసినదిని నాకుచెప్పగా అలా
 కాదునాయనా ఆర్యేగివారము మేమే ఆర్యేగివారముమేమి చెప్పనినని
 నదని పార్వతీపర మేష్వరులుఅడిగిరి. మాచెల్లులుఇట్టింది ముగలు పగలు
 మనియి రాత్రిపురుగులుగాలగుచున్నది. అదియెందుచేతనో తెలుసుకొన
 గోరి యిట్లతనమ్ము చేయుచున్నావని యాబ్రాహ్మణచిన్నవాడుచెప్పెను
 అప్పుడుపార్వతీ పరమేష్వరులు దివ్యదృష్టినిచూచి మీచెల్లెలు క్రిందటి

జన్మమున రజన్వలైతింటిలోకలిపింది ఆదోషముచేత యీలావద్దినది కాబట్టి ఆమెచే గృహణగౌరవోముపట్టింది కృమప్రకారము ఉద్యానము చేయించినయెడల ఆదోషము వాపునని చెప్పి అక్కఱ్యలైరి. అప్పుడా బ్రాహ్మణునిన్నవాడింటికినచ్చి చార్వతీ పరమేశ్వరులు చెప్పిన గృహణ గౌరవోముచెల్లెలిచేతపట్టించిఉద్యానముచేయించెనుఅంతటఆపావముపోయి ఆపిల్ల రాతివిగ్నాలు ఎప్పటిలాగుండెను, తరువాత తల్లిపచ్చి పిల్లరన్న ములాగునఉండుటచూచి ముసవటి చిహ్నములేమిలేక పోవుటకునంతో పించుచుపమిటి అమ్మాయీవలసాయించి పుంగులుగుంటలని కోడలిని అడిగెను. అప్పుడు చిన్నకోడలు అత్తె గారువెళ్ళినదిమొదలుభర్తతనమీద అనుమానముపడుట అడవికివెళ్ళుట గృహణగౌరవోముపట్టించుట మొదలగు సంగతులన్ని పూనుగ్రుచ్చినట్లుచెప్పి అది గృహణగౌరవోముపట్టుట చేత పోయినదనిచెప్పి ఆదుగో మీలమ్మాయి అని పిల్లనుఅత్తగారి కప్ప గించెను

దీనికి ఉద్యానము—సూర్యగృహణమువల్లైవల్లెననగావసువు కుంకుమ పిండి బియ్యము పచ్చి పెల్లము ఆకు పోక దక్షిణాలతో పండి టిలోపెట్టి విడిచెననగా ఇంటిలో పెట్టి సూర్యగృహణమునాడు కథ చెప్పి అక్షతలువేసుకొనితొమ్మిదిదిశములు తొమ్మిదిపక్కములు తొమ్మిది వత్తులదీపము తొమ్మిదిఅట్లవాయనము తొమ్మిదిపట్లనైవేదిము కొత్త బల్లికిమూతవేసి చీర రవికెలగుడ్డ పెట్టి ఒక ముత్తయిదువకు వాయన మియవలెను.

6. కరుణగారిదేవి కథ

ఒక బ్రాహ్మణునకు అయిదుగురు కొడుకులు కలరు అయిదుగురు కొడుకులకు పెండ్లియి అయిదుగురు కోడలంద్రు కాపురమునకువచ్చిరి. అందులో అందవకోడలుకరుణగారిదేవిసోముపట్టినది. అంతాకూడావేసి వెయ్యికుండాభాగ్యముతోనుండిరిఅలావుండిఅత్తసామ్యుద్ధమామసామ్యుద్ధ

ద్భుత్వాత్మసామ్యుద్భవుశువసామ్యుద్భవాసామ్యేనాకీమ్యునిసూర్యదేవునిపా
 ణించి ఆమెనోజూసమస్కారములు చేసేది అట్లునమస్కారములు చేసిన
 కొంకికాలమునకు అత్తగారికి మామగారికి బావగారికి మరదులకు భ
 ర్తకు ఎల్లవారికి ఆమెమీదకోపంగా వుండేది ఆమె ఒకనోజూస వసుకొని
 నిశ్చప్తవుచుండగా మంచమతోపాటు తీసుకొనిపోయి మహారణ్యము
 లో పావేసిరి ఆమెకొంత ఒకకి నిశ్చప్తవుకొని అడవిలోనే నీళ్ళుపో
 నుకొని సూర్యభగవానుని నమస్కారముచేయుచుండగా ఆమెనోసిట
 లోనికి నిండుగా వరహాలు వచ్చెను ఆమె తీసుకొని నమీవ పల్లికేగి
 పసుపుకుంకుమగిన్నె ఉప్పుమిరపకాయలు బియ్యముమొదలగు యా
 వత్తునామ్యుకొని ఒకగొల్లకునలివాని నహాయమున నొకగుడిసెలో ని
 వసించియుండెను ఇంటివద్ద నున్నవాళ్ళకందరికి అష్టదశద్రువప్తకొని
 నానాస్థలములు తిరుగుచు తినుటకు తిండికట్టకుండు లేక బాధపడుచు ఒక
 గోనని కట్టపెల్లలనిమిత్తము ఈయడవిలోనికి వచ్చిరి ఇట్లువచ్చి తనకు
 సమీపములో నొకచోట సూర్యసమస్కారములు చేయుచున్న యాది
 న్నదానినిచూచి తక్కినకోడండ్రంతా ఇదిగో మాతోటికోడలు ఈలా
 గేమూర్యసమస్కారములు చేయుచుండేది అనితమవారితో చెప్పసాగి
 సూర్యప్రభావమువల్ల అడవిలోనున్నను కొంచెముదూర్చుకలది మేడలు
 మిద్రాలు గొడ్డుకట్టించి అరిచేసరిదేసి వస్తే అడ్డుములేకుండా అన్నముపె
 ట్టుచుండేది. ఆసమయమునందు ఆమెఅత్తి మామా అక్కడకువచ్చి
 మాకింతఅన్నము పెట్టించెదవానిని యడిగిరి అప్పుడు అత్తమామ అని
 ఆమె గ్రహించి మామామగారు అత్తగారు మీలాగే వుండేవారు
 మీదేవూరు మీరెవరని అడిగెను. అందుకువారు మేముఫలానా అని
 చెప్పిరి అంతలోపెనిమిటి వచ్చెను. వారిముగ్గికి ఆమెరంటి నీళ్ళుపో
 యించి వారికినకలోపదారములు చేయుచు పదమూడుకరుళ్ళు కంచము

లోపెట్టి కొత్తకంచముతోని వీర ఒకరవికలగుడ్డ కరుణ్య పెట్టకొని ఉద్యావనముచేసుకొనెను ఏడాదిఅయినతరువాత వీర రవిక వదనూడుక కరుణ్య కొత్తకంచములో పెట్టి ఉద్యావనము చేసుకోవలెను కథలోన మైనను వ్రతలోపముకాకూడదు భక్తి నిష్ఠివా ఫలములేవ్వను.

కుంకుమగౌరినోముకథ.

సోమనూజలగారి కూతురు కుంకుమగౌరి నోముపట్టి ఉల్లంఘన చేసినది. అందువలనచిన్నతనములోనే విధవరికము వచ్చినది. తల్లిదండ్రులు ఆచిన్నదానిని తీసుకొని కాశీపట్టణమునకు వెళ్ళి. అక్కడికివెళ్ళినను ఆచిన్నదాని పెరిగిరికము వోలేను ఒకనాడూ చిన్నదానితండ్రి గంగయొద్దనిగూర్చుని నివస్సుగావించుచుండ ఈశ్వరదాయనకు జ్యోత్యక్షమై యేమిబ్రాహ్మణుడూ ఇట్లుకూర్చునియున్నావు అనియడిగెను అప్పుడు బ్రాహ్మణుడు నాకులేకలేక యొకకూతురు కలిగెను. ఆచిన్నదానికీవివాహముకావించితిని వివాహమును నెలరోజులకు ఆమెకవిధవరికమునంభవించినది అకష్టమును సహించనోపక కలు బసహితముగా నీపట్టణము వచ్చియున్నాను అనిచెప్పినాడు అయ్యో నీకూతురుకీందటి జన్మమున కుంకుమగౌ. నోముపట్టి ఉల్లంఘనచేసినందున బాల్యదశయందెవిధవరికము నంభవించినది అనిపరమేశ్వరుడు దయారనంబు తనమోమున లోలుకాచుచుండ బలికెను అప్పుడూ బ్రాహ్మణుండయ్యా ఇప్పుడేమి యొచ్చిన నీకష్టముతోలగునో యానతీయ వలయునని యాపరమేశ్వరుని ప్రార్థించెను ఇప్పుడుతిరిగి యానోముపట్టియు ద్యావనముచేసినచో యీకష్టమువోవునవి అయీశ్వరుడానతిచ్చి యదృశ్యుడయ్యెను అప్పుడొకార కూచిన్నదానిచే నోముపట్టించి యుద్యావనచేయించెను

ఉద్యావనము:—వదముగ్గురు ముతైదువులకు బరణినిండుగ కుంకుమపోసి నల్లపూసలు లక్కతోడుపెద్దదక్షిణ తాంబూలము యిచ్చి వదముగ్గురు ముతైదువులకు వదనూడు బరణులు యివ్వవలెను.

చిరుశృంగార

చిక్కిచిక్కివరు చిక్కుశృంగారినోము పట్టిమానుహూర్నిమముండ
ర నచ్చెను రథనఁ మినాడు కథ చెప్పియడిగెలు వేసుకొని ఎత్తువన్న బి
డ్డలెకబాయకుండ చుకచిక్కినడలకుండ పక్కలోబడ్డ బాయకుండ కంటి
కాలుకకదలకుండా పెరిగజ చదరకుండా కాలిమట్టికదలకుండా కట్టివబ
ట్ట విడనకుండా తొడిగెరది తొలగకుండా నంటినొమ్ము వడలకుండా
వెంటపురుగు నడబాయకుండా ఉండవలెనమ్మా పెండిట్కుళ్ళువ
యిడిచిక్కుళ్ళు నేపంచిపెట్టెను చిక్కుశృంగారీవిత్తెల్ల చింత లేకుండ సిరి
నంపదలిమ్ము అనికథ చెప్పి యక్షతలువేసుకొనిను.

ఉద్యాపనము.—ఒక బంగారపుచిక్కుడపువ్వు చేయించి చీర
రవీలగుడ్డ యిచ్చి దక్షిణతాంబూలముండొకముత్యమువునకు పిండ్లి
వంటలతో భోజనము పెట్టి పయినిచెప్పిన బంగారపు చిక్కుడపువ్వు చీ
ర రవి కలగుడ్డ దక్షిణతాంబూలముతో వాయనమియ్యనలెను.

9. చంద్రకూటిమంగళ వారముకథ

ఒక రాజకూతురు బ్రాహ్మ సుకూతురు చంద్రకూటిమంగళ వా
రములనోము పట్టి బ్రాహ్మ సుకూతురువారం వారిని ముత్యదువ
నుపెట్టకొని నొలిచినాడు అస్తమానమువేళ బంగార పద్మవారి అన్నము
నండి మూత పెట్టకొని పొద్దున్నే నంటిమీద సీడ్చుకొని కథ చెప్పి
అంతలువేసుకొని ముత్యదువకు దక్షిణ తాంబూలము యిచ్చెను.
అలాపడాది అనునతిరువాత పదమున్ను పేరంటాండ్రీ కుయభావిధిగ
దక్షిణతాంబూలములిచ్చి ఉద్యాపనమును సుకొనిను రా కూతురుకిద
రిద్రమువచ్చెను ఆమె అదరిద్రముభరించుటలేక అదవివెళ్ళితిగ నుచుండ
గా పారవీరివరమేశ్వరులు పర్యక్షమయి ఏమమ్మా ఈలావచ్చినావు
అని అడిగిరి తినుటకు అన్నముకట్టటకుబట్టలేక దరిద్రముచేత భాధపడు
తుంటాను గుచుచ్చినానని ఆమెచెప్పెను అప్పుడు పారవీరివరమేశ్వరులు

చదివినది మంగళవారమునోమువట్టివదిట్లంఘనము చేసి నావుల కారణం
చేతనీకీదరిద్రబాధ పంధవించినది నీవుతిగియిటికి వెళ్ళి ఆనోమువట్టియ
థావిధిగవుద్యాపనము చేసుకొన్నయెడల నీబాధపోవునని చెప్పియదృశ్య
లయిరి అప్పుడామెయింటికి వెళ్ళినోమువట్టి ఏడాదివ్రతివారముముత్తయిదు
నకుపెట్టిపడాది అయినతరువాత వుద్యాపనముచేసుకొగా దరిద్రబాధ
పోయెను

దీనికివుద్యాపనము:—పదముగ్గురు పేరంటాండ్రకుతలంటి నీళ్ళు
పోసిపదమూడుడబ్బులుదక్షిణ తాంబూలముపదమూడు రవికలగుడ్డలుపె
ట్టితొలినాడులస్తమానము వేళవంటచేసి మూతపెట్టిచదిచేసిపొద్దున్నే
ముత్తయిదువులకుభోజనములుపెట్టి పదమూడు మూసల్ల ఈవద్ది పెట్టిపద
ముగ్గురు వాయనము యివ్వవలయును కథలోపమయినను వ్రతలోపము
కాకూడదు భక్తితప్పినను ఫలములేవ్వుదు.

10. కన్నతలసెమ్మకథ.

ఒకబ్రాహ్మణునకు ప్రధమభార్యకు కూతుగండెను. యిప్పటిభా
ర్యకు ఆచిన్నదానినిమాచిన యిష్టములేదు అందుచేతపిల్లకుఅన్నము
పెట్టక తలచువ్వక నానాబాధలుపెట్టుచుండెను ఆపిల్లవవతికల్లిబాధపడ
లేకతాతగారియింటికి వెళ్ళిపోయెను పిల్ల తాత గారియింటికి వెళ్ళినతరువాత
రిండినివెళ్ళితీసుకొనిరావలసినదని ఆపిల్లవవతికల్లిఅడిగెను నీవుఅడియ
క్కడనున్నయన్నినాళ్లను బాధపెట్టినావునేనిప్పుడేమనిదానినితీసుకొని
రానునేనువెళ్ళివంపకునీవువెళ్ళితీసుకొని రారమ్మనిమాబ్రాహ్మణుడుచె
ప్పెను ఆమెవలేలనివెళ్ళిపిల్లను పంపుమనిపిల్లతాతగారి నడిగెనుఅయ్యో
మామనుమరాలికి వెళ్ళి చేయవలయును యివ్వుకుపంపుటకు మీలులేదని
యాతాతచెప్పెను మాపిల్లకుమేమే పెళ్ళిచేసుకుంటాముపంపుడని తీ
సుకొనివచ్చెను ఇంటికితీసుకొనివచ్చినతరువాత నాపిల్లను ఎత్తుకోమని

చెప్పి కొంచెము అరిసిముకడ పెట్టి తానువెళ్ళి తులసిమ్మక పూజచేసి
కొనుచుండెను నవతిల్లిగ్రామచేసుకొని వెళ్ళినదిరువార తానుకూడవెళ్ళి
పూజచేసుకొని యాల్లచేతిలోని అరిసిముక్కినైవేద్యముపెట్టెను అప్పు
దుతులసెమ్మ ప్రత్యక్షమై నీవుకన్నెతులసెమ్మనోముపట్టిఉల్లంఘనచేసిదా
వు అందుచేతి నీకు బాల్యములో తల్లిచనిపోయినది ఆకారముచేతనే
యీనిక్కులుకలిగినవి. కాబట్టియిప్పుడు కన్నెతులసెమ్మనోము నోచు
కొని ఏడాదిఅయినదిరువార ఉద్యాపనముచేసుకొమ్మని చెప్పియామె
యదృశ్యమయ్యెను అట్టిఅచారము నోముపట్టి ఉద్యాపనముచేసుకొ
నగా నవతిల్లికి ఆమెపై ప్రేమకలిగెను,

దీనికిఉద్యాపనము:—కన్నెపిల్లకు తలంకినీధ్యచోటి పరికిణి రవిక
యిచ్చి పదమూడుజోడాలు నేశిరిసెలువాయనము యివ్వవలెను మరి
పదమూడుజోడాలు నైవేద్యముపెటవలెను శస్త్రతప్పనను భస్త్రతప్పరాదు
కథలోపమయినా వ్రతలోపముకారాదు.

11. కాటుకగారికథ.

ఇకగుగ్గిడ్డి పొరుగుగ్గిడ్డి ఇంటియిల్లాలుగ్గిడ్డి మాయరిటి
బాహ్మ సుకుగ్గిడ్డి అనివిచారించుచు ఒకబాహ్మనునిభార్యకూర్పుం
డెను అప్పుడ పార్వతీవరమేశ్వరులు ఆమెకుప్రసన్నమై ఏమమ్మా యీ
లాగువిచారించుచున్నావని యడిగిరి మీకెందుకునెళ్ళండిఅని యామె
చెప్పగా మాకేకావలెను ఎందుకోచెప్పవలెనని వాడు వారలనడిగిరి ఆ
రుగ్గిడ్డి పొరుగుగ్గిడ్డి ఇంటిలోనాకుగ్గిడ్డి మాయరిటిఅయినకుగ్గిడ్డి
అందుచేత ఏర్పుచున్నానని యామెచెప్పెను నీవు క్రింగటి జన్మమున
కాటుకగారి నోముపట్టి ఉల్లంఘనముచేసిరావు అందుచేత నీలాగుకలిగినది
ఇప్పుడాకాటుకగారిదేవి నోముపట్టి ఏడాది అక్షతలునేసుకొని తమవార

ప్రత్యక్షముచేసుకొన్నచిహ్నము అమె ఆప్రకారము నోము పట్టి ఉద్ధారము
నముచేసుకొని అందరికన్నలునచ్చి సుఖముగానుండు.

దీనికొద్దినము నోముపట్టిపదాకాక్షరలువేసుకొన్నతగువార
మొత్తమునుకు తెలంబిసిభ్యురసి కరికంచుచీరయిచ్చి కాటు బాణెతిచ్చి
రవికలగుడ్డి దక్షిణతాంబూలము ఇయ్యనలెను శక్తితప్పినను భక్తితప్ప
రాదు కి ఫలోపమయినను ప్రత్యక్షముకాకూడదు,

12. కారీక చలి శ్లోముకథ.

రాజకూతురు ప్రధానికూతురు కారీక చలిశ్లోముపట్టినారు
ప్రధానికూతురు పట్టినయేడు నీలాటిరేవున వాయనమిచ్చినది నీలాటి
రేవున వాయనమిచ్చినందుకు నిధినిష్కేపము పరమేశ్వరుడా మెకు దయచే
సెను మగుచటిసంసర్గరంకొమ్మకిందవాయనమిచ్చెను అట్లుయిచ్చినందు
కు కొమ్మ లేచుగులవంటి కొడుకులను పరమేశ్వరుడా మెచ్చెను మూడన
యేడు గుంబావాయనమిచ్చినది అట్లు యిచ్చినందుకు పార్వతీదేవినంటి
అయినదెననినిచ్చెను రాజకూతురుల్లంఘనము నినది అట్లుల్లంఘనము
వేయుటచేనామెకు హీనదశపట్టి ముగిడెప్పుడు రోగాలతో తీసుకొనుచు
చుండెడినాడు తనతోటిప్రధానికూతురు నకిలైశ్వర్యమాలనుభవించుచుం
డగా తానాహీనదశ ననుభవించలేనని యడివులచాలైపోయి పార్వతీపర
మేశ్వరుని భ్యాన్నుచు చేసుకొనుచున్నది అట్లామెయుండగా పార్వతీ
పరమేశ్వరుల కనుగ్రహమువచ్చి మూడిదంపతులరూపమున నామెకుప్ర
త్యక్షమై యేమమ్మా యిటు దుఃఖించుచున్నావని యడిగిరి మీకెందు
కమ్మా ఆర్చెడువారంతిర్చెడువారా వెళ్ళుడని వారితోనామె పలికెను.
అప్పుడు పార్వతీదేవి పరమేశ్వరునిచూచి ప్రధానికూతురుకారీక చలిమి
శ్లోము పట్టినది రాజకూతురును పట్టినదిగా రాజకూతురీలాగుండడ

మేమి ప్రధానికూతురమ్మండడమేమి అనియదిగెనుడరమే శ్వశుకునాశ్వత
 జేవితో ప్రధానికూతురు నీళ్లరేవునవాయనమిచ్చినందుకు నినిశిక్షేమమి
 చ్చితిని కొమ్మకిందవాయనమిచ్చింతుకు నిన్నుజోలనయింపవశనమిచ్చి
 తని రాజకూతురమ్మంపుననుచేయుటనుబట్టి మూమె హీనదశః సుభవింప
 వలసిన ద్వేనుఅనిచెప్పి అనుచున్నది పేరముయిదునరూపము దాల్చియు
 న్నవార్యతరేవి మారాజుకొనుచునోనెవంగతిచెప్పినది నేతానుకాత్తక
 చలిమిగ్గనోనుతినియూమెచేవట్టింది యధావిధిగా రాజకూతురవలయుం
 టికి వచ్చేనదికి ఇట్లుచేర్చిశ్వర్యములతో తెలుసుగుచుండెను మగడును
 సుఖముగా ఆరోగ్యముగానానానా ఆస్పదమెపట్టినోము లోకమంద
 రుజ్జరి.

విధానము:—పట్టినయేడు అయినమానికెలబియ్యము మగునటి
 నంవత్సరము పరమానికెలబియ్యము మూడివయసుపని హీనుమానికెల
 బియ్యముచలిమిపిమ్మదలుచేసి పట్టినయేడు అయిన గురముయిదుపులకు
 మరుచటిపిమ్మవయసుండి మూడివయేడు పరమేనుగుకి వాయనమియ
 వలెను ఆనోయికాలీకకపున్నమిరామపట్టవలెనుశివీశివ్యాపము.

గుమ్మడిగారచేవిధ

ఒకబ్రాహ్మణునకు ఒకడేకుమారుడు కలడు అకొడుకునకు పెండ్లి
 యయినకొన్నాళ్ళకు గండమున్నదని జోతిష్కర్మచెప్పి అటుండగాకొ
 న్నాళ్ళకాదిన్నవానికొక చిన్నదానిని పెండ్లిచేసిరి వాడుకాపురముచేయు
 చుండగా కొన్నిరోజులకు యమదూతలుచ్చి మాజిల్లవానిని దీసుకొని
 వెళ్ళెననుని తలిదండ్రులతోచెప్పి తలిదండ్రులయ్యలారా పెండ్లి అ
 య్యేవరకే మాజిల్లవాడుకాని పెండ్లిఅయినతరువాత పెండ్లముపుణ్యము
 మేమేమిచేయమనీసుకొనివెళ్ళుడనిచెప్పి అమాటలువినియాచిన్నదితన
 భరణులడవిలోనికి తీసుకొనివెళ్ళినది యమధటులను చిక్కికుండ కా

పాడుదమని తీసుకొని వెళ్ళుచున్న యాదిన్నదాని వెట్టితనమును చూచి
 పార్వతీపరమేశ్వరులు దయగలవారై మునలిదంపతుల వేషములుధరించి
 అదిన్నదియు భర్తయ నున్నచోటికివచ్చి మీరొక్కడికివెళ్ళుచున్నారని
 యడిగిరి అందుకాదిన్నది మీరార్యేవారా తీర్చేవారా యీశంకుని
 చెప్పినది ఆలాగుకాదు అమ్మాయీ ఆర్యేశివారముమేమే తీర్చేశివా
 రముమేమే చెప్పవలసినదని మరలపార్వతీపరమేశ్వరులు అడుగగా భర్త
 కోసము యమదూతలు వచ్చినారు అందుచేత నాభర్తను అడవిలోనికి
 తీసుకొనివచ్చి పార్వతీదేవినినడిగి అయిదవతనము తెచ్చుకొందమని
 నచ్చినాను అనియాదిన్నదిచెప్పెను అప్పుడుమునలిముతైరుక నున్న
 పార్వతీదేవి యాదిన్నదానినిచూచి అయ్యోగుమ్మడిగారి నోముపట్టిపెద్ద
 ముత్తయిదువను నాకువ్యాసనము చేసుకోవమ్మా నీమగనికిగంకముగడచి
 నీకయిదవతనమునచ్చును అనిచెప్పి అడవిలో మూడు గుమ్మడిపళ్ళుకోసి
 రవికలగుడ్డ పనపుకుంకుమ తాంబూలముగావించి తానాదిన్నదానిచేత
 వాయనముపుచ్చుకొనిన వాయనము పుచ్చుకొని ఏడాదిగుమ్మడికాయ
 కూర తినవద్దనిచెప్పి పంపెను ఈచిన్నది తిరిగి యింటికివచ్చి నూరేండ్లు
 అయిదవతనముతోనుండెను ఈసంగతింతయువిరుగుపొరుగుమ్మలుతెలుసు
 కొనిరి ఆమెనట్టిసనోము జగమంతాపట్టి శక్తితప్పినాభక్తితప్పరాదుఅక్ష
 రిలుతప్పినా లక్షవేలయేండ్లు అయిదవతనములేవ్వరాదుకథలోపమయినా
 పక్షలోపముకాకూడదు

14 పువ్వులతాంబూలముల నోముకథ.

ఒకరాజుకూతురి నెప్పుడు మగజేలేవాడుకాదు అవిడ సంతానం
 లేక సిరియొల్లక అడవులనుబట్టిపోయెను పార్వతీదేవి మునలిముత్తయిదువ
 వేషము వేసుకొనివచ్చి ఏమిబిడ్డా యీలావచ్చితివని యడిగెను ఏమి
 చెప్పనమ్మా వాసితిలంతాయదియని తనకథయంతయుచెప్పెనుఅప్పుడు
 పార్వతీదేవి వేసుచెప్పినట్లు చేయుము అమ్మాయీ నీమగనికి నీమీద

దయవచ్చును తరువార సంకాశములగును వలభాగ్యాలు వచ్చును అని చెప్పెను ఆరాజకూతురామెమాటలకు వంతోపించి యంతకంటె యేమి కావలెను చెప్పమనియడుగగా పార్వతీదేవి అమ్మాయినీ ప్రతిష్ఠగా యింటివెళ్ళి ప్రతినము అయిదుపువ్వులు తాంబూలములో పెట్టి ఒక ఏడాది భక్తి శ్రద్ధలతో పార్వతీదేవి పేరు చెప్పి ఒకముత్తయిదువడిచ్చి తరువార పళ్ళెమునిఁడా పువ్వులుపోసి ఒక బంగారు పువ్వుచేయించి చీర రవికలగుడ్డ పెట్టి పళ్ళెముతోకూడా ముత్తయిదువడు పుద్యాపనముచేసుకొనుము అని చెప్పెను ఆమాటలు విని ఆమెనిన్నగా యింటివచ్చి భక్తి శ్రద్ధలతో పార్వతీదేవిపేరు చెప్పి యేడాది పైస చెప్పిన ప్రకారము పువ్వుల తాంబూలాలిచ్చుకొని ఆపిడచెప్పిన ప్రకారము పుద్యాపనము చేసుకొన్నదట అప్పునుండి ఆరాజకూతురుమొగుడు నీళ్ళు చాలు కలసి గట్టుకలసి సుఖములనుభవించిరి తరువార ఆమె ముత్యాలవంటి చిడ్డ అను కని రత్నమాణిగ్యాలు భూషణాలు పెట్టుకొని సుఖముగానుండెను ఆమెపట్టిననోము లోకమంతయావట్టిరి శక్తితప్పినాభక్తితప్పరాదు అక్షతలుతప్పినాలక్షవేలవేండ్లు అయిదవతనము పుద్యాపనముకథలోనున్నది.

1. గంధతాంబూలాలనోముకథ.

పువ్వుల తాంబూలములనోముకథవలెనేదీనికథయునుప్రతినము అయిదు గంధపువ్వుండలు తాంబూలములో పెట్టి యివ్వవలెను.

ఉద్యాపనము—గంధపుచెక్క ఆకులు పోకలుచీర రవికలగుడ్డ ముత్తయిదువుడు ఉద్యాపనము చేసుకోవలెను.

నోములు కథలు నెం॥ 2 రు

1. ఉదయకుంకుమనోముకథ.

ప్రదయకుంకుమనోమూపటిన ఉవిద యున్న పట్టణమున పెదకినను వెధవలేదు

ఉద్యాపనము—ఒక ముత్తయిదువునకు తెల్లవారకుండాతల యంటిసీళ్ళుపోసి తానునుతలఅంటుకొని నీళ్ళుపోనుకొనిచీరవిశెలగుడ్డయు ఆముత్తయిదువునకిచ్చి పిండినంటలతో భోజనముపెట్టి కుంకుమబరణి దక్షిణ తాంబూలము లొనరిగి యుద్యాపనచేసకొనవలెను.

2. చిలుకమగ్గులనోముకథ.

ఒకబ్రాహ్మణునకు సంతానము లేకపోయినది. విష్ణుమూర్తిని గురించి తపస్సుచేసిగాను, విష్ణుమూర్తి ప్రత్యక్షమైఅయిదవతనము లేని అడదీకావలెనా ఆయుర్దాయము లేనిమొగవాడుకావలెనాలని అడిగెను. అయిదవతనములేని ఆకుడయేకావలెనని అడిగెను ఆప్రకారము నీకుకూతురు పుట్టననిచెప్పెను తరువాత ఆబ్రాహ్మణునకు ఒక అడశిశువుకలిగెను తలిదండ్రులు ఆపిల్లకు నారాయణమ్మ అను పేరుపెట్టి ఆమెవివాహముగూర్చి విచారించుచుండిరి ఎవరూచేసుకొన్నానుకాదు తలిదండ్రులు విచారించు ఆడవిలోనికి వెళ్ళిఒకరాతికి పెట్టిచేయదనని తలచిరి అప్పుడు అడవిలో ఒకకృష్ణవిగ్రహము కనపడగా దానికి వివాహము చేసిరి. ఆవిగ్రహము బద్ధలై పిండిఅయిపోయెను అప్పుడాచిన్నది విచారించుచు ఆశిశునికి వచ్చి విష్ణుమూర్తినిగురించి తపస్సుచేస్తూయండేడికొన్నా శ్మశుతలిదండ్రులుచనిపోయిరి ఆచిన్నదిరోజూతపస్సుచేస్తూయెవరికి యేమీ పెట్టకుండా నాయింటికి రాకండి నారాయణ నన్నెవరు అడగకండి నారాయణఅని అంటూవుండేది అందరూఆచిన్నదానినియిలోనారాయణమ్మఅని పేరుపెట్టిరి కొన్నాళ్లకు ఆమెకుఅవసానకాలము

కచ్చెను అప్పుడు వారాయగమూర్తి కి అయి వచ్చి కవుకాత్తు
 మని అరచుచుండెను అందుకామోహంబి అలుకుమాపున్న అలుకుగుడ్డ
 పుచ్చుకొని కొట్టెను విష్ణుమూర్తి ఆగుడ్డపుచ్చుకొనినెల్లగా అందులో
 ఒక కండగింజదొరికెను ఆ కండమీదనైనెను అది మొలచి చెట్టు ఆయ్యె
 నరికి వారాయగమ్మ చనిపోయెను అప్పుడు విష్ణుమూర్తి దానిని తీసు
 కొనిపోయి అలుకుగుడ్డకట్టయనియిచ్చి ఆచ్చెక్కింద్రుండుమనిచెప్పెను
 అందుకాచిన్నది విచారిస్తూ నేను నీకు భక్తురాలిని నన్నిట్లు చెట్టు
 వచ్చునా అని అడుగిగా నీవు యెచోకి దానధర్మాలు చేసుకోలేదు
 అందుచేతనీకు యిట్లాతట్టిందిదని చెప్పెను అచిన్నది పుడుగై ఆ
 చెట్టమీదకొన్నాళ్ళు పుండగా తిరుగవిష్ణుమూర్తి పర్యేక్షయి నా
 భార్య చిలుకుముగ్గుల నోమపట్టెను అప్పుడు నీకు పిలుచుటకువచ్చు
 ను అప్పుడు ఒకబిందువునాకుధారపోస్తేవస్తానని చెప్పును అప్పుడు నీకు
 మేలుకొలుగుతుందని చెప్పెను ప్రకాశము లక్ష్మీదేవి చిలుకుముగ్గుల
 నోమపట్టెను అప్పుడు వారాయగమ్మను పిలుచుటకువచ్చెను అప్పుడువిష్ణు
 మూర్తి వహింపఁకి అచిన్నదివ్యవిగ్రహమై ఒకయింట్లోదిగివుండెను
 అప్పుడు లక్ష్మీదేవి అమ్మాయి నేను చిలుకుముగ్గులనోము పట్టెను రా
 వలసినదనికోరెను అందుకాచిన్నది అమ్మగారొక బంతువు ధారపోసే
 వస్తాను లేకపోతేరాని చెప్పెను ఆప్రకారం ధారపోసెదని లక్ష్మీ
 దేవిచెప్పెను అప్పుడు అచిన్నదానినితీసుకొనివచ్చి చిలుకుముగ్గులనోము
 పట్టి చిలుకుతోక్కి ఒకబిందువు అచిన్నదానికిధారపోసెను అప్పుడు ఆ
 చిన్నదానికి నమస్తదోషములుపోయెను అప్పుడు విష్ణుమూర్తి నీకుఏమి
 కావలెనని అడుగగా నాకు నీపాదసేవకంటె ఏమిఅక్కరలేదనిచెప్పెను
 లక్ష్మీదేవి ఆమెకుఎప్పుడు అయిదవతనమువుండేలాగు వరమిచ్చెను వారా
 యగమూర్తి అచిన్నదానిని ఎప్పుడు తననర్హములో సుఖముగానుండు
 టకు సెలవిచ్చెను ఈనోమునోచుకొన్నవార్కకున్న భోజనానికి వెళ్ళిన

కాశ్యపాన్ని నిత్యనువాసినీత్యముకలి నిత్యైశ్వర్యము గలుగునని విష్ణు మూర్తికాదెప్పెను.

దీనికి పుష్కావనము—ఈరోము అయిదేళ్ళు నోచుకొని అయి డో సంవత్సరము గాని లేక అయిదేళ్ళలోగాని అయిదుమాసికల బియ్యము చలియిడిచేసి అడ్డపరివ్వెనుబియ్యము అన్నలుచేసి శక్త్యా నుసారముగా అయిదుగురు ముత్తయిదువులకు పదియేనుగురు బ్రాహ్మ ణులకు పదీహేనుకలశలు పది హేను అంగవస్త్రములు ముత్తయిదువులకు చీరలు రవీలగుడ్డలు ఇచ్చి భోజనముపెట్టి దక్షిణతాంబూలము ఇచ్చి ఉద్యావనము చేసుకోవలెను శక్త్యానుసారమువలన సంసర్పణ చేసుకో వచ్చును భక్తితప్పినా ఫలములేవ్వుదు కథలొపమెనా వ్రతలొపము కా కూడదు

2 పోలిన్వర్గమునకు వెళ్ళుకథ.

అనగన గొకచాకలిది దానికివలుగురు కోడుకులు నలుగురు కో డభ్యుకలరు ఆచాకలిది ముగ్గురు కోడింబులొకాను ప్రతిరోజు కాతీక మూసములో అశ్వయుజబహుళ ఆమావాశ్య మొకలు ఉదయము కా డుండా స్నానముచేసుకొని దీపముపెట్టి నెలరోజులాతీయగాజరిపెను తరు వాత కాతీక బహుళఆమావాస్యనాడు తెల్లనాఁజాయిన లేచి కడ సారపు కోడిలితో మేముస్నానమునకు వెళ్ళుదున్నాము మేము వచ్చే వరకు ఇంటివద్దబాగిత గా నుండవలసినదని చెప్పి చాకలిది ముగ్గురు కో డంబులొ స్నానమునకువెళ్ళిరి అప్పుడు చిన్నకోడలు లేచి చల్లచేసిన కన్వ మును అంజీయున్న వెన్న ఉప్పుకొని పత్తిచ్చెక్కిరింక పడియున్న ఒక పత్తిక డితెచ్చుకొని నూతివద్దస్నానముచేసి దీపమువెలిగించుకొని అత్త గారురటుండా దీపముమీద చాకలిబాసమూతకేసెను అప్పుడు దానికి ఆహారమునుండి విమానమువచ్చెను అదివిమానమునక్కిబొంది తోకూడా వర్గమునకు చక్క వెళ్ళుచుండెను ఈవెళ్ళడముపటియొడ్డునం

దీపమును పెట్టుకొనుచున్న వాళ్లందరూచూచి చాకలిపోలి స్వర్గమునకు వెళ్ళుచున్నది అని అందరు అశ్చర్యపడసాగి అంత మాకోడలేముటి స్వర్గమునకు వెళ్లక మేముటి చాకలిని దానిముగ్గురికోడలమును అశ్చర్యముతో చూచిరి. ఆలాచూచి ఆవిమానముమీదనుండి వెళ్ళేదానికాళ్ళు వలుగును పట్టుకొనిరి. ఆప్పుడువిల్లుమూర్తివచ్చి ఈకోడలిని వదలిపెట్టి వాళ్లను ముగ్గురిను పెట్టుకొని అశ్రద్ధగా భక్తి లేకుండా దీపాలుపెట్టుకున్నావు ఇంక శ్రద్ధగాభక్తులతో పెట్టుకుంటాబట్టి దీనికి బొందితో స్వర్గము నిచ్చినాను నీవు అడవులపాలై పోవలసినదని శాప్యముపెట్టి చక్కాపోయెను ఈభచ్చె అంతయు వేసుకొనలయును.

4 నిత్యశృంగారముకథ.

రాజభార్య మంత్రీభార్య నిత్యశృంగారమునోము పట్టిరి. రాజభార్య సొఖసులచేత తాంబూలము బొట్టు పెట్టించుచుండెను మంత్రీభార్య యట్లుగాక తానే స్వయముగా బొట్టు పెట్టి తాంబూలము నిచ్చుచుండెను. ఈలాగునవివ్వగా నీమెకు కడుభాగ్యమబ్బినది. రాజభార్యకు అశ్రద్ధగా నివ్వడం చేత దండ్రమునంభమించెను అందుకులన నామెయొక నాడు మిక్కిలిదుఃఖించుచు కూర్చుండెను. ఇట్లుండగాపార్వతీపరమేశ్వరులు ఆమెకు ప్రత్యేకముయి యెందు కేప్పుచున్నా నమ్మా అనియడిగిరి ఆరెడివారా ఆరెడివారా మీకెందుకు వెళ్లండిఅని యామె వారితో ననెను అంతట వారి ఆలాగుకాదు ఆరెడివారంమమేరిరెడివారంమమేదుఃఖకారణమేమో చెప్పవలసినదిఅనియడిగినారు మంత్రీభార్యయునేను నోముపట్టినాము ఆమెకుభాగ్యమువచ్చినది నాకుదండ్రమువచ్చినది ఎందుచేత నాకీదండ్రమువచ్చినదో తెలియక దుఃఖించుచున్నాను అనియామె చెప్పెను నీవునాసేవలందుచే ప్రతకృత్యములు జరిగించినావు అందుచేత నీకీలాగున దండ్రమువచ్చినది మంత్రీ భార్య శ్రద్ధగా తానే స్వయముగాచేయుటచేత నామెకుభాగ్యములభించెను నీవుతిరిగి యీనోము

పట్టి కథ చెప్పకొని అక్షతలు వేసుకొని ఏడాదికృద్ధగా తాంబూలమిచ్చు కొంటే సిరినంపదనీవవచ్చునని చెప్పి ఆపురాగదంపతులదృశ్యులైరి అప్పు డీనోము పట్టి ఏడాదికథ చెప్పకొని అక్షతలు వేసుకొని రోజును ఒకముత్త యిదువకు బొట్టుపెట్టి తాంబూలమిచ్చి అద్దముదువ్వెన చూపించి ఏడాది అయిన తరువాత నామెయ్యద్యాపనము చేసుకొని సిరినంపదలను బడ సెను.

ఉద్యాపనము—ఒకముత్త యిదువునకు తలంటి నీళ్ళుపోసి చీర రవికయిచ్చి భోజనముపెట్టి బొట్టుపెట్టి అద్దము దువ్వెన కాటుకకాయ తుంకుపభరణీ నవరము గంధమచెక్కయిచ్చి ఉద్యాపనము చేసుకో వలెను.

5 తవుడుగౌరి.

తవుడు గౌరి పట్టిననఖయకు తల్లి తండ్రి అత్తమామ యేవేళనక బాయకుండ నుండెడివారు తల్లి తండ్రి అత్తమామకూడా యెకబాయ కుండా ఉన్నారు నీవు యేమి నోముపట్టినావమ్మా అని అందరు అడిగినారు యేమిలేదమ్మా క్రిందటిజన్మయిన మాయమ్మ తవుడుగౌరినోముపట్టి ఉద్యాపనముచేసికొన్నది అందుకున్న ఫలమేగాని పట్టినఫలముగాదు అనిచెప్పెను. అందుకుంటేనే ఇంతఫలము కలిగెను పట్టినట్టియిన నెంత ఫలమువచ్చునో అని కలియుగమంతా తవుడుగౌరినోముపట్టి ఉద్యాపన చేసికొన్నారు.

ఉద్యాపనము—బియ్యముపోసిన యీతవుడు పోసి కత్తియుంట్ల చీరనుంచి లేకపోయిన రవికెలగుడ్డ దుట్టెన తాంబూలముంచి యుద్యాప నము చేసుకోవలెను.

6. పండు పూవులనోముకథ.

శివా మహాదేవా సింహద్వారము గడచి వచ్చితిని దేవా మూటిలో మునుగువేయకుండా నోచితిని దేవా అధవస్తానమున అల్లు

డింటి! పెళ్ళి కంటా నోచితినిదేవా ఒకపూవు పూజచేసితినిదేవా డింటి!
 యిన బాహ్యుణకడుపున బుట్టనోచితినిదేవా రెండుపూవులు పూజచేసి
 తినిదేవా సుపుత్రి సావిత్రీ కలుగనోచితినిదేవా మూడుపూవుల పూజ
 చేసితినిదేవా ముత్యాలగొడుగునీడ నడవనోచితినిదేవా నాలుగుపూవులు
 పూజచేసితినిదేవా సచధాన్యా నాయంటికి రానోచితినిదేవా అయిదు
 పూవులుపూజచేసితిని ధరణి నేవనంటిపల్లివండుకులురానోచితినిదేవా ఆరు
 పూవులుపూజచేసితిని దేవా అడత్యభగవానులవంటి అర్తి మూములురానో
 చితినిదేవా ఏడుపువ్వులపూజచేసితినిదేవా ఏడుచక్రముగ నేలనోచితిని
 దేవా ఎనిమిదిపూవులపూజ చేసితినిదేవా ఎనడుండుకంసాలులు చేసిన
 సామ్యులు ఎడతెగకుండా పెట్టనోచితినిదేవా తొమ్మిదిపూవుల పూజచేసి
 తినిదేవా తోయజగంఘలు తోడుగానోచితినిదేవా పదిపూవులపూజ
 చేసితినిదేవా పట్టపురాజున కిష్టమయి దేవినిగానోచితినిదేవా పదకొండు
 పూవులు పూజచేసితినిదేవా పాయక పురుషుడు పరశ్రమిని చూడకుండా
 నోచితినిదేవా పండ్రెండుపూవులు పూజచేసితినిదేవా ఎక్కువఅయిన
 తనమా మిక్కిలివంపడా కలుగనోచితినిదేవా పదమూడుపూవులపూజ
 చేసితినిదేవా పార్వతీసాన్నిధమువయగోచితినిదేవా మెచ్చితిని అక్క
 యిచ్చితినివరము మరియొకటికోరవే మహేశలింగము శివభక్తురాలాకోర
 నేమున్నదయ్యా శివసంపదలకు ఇద్దగుకుమార్తెలనుగోచిరి పార్వతీదేవి
 వంటిది కూతుగు లక్ష్మీ వివంటిదికూతుగు మెచ్చితిని అక్కయిచ్చితిని
 వరముమరియొకటికోరవే మహేశలింగము శివభక్తురాలా కోరనేమున్న
 దయ్యా మాననేమున్నదయ్యా పదమూగుగు కొడుకునుగోచిరి మువ్వ
 లాడుకొడుకు అందెలాడుకొడుకు అమ్మా అన్నముపెట్టమనేవాడుకొడుకు
 ఉగ్గుపోయుమన్నవాడు కొడుకు పడమట భారతము చేరువువాడుకొడుకు
 ఉత్తరాది నూళ్ళేలువాడు కొడుకు దక్షిణాది ద్వారమెత్తినవాడు కొడుకు
 గోవునుదెచ్చిదొడ్డి పెట్టి గోదానము చేయుమనేవాడు కొడుకు అన్నము

వరిడిందిరాసిజేసి అన్నదానము చేయుమనువాడు కొడుకు కన్నెలనుగని
 దగ్గర పెట్టి కన్యాదానము చేయుమనువాడు కొడుకు సునర్లముదెచ్చి పెళ్ళి
 రములనుది సునర్లదానము చేయుమనువాడు కొడుకు వస్త్రములు తెచ్చి
 దండెములవేసి వస్త్రదానము చేయుమనువాడు కొడుకు ఇటువంటికొడుకు
 లను పదముగ్గురు కొడుకులను గోరితినిదేవా మెచ్చితిని అక్కయిచ్చితిని
 వరముమియ్యకటికోరవే మహేశలింగము శివభక్తురాలా కోరనేమున్న
 దయ్యా మాననేమున్నదయ్యా సోమయాజులగారి సోమదేవమ్మ పెళ్ళి
 కూతురునై పుట్టివేగవేసిని వేయిపుట్లరాజుగాలు పదిపుట్ల అవరాలు అంద
 యిదుపుట్లజీలకర్ర పండుముడిప్పు ముద్దిడింగున సిద్దెడునెయ్యి పెరుగాతు
 పెరుగుపోక గుమ్మడికాయంతనున్నము పదికడవలవాయ యిరువయి కడ
 నలపెరుగు చదికంచాలకింద చెల్లగోరితినిదేవా మెచ్చితిని అక్క ఇచ్చి
 తినివరము మియ్యకటికోరవే మహేశలింగము శివభక్తురాలా కోరనేము
 న్నదయ్యా మాననేమున్నదయ్యా సోమయాజులగారి సోమదేవమ్మ పెద్ద
 కోడలునై వేగివేసిన వేయిపుట్ల రాజుగాలు పదిపుట్ల అవరాలు అయిదు
 పుట్లజీలకర్ర పండుముడిప్పు ముద్దిడింగున సిద్దెడునెయ్యి పెరుగాతు
 పెరుగుపోక గుమ్మడికాయంతనున్నము పదికడవలవాయ యిరువయి
 కడవలపెరుగు వేగివేసిన రాలకింద చెల్లగోరితివయ్యాదేవా మెచ్చితిని అక్క
 ఇచ్చితిని వరము మియ్యకటి గోరవే మహేశలింగము శివభక్తు
 రాలా కోరనేమున్నదయ్యా మాననేమున్నదయ్యా తిల్లిలికనినత్తిల్లి తల్లి
 తానుమూసతోటలపూవులు ముడుచుకొని ఆతోటలపసుపురాసుకొని
 మనిమనసులను చంక బెట్టుకొని పట్టిమంచము పసుపుమీద పడుండగోరితి
 నయ్యా దేవా మెచ్చితిని అక్క యిచ్చితిని వరము మియ్యకటికోరవే
 మహేశలింగము శివభక్తురాలా కోరనేమున్నదయ్యా మాననేమున్న
 దయ్యా అత్తగారత్తగారు అత్తిగాదు తాను మూడు తోటలపూవులు
 ముడుచుకొని ఆరుతోటల పసుపు రాచుకొని మనమలను చంక బెట్టుకొని

పువ్వులపాన్పువము వసుండగోరినిదేవా ముద్దితినితగా యిద్దితిని
 రము మరియొకటిగోరనే మహేశలింగముశివభక్తరాలా గోరనేమున్న
 దయ్యా మాననేమున్నదయ్యా పువ్వులనోమువట్టినపదతివద్ది
 కడగండికాభ్యు వేముడిగడ్డ పూలతోటలోకి దీసికొనివెళ్ళి పురాణపుస్త
 కములు విప్పిచూపించండి యేలాగువచ్చినదియో యెటువచ్చినదీసిలాంటి
 రము నిలచియేవచ్చినదియో కనకాంబరమున కడిగినవచ్చినదియో మల్ల
 చీరలో పెరిసియే వచ్చినదియో అలాగే వచ్చినదియో అటువచ్చినదియో
 ఉద్దండపుగుగులుపడకుండా తినువముక్కులకాటలు పొడవకుండా పడు
 పువ్వులనోమువట్టిన పదతికన్వర్గమునకు తలుపులుతీసిపెట్టండి ఆమెకోదిన
 నోము భూలోకమంతయు నోచినారు శక్తిరత్ననా భక్తిరత్నరామ
 అక్షింతలురత్ననా లక్షణేలలయిదవరనము

నోముపట్టెడువిధానము:—నోముయింకపట్టెదరనగానిత్యమల్లె.
 చెట్టునో మురియేదయినా పువ్వులచెట్టునో బొడ్డిమంతువేసుకొని ప్రతి
 రోజును పదమూడుపువ్వులగొండేవిపూజచేసుకొనలెను. రోజుకికూడ
 కథ చెప్పకొనలెను. పదమూడుపద్మాని పదమూడునక్షత్రలదీపము పద
 మూడు ప్రదక్షిణలు.

ఉద్యాపనము:—పదమూడు దోసిళ్ళ బియ్యము పదమూడు
 బంగారుపువ్వులు పదమూడుకాసులుదక్షిణ శివాలయమునకు పట్టకొని
 వెళ్ళి శివలింగమునకు పూజచేయవలెను.

7. నిత్యతాంబూలములనోముకథ.

పువ్వుల తాంబూలముల నోముకథవలెనే దీనికథయును నిత్యము
 ఒక తాంబూలము బ్రాహ్మణునికియ్యవలెను.

ఉద్యాపనము:—పెండ్లకు భమిడి పైకి చెక్కచేయించి అకులు

పోకలు పాండాసులోపెట్టి పాండాసుతోకూడా బ్రాహ్మణునకియ్య
వలెను

8. పనుపుతాంబూలముకథ.

దీనికథయు పువ్వులతాంబూలములనోముకథవలెనే ప్రీతినినము
అయిదుపనుపుకొమ్మలు తాంబూలములోవుంచి ముత్తయిదువునకుఁగిచ్చు
చుండవలయును.

ఉద్యానవనము:—వీసెయేబులంఁగనువు వీసెయేబులఁకుంకుమ చీరరవికల
గుడ్డ తాంబూలము వశ్యేమలోనుంచి ముత్తయిదునకు గిచ్చువలయును
శక్తితప్పినా భక్తితప్పరాదు అక్షతలుతప్పినా లక్షవేలుయేండ్లు అయిద
ననము.

9. పోలాలలమావాన్యకథ.

ఒక బ్రాహ్మణునకు ఏడుగురుకొడుకులు ఏడుగురుకోడండు) కల
రు ఏడుగురుకోడండు) పోలాల అమావాన్యనోము నోచుకొందామని య
త్నముచేసుకొనిరి అంతటకడసారపుకోడలికి అమావాన్యరోజున ఒకపిల్ల
వచ్చిపోయెను ఆకారణముచేత అయేటికీ ఆనోములంతా మానివేసిరి ఆ
దిమొదలుప్రీతినంపత్సరము వీళ్ళంతానోమునోచుకుందామని యత్నము
చేయుచుండుటయు అమావాన్యనచ్చేనరికి కడసారపుకోడలికి పుట్టినపిల్ల
వచ్చిపోవుచుండుటయు తటస్థించుచుండుటచేత వాళ్ళకానోమ పట్టుటకే.
ఏలులేక పోవుచుండెను యిట్లుయేడేళ్ళు అయినతరువాత ఏటేటయీకడసా
రపుదానికి పుట్టచావ అనితిట్టకుంటూకోడండ్రంతా మళ్ళీయత్నముచేసు
కొనిరి అమావాన్యనచ్చేనరికి సరిగాకడసారపుకోడలికి ఒకపిల్లవచ్చివచ్చి
పోయెను అంతాతిట్టిపోతారనిచెప్పి వచ్చిపోయినపిల్లను ఇంటిలోపెట్టి
తాళమువేసుకొని కడసారపుకోడలు అందఁతోటికోడండ్రయింటికి వ
ళ్ళెను ఆందరికితలాయొకపని సాయముచేసెను తరువాతఒకరియింటిలో
పిండి పప్పు మొదలయినవి తెచ్చుకొనియింటికి వచ్చి వచ్చినపిల్లను

మురిట్టో పెట్టుకునే తానుకూడా నోమునోచుకొనెను ఆరాతిరదాకా
 చీకటిలో చచ్చినపిల్లను బుజుకూమీదవేసుకొని పోలేరమ్మగుడివద్దకు
 శిశి ఆపిల్లను అక్కడ పెట్టి ఏడ్చుచుండెను ఇంతలో అక్కవారు గ్రామం
 తారమువెళ్ళి గుడివద్దకువచ్చి యేడ్చుచున్నయారిననిచూచి ఏమ
 మ్యాయీలా యేడ్చుచున్నావని యడిగెను అందుకాచిన్నది యేడేండ్ల
 నుండి యేడుగురుపిల్లను ఈయమ్మవారికి అప్పించుచున్నాను ఈయ
 డకూడా యీపిల్లలవచ్చిపోయింది తోడికోడంబు గిట్టిపోతారని బ్రాహ్మ
 టనుండి దాచి ఇప్పుడు తీసుకొనివచ్చి యిక్కడ వేసి యేడ్చుచున్నా
 నని చెప్పెను అప్పుడు అమ్మవారు కరుణించి నీపిల్లలకుమ కేమీ భయము
 లేదు నేనుతీసుకొనివచ్చియున్నానని చెప్పి అక్షతలు ఆచిన్నదానిచేతిలో పో
 సి నీవుపిల్లలను పెట్టినచోటికి వెళ్ళి పిలుపుమని చెప్పెను ఆమె ఆప్రకార
 ము ఆచివుచ్చుకొని ఆఅక్షతలు చల్లి అండోడ రారా మువ్వలాడ
 రారా అనివరుసగా యేడుగురినిపిలువగా అందరువరుసగా లేచి చక్కా
 వచ్చిరి ఆమెసంతోషముతో ఆపిల్లలను తీసుకొని యింటివెళ్ళెను తెల్ల
 వారినతరువాత అందరుచూచి అయ్యోయిదేమిటమ్మా ఈపిల్లలక్కడ
 నుంచి వచ్చినారని యడిగిరి ఆచిన్నదివారందరితోను రాత్రిచేసినపనులు
 చెప్పి పోలేరమ్మదయవలసవీరు బ్రతికివచ్చినారనిచెప్పెను అంతినుంచి
 ప్రతినవత్సరము ఈయనూవాన్యకు తప్పక నోమునోచుకొని అందరు
 యీకథ చెప్పి అక్షతలు తీసుకొనుచుండిరి అందుకాలమ్మవారు సంతాన
 మిచ్చి సంతానముకలవారికి కడుపుచలువయిచ్చి రక్షించెను.

10. చిట్టిబొట్టుకథ.

చిట్టిబొట్టుపట్టవలె సిరిగలయింటవుట్టవలె ఏడుగురున్నల తోడబు
 ట్టవలె ఏకచక్రముగా నేలవలె పదుపురున్నలతోడ బుట్టవలె పట్టభద్రుని
 పట్టవలెను.

మాకు పూర్ణముందు రథవస్త్రముగాను ఈ రథ చక్ర అక్షరలు వేసుకొని ఏడాదిదాక అయిదుగురు ముత్తయిదువులకు ప్రతిదినమున బొట్టు పెట్టకొనుచు ఏడాదినిండినతరువాత ఉద్యాపనము చేసుకొనవలయును.

ఉద్యాపనము— అయిదుగురు ముత్తయిదువులకు తలంటిని ఘృహింపి పిండివంటలచే భోజనము పెట్టి బంగారపుబొట్టు చేయించి అయిదుగురు ముత్తయిదువులకు అయిదుబొట్టులు అయిదు రవికలగుడ్డలు దక్షిణతాంబూలము నిచ్చి నల్లపూసలు లక్కజోడు యవ్వనలెను కథలోపమయినను ప్రతరోపముకారాదు భక్తిరస్సినా ఫలముతప్పదు.

11. పసుపుగౌరి.

నూరుపసుపునోదినభామకు నూరువేలేండ్లు అయినవతనము కొట్టపసుపు నోదినభామకు కొటివేలయేండ్లు అయినవతనము ఈ రథ చక్ర అక్షరలు వేసుకొని యాడాది అయినతరువాత మానెడుసోలదుపసుపు పెదురుపెట్టెలోపాసి రవికలగుడ్డ దక్షిణతాంబూలము నల్లపూసలు లక్కజోడు తోడముత్తయిదువునకు వాయనముత్తివ్వనలెను పసుపునరగదీసి గిన్నెనిండబెట్టి రవికలగుడ్డ దక్షిణతాంబూలము నల్లపూసలు లక్కజోడు పెట్టి ముత్తయిదువకివ్వనలెను కథలోపమయినా ప్రతరోపముకారాదు. భక్తిరస్సినా ఫలముతప్పదు.

12. ఉప్పుగౌరి.

గాకనిండా ఉప్పుపాసి దేవదాక అయిదోతనము కొత్తకుండలో మానెడుసోలెడు ఉప్పుపాసి రవికలగుడ్డ వానినట్టి దక్షిణ తాంబూలము తో ముత్తయిదువకిచ్చి ఉద్యాపనము చేసుకొవలెను ఏడాదిదాక ఈ రథ చక్ర అక్షరలు వేసుకొవలెను.

13 చిరగ్రుచ్చునోముకథ.

ఒకరాజభార్య మంత్రిభార్య బ్రాహ్మణముత్తయిదువలకు పెట్టుకొని నోములు ప్రతములు చేయుచుండెడివారు ఆ ప్రతములలో మరువకుండ

మంత్రిభార్య చిత్రగుప్తునినోమునోచెను రాజభార్య అవతము పట్ట
మానివేసెను కొన్నాళ్ళకు మంత్రిభార్య చచ్చిపోయెను చిత్రగుప్తుకు
ఆమెపాపములు విడిచిపెట్టి యామె అంగయు పుణ్యమే చేసినదని చెప్పి
యామెకు పుణ్యలోకపాస్తిని కలిపించెను పిమ్మట రాజభార్య చచ్చి
పోయి చిత్రగుప్తునియొద్దకు వెళ్లగా ఈమెఅంగయు పాపమేచేసిందని
చెప్పెను అందుకామెనుఃఖించుచు నేనును మంత్రిభార్యయు నమముగా
వ్రతములు నోచుకొన్నాము ఆమెకు పుణ్యమువచ్చి నాకుపాపములందు
కువచ్చినదని యాచిత్రగుప్తునకిగెను. అప్పుడు మంత్రిభార్యవచ్చి నీవు
చిత్రగుప్తునినోము పట్టలేదు అందుచేసినకు సరికంపచ్చినదని చెప్పెను
అందుకు రాజభార్య నేనిప్పుడేమిచేసి నాకేవరకబాధ రిచ్చినో చెప్ప
వలెనని అడిగెను చిత్రగుప్తునినోముపట్టి ఏడాదిఅక్షులు వేసుకొని
ఎద్దులొక్కనివడ్లు అయిదుకుంచములు కట్టులేనిగంపనా పోని అయిదు
మూళ్ల పట్టపంచె అడ్డిమతెవ్వెరుదియ్యము ఒకగుమ్మడిపండు యథా
శక్తి దక్షిణ తాంబూలము పెట్టి వెండిఆకు పైకిగంటమునుంది తోడ
బుట్టినవానికయినను గ్రామకరణమునకయినను అందియ్యవలయునని
చెప్పెను. కదలోపమైనా వ్రతలోపముకాకూడదు భక్తితప్పినా ఫలము
తప్పదు

14. మునికాతీశకవ్రతము

ఒక బ్రాహ్మణుని పెండ్లాము మునికాతీశకదీపమునోము పట్టి
ఉల్లంఘనచేసెను అందువలన ఆమెకు దరిద్రమును కడుపు శోకమును
నచ్చెను అదిభరింపజాలక బ్రహ్మదేవునియొద్దకువెళ్ళి సరమడిగి తెచ్చు
కొంటానని ఆమె బయలుదేరి వెళ్ళుచుండగా తోవలోనొక బ్రాహ్మ
ణుడు కనపడి ఎక్కడకువెళ్ళెదవమ్మా అని యడిగెను నేను బ్రహ్మదేవుని
యొద్దకు వెళ్ళుచున్నాను అనియూమె చెప్పెను అప్పుడాబ్రాహ్మణుడు
అమ్మానాదికూడా ఒకమనవియున్నది చెప్పుచునియడిగెను అదియేమి

తో చెప్పమని ఆమెయడగగా పడుననిమిది జన్మములనుండి అన్నపా
 నములు లేక యాలాగునున్నాను అనిచెప్పనని యాబ్రాహ్మణుడు చె
 ప్పెను సరేయనియామె కొంతదూరమువెళ్లగా అక్కడ పండ్లతోమన్న
 ఒక ముంతమామిడిచెట్టు కనపడి అమ్మా ఎక్కడికివెళ్ళుచున్నావని య
 డిగెను నేను బ్రహ్మదేవునియొద్దకువెళ్ళి వరములెచ్చుకొనుటకయి పో
 వుచున్నానని యాబ్రాహ్మణి చెప్పగా అమ్మానాడకూడ ఒకమనివియు
 న్నది అని యాచెట్టుచెప్పెను అదియేమిటో చెప్పమనియావిపునిభార్య
 అడుగగా మూడుపురుషాంతరములనుండి నిండిపండియున్నాను ఎవ్వరూ
 ఒక పండ్లయినా కోసుకొనితినగా అదిఎందుచేతనో అడిగిరక్తానిచెప్పెను
 అంతట బ్రాహ్మణునిభార్య బయటదేరి వెళ్ళుచుండగా కొంతదూరము
 వెళ్ళేసరికి ఒకఆవు చూడమొలబంటిగడ్డిలో మేయకుండా నిలబడియుండి
 అమ్మా ఎక్కడికివెళ్ళుచున్నావని యడిగినది అప్పుడా బ్రాహ్మణస్త్రీ
 బ్రహ్మదేవుని యొద్దకు వరములులెచ్చుకొనే నిమిత్తము వెళ్ళుచున్నా
 నని చెప్పగా అమ్మాచూచి ఒకచిన్నమనవియున్నది అడిగిరావలయున
 నని యవి చెప్పెను అదియేమిటనియామె యడుగగా యాలానిలబడియు
 న్నాము యీసంగతియేమిటోకనుకొని రావలయునని చెప్పెను సరే
 అని ఆమెమరల కొంతదూరమేగుసరికి నిండాపువ్వులతో ఒకమల్లెఅంటు
 ఆమెకుకనబడి అమ్మా ఎక్కడికివెళ్ళుచున్నావని యామెనడిగెను బ్ర
 హ్మయొద్దకు వెళ్ళి వరములెచ్చుకుంటాను అనియామెచెప్పగా అమ్మా
 నాడకూడ ఒకచిన్నమనవియున్నది చెప్పమనను ఆలాగేఅని ఆమెకొం
 తదూరమువెళ్ళగా ఒకచోట పెరుగుదణ్ణెమున కోకలు తగులబడుచుం
 డెను అదిచూచి యామె మరికొంతదూరము వెళ్ళువరకు అక్కడ అట్ల
 పెసములు అంటుకొని మందుచుండెను అదిచూచిమరికొంతదూరము వె
 ఱ్లేసరికి బ్రహ్మలోకముకనబడెను అప్పుడామె బ్రహ్మలోకము లోనికి
 వెళ్ళి బ్రహ్మకడుగుగా నిలబడెను ఆమెనుచూచి బ్రహ్మవమమ్మాయీ

రాసువచ్చినావు అనియడుగగా దరిద్రముచేతను కడుపుకోకము చేతను
 బాధపడలేక యాలావచ్చినానని చెప్పెను నీవుక్రిందటిజన్మమున నుని
 కాలీకదీపములనోముపట్టి ఊలంఘనచేసినావు ఆకారణముచేత నీకీదరి
 ద్రమున్న కడుపుకోకమున్న వచ్చినది ఇప్పుడుమరల యింటికివచ్చి ము
 నికాలీకదీపములనోముపట్టి మూడుకాత్తులునమముగావెలిగించుకొంటు
 అన్నీబాగావుంటవిఅని బ్రహ్మ చెప్పెను అప్పుడామె నరేకాని ఒకబ్రా
 హ్మణుడు పదునెనిమిదిజన్మములనుండి అన్నపానములులేకుండాఉన్నాడు
 ఎందుచేతనని యడిగెను ఆబ్రాహ్మణుడుబాగావేమచదువుకొన్నాడు
 ఎవరికి ఒకముక్కఅయినాచెప్పినాడు కాదు అందుచేత ఆయోగ్యులకలిం
 ది కాబట్టిసీపువెళ్ళేటప్పుడు ఆయనతో రానుఅనుమాటచెప్పి వెళ్ళుమని
 బ్రహ్మదేవుడుచెప్పెను తోవలోఒకముంతమామిడి చెట్టుపండ్లుపండియు
 న్నది దానిపండ్లెవ్వరును కోసుకొనితినరట ఎందుచేతననియామె యడు
 గగా ఒకమార్తెయిడువ పదిమందికొడుకులతల్లి ఒకపిల్లవానిని పెంపియ్య
 మనగా ఇచ్చినదికాదు ఆకారణముచేత వంశముపోయినది ఆకావము
 తగిలి ఆమెచెట్టయిపుట్టింది నీవువెళ్ళేటప్పుడు ఒకపండుతిని చక్కావెళ్ళమ
 ని బ్రహ్మ చెప్పెను తోవలో నొకయావు చూడ మొలబంటిగడ్డిలో
 మేతమేయకుండ నిలుచుండియున్నవి ఎందుచేతనని యామెయడుగగా
 అత్త కోడలును ఆవునకుచూడకు గడినీళ్లుపోయుటకు వంతులాడి నీవేపో
 సినావంటే నీవేపోసినావని పోయుటమానివేసినారు అందుకుచేత వారలి
 ధరును ఈలాపుట్టి గడ్డిమేయకుండా చలియియున్నారు నీవు వెళ్ళేసమయ
 మందు గుప్పెడుగడ్డితీసివానికి వేసి యిన్నినీళ్ళుపోసి మరీవెళ్ళమని బ్ర
 హ్మదేవుడుచెప్పెను నరేతోవలోనొకమల్లెంటున్నది దానినిండాపూవు
 లున్నవి ఎవ్వరును నొక్కపువ్వుయినను కోసుకొనరు ఏమికారణమని
 తూబ్రాహ్మణియడుగగా అదిపూర్వముబోగముడిఆజన్మమందుమల్లెపూ
 వులు తెచ్చుకొనిఒక్కపువ్వుయినను ఎవరికి ఇయ్యకుండా తానే ఆంక

అందుకు నడిఅందుచేతయాలాపుట్టింది ఇప్పుడు నీవు వెళ్ళేటప్పుడు ఒక ప్రవృత్తి
 కోసుకోసుము తరువాత అందుకు కోసుకుంటాను అని బ్రహ్మ చెప్పెను న
 శ్రేష్ఠానలో దండమున కోలుకాలిపోవుచున్నవి ఎందుచేతనని యామె
 యడుగగా యోగుశరముల ఆశపడుచునుతీసుకువచ్చి ఒకబట్టయెప్పుడును
 పెట్టినపాపాసభోలేను అందుచేత వారిచీకటిగుంటబడిపోవుచున్నవి నీవువె
 ల్లేటప్పుడు అందులోనొకకోటిని కట్టుకోసుము చల్లనిపోవును అనిబ్ర
 హ్మదేవుడు చెప్పెను న శ్రేష్ఠానలో ఒకవోట అట్లపెనుములు మండిపోవుచున్న
 వి ఎందుచేతనని యాబ్రహ్మణియమగిగా అది కోడిన ఎవరువాయనా
 లు అందుకున్నా అందుచేత మందుచున్నవి నీవువెళ్ళేటప్పుడు నీళ్ళు
 చల్లి వెళ్ళుముఅనిబ్రహ్మదేవుడుచెప్పెను న శ్రేష్ఠానన్నియుచేయుదును నాకు
 ఫలితమేమిటి అని యామెయడుగగా మున్నూటరువదివత్తులువేసి సిద్ధెకు
 నూనెపోసి దీపాలువెలిగించినావు వెలిగించినందుకావత్తులు ఫలముమా
 నివేసి ఒలికినఫలమిచ్చినాను వెళ్ళినోముపట్టి ఉద్యానముచేసుకొమ్మని
 బ్రహ్మ చెప్పెను అప్పుడామె న శ్రేష్ఠానందిదనితిరిగివచ్చుచు అట్లపెనుములపై
 నీళ్ళుచల్లెను మరికొంతదూరమువెళ్ళిదండమునకోలుతగులబడిపోవుచుం
 డగా ఒకటితీసుకొని కట్టుకొనెను మరికొంతదూరమువెళ్ళి మల్లెపందిరిని
 రెండుపువ్వులుకొనుకొని కొవ్వలో పెట్టుకొనెను మరికొంతదూరమువెళ్ళి
 ఆవునకు దూడకు గడ్డివేసి నీళ్ళుపోసెను ఇంకను కొంతదూరము వెళ్ళి
 ముంతమామిడిచెట్టన ఒకమడుగుకొనుకొనితిని తరువాత బ్రహ్మణుని
 మొద్దకువెళ్ళి చాలలోబియ్యముపోసి పరమాన్నమువండి అదివళ్ళెములో
 పోసి రామ రామ రామ అనినూడునూరులని యాతనికిపెట్టి తిన్నగా
 యింటికివెళ్ళెను తరువాత శివరాత్రినాడు మునికాతీక దీపములనోము
 పట్టి మూడువందలగువదివత్తులుసిద్ధెకునూనెపోసి శివాలయములో దీప

ము వెలిగించి యింటికివచ్చెను వత్తి ఫలముకంటె వలికిన ఫలము ఎక్కువ
యగుటచేత అమె యింటికివచ్చేవరికి సినినంపద కలిగియుండెను అప్పుడు
చిన్నలయినవారు కాళ్ళును, పెద్దలయినవారు చేతులును వట్టుకొని ఏమి
నోమువట్టినావని యడిగిరి ఏమీలేదు మునికాతీక దీపములనోమువట్టి
నాను వలికిన ఫలమేమిగాని వత్తి ఫలములేదని బ్రహ్మదేవుడు వరమిచ్చి
వాడు అనియూబ్రాహ్మణునిభార్య వారందరితోను చెప్పెను. ఆనోము
కలియుగములో అందఱువట్టి ఉద్యాపనముచేసుకొని శిరినంపదలతోతుల
తూగిరి.

దీనికిఉద్యాపనము — అయిదుమూళ్ళ అంగవస్త్రములోఅయిదు
మానికెలబియ్యము మండపముపోసి దక్షిణ తాంబూలముపెట్టి వెండి
ప్రమిదిలోపయిడివత్తి వేసి దీపమువెలిగించి బ్రాహ్మణులకు వాయనమీ
యవలెను. శక్తితప్పినను భక్తితప్పరాదు కథలోపమయినను ప్రతిలోకం
కాకూడదు.

15 మాఘగౌరి కథ

ఒకబ్రాహ్మణున కొకకుమార్తెలదు ఆకూతురకి చిన్నతనము
లోనే వెధవరికము వచ్చెను ఆపిల్లయవస్థచూడలేక తలిదండ్రులు అడవి
లోనికి తీసుకొనినెళ్ళితిరుగుచుండగా ఒకనదిగట్టుమీదకూర్చుండి పుని
స్త్రీలంతా ఒక రేవునను విదవలంతా ఒక రేవునను అయిదేసివడ్డ్యాలు పె
ట్టకొని నోమునోచుకొనుచుండిరి అదిచూచి తలిదండ్రులు పిల్లనుతీసు
కొనినెళ్ళి అచేమి నోములమ్మా అని వారిని అడిగిరి అప్పుడుపార్వతీదేవి
కూడా ఆమెయిదువలలో ఒకమెయిదువలనుండి వాళ్ళనుచూచి
వారిమాటవిని అయ్యా ఆనోమునేను చెప్పెదనుగాని మీపిల్లనదిలో
స్నానముచేయించుదురుగాని తీసుకొనిరండని చెప్పెను ఇంతకంటేనా
అమ్మా అని వారాపిల్లని దీసుకొనినెళ్ళిరి అప్పుడుపార్వతీదేవిపిల్లనుచూ
చి సిగ్గులోన్నయిసుక చో సెనుతీసి గట్టునపోయిమన్నదట ఆపిల్ల ఆప్రికా

రము పోయునరికి అడంతయు పనుపులయినదట మళ్ళీదోసెడుపోయు
 మమ్మా అన్నదట ఆప్రకారముపోయగా అది కంకుమయెను మళ్ళీ పోయు
 మనగా అదిన్నది మళ్ళీదోసెడుపోయునరికి అది కొబ్బరి అయినదట
 మళ్ళీదోసెడుపోయుమమ్మా అని చెప్పగా అది బెల్లము అయెను మళ్ళీదోసెడు
 పోయుమమ్మా అనగా ఆమె ఆప్రకారము పోయునరికి అది జీలకర్ర అయెను
 అవిచూపించి పట్టినయేను పనుపు మకునటియేడు కంకుమ మూడవ
 యేడు కొబ్బరి నాల్గవయేడు బెల్లము అయినదయేడు జీలకర్ర సేరుం
 బావు సేరుంబావు చొప్పున ముత్తయిదువడతలంటి నీళ్ళుపోసి భోజనము
 పెట్టి వాయనమియ్యమని చెప్పెను ఈనోము మాఘమానములలో
 అమావాస్య జెళ్ళిన పాడ్యమిమొదలు నెలాళ్ళు మళ్ళీ పాడ్యమివరకునీలాట
 రేవున పనుపు గౌరమ్మను పెట్టకొని పనుపుతోడ అయిదుపద్మాలు పిండి
 తోడ అయిదుపద్మాలు కంకుమతోడ అయిదుపద్మాలు పెట్టకొని పూజ
 చేసుకొని యిలాఅయిదేండ్లు పూజచేసుకొని గౌరమ్మను నీళ్లలో విడిచివేసి
 నవ్వాలకు నిత్యసౌభాగ్యమువచ్చునని చెప్పెను ఆప్రకారము ఆపిల్లలచేత
 తలిదండ్రులు నోమువట్టించగా చచ్చినమగడు మళ్ళీవచ్చెను ఆమెపట్టిన
 నోమంతావట్టిరిశక్తితప్పినా భక్తితప్పరాదు అక్షతలుతప్పినా అక్షవేలేండ్లు
 అయినదవరసము ఉద్యావనము కథలోవున్నది.

పోలాలమావాస్య, చిట్టిబాటు, పనుపుగౌరి, ఉప్పుగౌరి, చిత్ర
 సత్తులనోము, మునికాతీకవ్రేరము, మాఘగౌరి.

నోములు కథలు నెంతరు.

గొడిసెనోము.

గొడిసెనోము వట్టిన గొంతివట్టగములో పెదకి చూచినను విధవలేదు.

ఉద్యాపనము—ఏడాదికథచెప్పి అక్షరలుపేసుకొని ఏడాదిదింతపండు తినకుండ నియమముజరపి నంవత్సరముపూర్తియైన పిమ్మట పదముగ్గురు ముత్తయిదువలకు పదమూడురవికలగుడ్డలు దక్షిణతాంబూలము శదమూసు మానికలబియ్యము పులిహారచేసి పదమూడుమూకుళ్ళలోపెట్టి వాయనము నియ్యవలయును. కథలోపమయివను వ్రతలోపముకాకూడదు. భక్తితప్పినను ఫలములేవ్వదు.

వావిలక్ష్మీవారముకథ.

ఒకబ్రాహ్మణునకు నలుగురు కుమారులును, నలుగురు కుమార్తెలును కలరు అతడు కుమార్తెలకు పెండ్లిపేరంటములుగావించి యత్తవారింటికి పంపివేసెను. కడసారపుకూతురు మిక్కిలిదరిద్రముకలవారి కోడలొంటికి తాటచేత ఆమెను సోదరులును పుట్టినింటికితీసుకొనిరావైరి. ఆమెదరిద్రబాధచేతను తన్ను అన్నలు ఒకసారియైన పుట్టింటికి తీసుకువెళ్ళకపోవుటచేతను మిక్కిలిమఃఖంచుచుండెను. ఇట్లుండగానామె పుట్టింట కడసారపుతమ్మునకు పెండ్లితలపెట్టిరి. ఆవివాహమునకు యీకడసారపు చిన్నదానినితప్ప తక్కినవారిని తీసుకొనివచ్చి వారు పెండ్లిచేసుకొనిరి. అపెండ్లిలో తమ్మునిపిలువకపోయినను యాచిన్నదానికొడుకులు తాతగారింటికివచ్చి తాతా పండిరివేయమా చావలు పరచమా అనియడుగగా నతడుతిట్టచు మీరేమిచేయవద్దుపొమ్మని కసరి కొట్టెను. అబ్రాహ్మణునిపెద్దకోడలు మాల్యము కడసారపుఅడవిడ్డ రాకుండుటవల్ల

విచారించుచు ఆమె దరిద్రదేవతను తిట్టచు వంటబ్రాహ్మణులు బియ్యము కడుగుచుండగా నేను చాలా కాలముగ్రిందట వావిలగోదేవి నోము పట్టినాను ఉన్యాపనమట్టేయున్నది. అనిచెప్పి కడిగినబియ్యములోనుండి అడ్డమతవ్వెడుతీసి యొకచేటలోపోసి కడుగనిబియ్యముక యడ్డమతవ్వెడుకూడ పోసి పయినొకపాతచేట మూతపెట్టి వావిలకొమ్మ పెట్టి యందురవికలగుడ్డ దక్షిణతాంబూలమునుంచియూచిన్నయాడుబిడ్డలుల్లులమయింటివ్రక్కనే యుండుటచేత వానిని గోడమీదనుండి ఆమెమీలండిచ్చెను. అవిపుచ్చుకొనియామెయింటిలో పెట్టునరికి సింసంపదవచ్చెను. అటుతరువాత యూచిన్నదానిపుట్టింట అన్నగారికుమార్తెకు వివాహము కాగా ఆమెపెండ్లికిరావలసినదని వచ్చిపిలచిరి. ఆమెయు పెండ్లినాడుడదయమున వచ్చెననిని చెప్పెను. ఆయుదయమున నవారీమీద ఆమెనుతనయింటికి తీసుకొనివచ్చి పీటవేసికూర్చుండబెట్టి పంచభక్ష్యపరమాన్నములును ఆమెకువడ్డించి అప్పుడామె తనయెడలివస్తువులను దీసి పీటమీదనుంచి పుస్తలార ఆరగించుచు పూహారా ఆరగించుచు అనిచెప్పి పల్లకియెక్కి తనయింటికి వెళ్ళిపోయెను అప్పుడూరివారందరు ఏనమ్మా తిరిగియింటికివెళ్ళుచున్నావనియడగగా నాపుట్టింటివారు నన్నుచూచిపిలిచినారా లేదు నాపాలిటిమహాలక్ష్మిని చూచిపిలిచినారు. అనిచెప్పెను వారందరు నీభాగ్యమేలాగునవచ్చినదని యడుగగా నేనేమిసోమునుపట్టలేదు. నాపెద్దనది నగారు వావిలగోదేవినోము పట్టి మొన్ననే యుద్యాపనముచేసుకొని యావాయనమునాకిచ్చినది. నాకావాయనమండుకున్నప్పుడమేగాని మరేయెయలేదు. అని కూమెచెప్పెను.

దీనికిఉద్యాపనము—కథ చెప్పి ఏడాదిఅక్షతలువేసుకొని యేడాదిఅయిననానావారి కొత్తచేటలో కడిగినబియ్యము అడ్డమతవ్వెడు కడిగినబియ్యము అడ్డమతవ్వెడుపోసి వావిలకొమ్మపెట్టి పాతచేటమూత

వేసి రవికలగుడ్డ కడుగుకొంటుంటున్నానో గానీ

నకు వాయనములందియ్యవలయును **భక్తి**

కూడదు భక్తితప్పినా ఫలములేవు

మారేమదళముకథ.

ఒక రాజునకు ఒక బాలుడుకలడు అతడుమారుడు చనిపోగావారసీ
తోడునకు పిల్ల వెనకయిన నిచ్చెదరాయని వట్టణమంతయు నడుగుచుదిరి
గిరి ఎవ్వరను ప్రినియ్యరైరి. ఆవట్టణమున నొక బ్రాహ్మణునకోక కూ
తుకుకలదు. అచిన్నదానికెల్లెలిపోవుటచేత నవతిల్లి గట్టస్థించెను ఆమె
ధనాశచేత ఆపిల్లనిచ్చి పిల్లయెత్తుధనముపుచ్చుకొనెను. రాజభటులా
చిన్నదానినితీసుకొనిపోయిచచ్చిపోయినరాజకుమారుని శవముతోకట్టి తీ
సుకొనిపోవుచుండగా నంతటవానవచ్చెను ఆర్జుముఖోనాకటకునుతీసు
కొనివెళ్లలేక సమీపముననున్న యొకాడుదేవాలయములోదింపితిమదా
రిని వారునోయిరి. అంతటసూర్యుడస్తమించియెల్లెడల ఓటిగ్రమ్మెను.
అంతరాదిన్నది కట్టువిప్పుకొని దేవాలయమునకు ప్రదక్షణముచేయుచు
శిశివా చిటికెనవేల్చెనట్లు పట్టనీయవైతిని హరహర! అతులలుగింజమున
వేయనీయవైతిని. మహాదేవ మంగళసూత్రమైన కట్టనియ్యవైతిని. అని
అనుచు మూడుసార్లు ప్రదక్షణముచేసెను. పార్వతీదేవి ప్రత్యక్షమైననీ
వ్వరినని యడిగెను. నేనుబ్రాహ్మణునికూతురను నన్నీచనిపోయినవని
తో కట్టిపడవేయగా నాయదృష్టముచేత నీయాలయమునకు వచ్చినాను
ఇప్పుడునాయవస్తగురించి చెప్పుకొనుచు ప్రదక్షణముచేయుచున్నాన
ని యాబ్రాహ్మణస్త్రీ చెప్పెను. అప్పుడుపార్వతీదేవి కృతజ్ఞత
మున మారేమదళముమోమువట్టియుల్లంఘనచేయుటచేత నీకీగతివచ్చినద
ని చెప్పి అతులలు నీళ్ళు యిచ్చి మూడుప్రదక్షణలుచేసి ఆవియూల్ల
వానిమీద చల్లుమని చెప్పెను. అచిన్నదాప్రకారము చెయగానే రాజ

తమూరుడు నిద్రపోయి లేచినవానివలె లేచకూర్చుండెను. తరువాత అన్ని సంగతులు బ్రాహ్మణమూర్తెవలన విని కాలక్షేపముకై యామెను పుస్తకముచదువుమని తానర్థముచెప్పసాగెను. అంత తెల్లవారెను తిరుగి యప్పటియట్లు రాత్రిగూడివద్దవీరినివిడిచిపెట్టిన వాండ్రొందరువచ్చి యిదేమిచిత్రిమని ఆశ్చర్యముతో నడుగగా పార్వతీదేవియొక్క వరప్రభావమని యాచిన్నదివారితో చెప్పెను. అందుకువారందరు సంతోషించి యింటికి తీసుకొని వెళ్ళి వారికి పురకను మహావైభవముతో వివాహమును జరిగించిరి. అప్పుడా బ్రాహ్మణచిన్నది మారేకుదళమునోముపట్టి వెండిదళము బంగారుదళముచేయించి చెట్టదళమొకటితెచ్చి ఆమూడుదళములు మూడుదోసి శృవియ్యము శివునకు పూజచేసి చిరకాలసౌభాగ్య సంపదలతో నుభయముభవించెను, దీనికిదయ్యెయ్యద్యావసము. కథలోపమయినావ్రతలోపముకాకూడదు. భక్తితప్పినా ఫలముతప్పదు.

సంకద శుక్రవారమునోము.

ఒక బ్రాహ్మణునకు ఏడుగురుకుమారులు. వాడ్రొందరునుడరిద్రముచేత బాధపడుచుండిరి. ఒకనాడుజయమున శుక్రవారమహాలక్ష్మివచ్చి ముందుగావారిపెద్దకోడలి యింటికివెళ్ళెను. ఆమెప్రాద్దున్నే లేది పిల్లలకులన్నముపెట్టి తానకూడా తినుచుండెను. అది సంపదశుక్రవారమహాలక్ష్మిచూచి ఛీవీరింటికేలవచ్చినానని గిరుక్కున తిరిగివెళ్ళి రెండవకోడలియింటికివెళ్ళగా ఆమెప్రాచిపాకట్లోపేడచేసుకొనుచుండెను ఛీ ఛీదీనియింటి కేలవచ్చినానని తిగివెళ్ళి మహాలక్ష్మి మూడవకోడలియింటికివెళ్ళగా ఆమెప్రాతగుడ్డలుతుట్టుచూకూర్చుండెను. ఛీదీనియింటికేలవచ్చి తినని మహాలక్ష్మి నాలగవకోడలియింటికివెళ్ళగా ఆమె ప్రాచివాకటిలోగుంటలోపడ్లుపోసుకొనిదంపుచుండెను. అదిచూచి మహాలక్ష్మి ఛీదీనింటికేలవచ్చినానని అయిదవకోడలి యింటికివెళ్ళగా ఆమెప్రాద్దున్నేతల

దుష్టవృత్తులను కూర్చుండెను. అమహాలక్ష్మి ఛీ దీనింటికేల వచ్చినానని
 అరవకోడలియింటికివెళ్ళగా ఆమెచాచివాటిలోనలుగురుపిల్లలకుతలంబు
 తానుతలంబుకొనుచుండెను. అదిచూచిసహలక్ష్మి ఛీ దీనింటికేల వచ్చి
 నానని యేడవకోడలి యింటికివెళ్ళగా ఆమెనల్లగా అలుక్కొనితెల్లగా
 ముగ్గుపెట్టకొనిపవళురాచిబట్ట పెట్టకొని కట్టకొన్నబట్టమగనికియిచ్చి
 తలుపువెన్నకూర్చుండెను. అమహాలక్ష్మి యిక్కడయెంతచ్చగానున్నది
 అని ఆరుంటివద్ద పడుకొనెను. లోపలినుండి ఎరరమ్మా యీలాగండని
 ఏడవకోడలినిసిలువగా అమ్మానామగడు గూయవారమునకు పెప్పనాడు
 మాకుకట్టకొనుటకు ఒక్కటేబట్ట అందుచెతనాబట్ట ఆయనకిచ్చి నేను
 తలుపువెనుకూర్చున్నాననిచెప్పగా మహాలక్ష్మి అయితేమలారావమ్మా
 కట్టకొనుటకుబట్టనేనుతిచ్చెదననిచెప్పెను. ఇట్లు చెప్పి తనకట్టబట్టలో
 నగముచింపియామెకిచ్చి అమ్మానామసాలెకుబియ్యముపెట్టిలన్నమువండి
 పెట్టుమనిచెప్పెను అందుకాబ్రాహ్మణస్త్రీఅయ్యోఇట్లుబియ్యములేవు
 నాపెనిమిటిరానలెననిచెప్పగా అలాకాదమ్మా నీవుకోమటిగుంటికివెళ్ళి
 మాయింటికి శుక్రవారంమహాలక్ష్మివచ్చినదనిచెప్పుము. వారిచ్చెదరని
 చెప్పెను అప్రకారము ఆమెకోమటి యింటికివెళ్ళిఅమగగా వారు పప్పు
 ఉప్పు బెల్లముబియ్యముమొదలైనవిబియ్యగా అవిపుచ్చుకొని తెలుకుని
 యింటికివెళ్ళి అదేప్రకారముచెప్పగా అతడునూనె తెలకంటియిచ్చెను.
 అవిఆమెపుచ్చుకుని కంచరవానియింటికివెళ్ళి మాళింటికిశుక్రవారమహా
 లక్ష్మివచ్చినదని చెప్పుమన్నదనిచెప్పగా గిన్నెలు బింబెలు మొదలైనవి
 హాడిచ్చెను. తరువాతఆమె సాలివానియింటికివెళ్ళిఅదేప్రకారముచెప్పగా
 వాడుబట్టలనిచ్చెను ఆమెఅవియన్నియుపట్టుకొనియింటికివచ్చి నవకాయ
 పిండివంటలు నాలుగుకూరలువండి మహాలక్ష్మికిభోజనముపెట్టెను. ఆరో
 జనఆమెభర్త కందడనుముష్టిపెట్టిరి అన్నదాబ్రాహ్మణుడుఏడవకూట పెడ
 కూట వేనుకొని మోయలేకుండనింటికివచ్చెను. ఇంటికిరాగానే భాత్య

తానికిభోజనము పెట్టెను. భోజనముచేసి బ్రాహ్మణునివియన్నియు నేలా
 గువచ్చివనిభార్యనునడిగెను అమెనునపాలిటి శుక్రవారపుమహాలక్ష్మి
 వచ్చినది అని అందరినిఅడిగి పెట్టుకొనివచ్చినాననిచెప్పెను. అప్పుడుశుక్ర
 వారపుమహాలక్ష్మి వెళ్ళెదననిచెప్పగా ఇప్పుడు కాదు రాత్రిదాకనుండిభోజ
 నముచేసి వెళ్ళుదువుగానిఅనిచెప్పి రాత్రిభోజనము పెట్టినలరువాత తిరుగ
 వెళ్ళెదననిచెప్పెను, అందుకు బ్రాహ్మణునిభార్య ఇప్పుడు చీకటివడినది.
 లేపటిరోజునవెళ్ళవచ్చుననిచెప్పెను ఆరాత్రియందగనుసుఖముగానిదిం
 చిరి, కొంతరాత్రివేళ మహాలక్ష్మి లేచి అమ్మా కడుపుకొప్పగా నున్నది
 అనిచెప్పగా చీకటిగానున్నది వీధిలోకివెళ్ళనట్లు ఆమూలకూర్చుండుమని
 బ్రాహ్మణునిభార్యచెప్పెను. ఇట్లునాలుగుజాములు నాలుగుసారులులేచి
 మహాలక్ష్మి నాలుగుమూలలుకూర్చునిమాయమైపోయెను. తెల్లవారగనే
 — బ్రాహ్మణుడును భార్యయునులేచిరి. బ్రాహ్మణునిభార్య చీపురు చేట
 పుచ్చుకొనియిల్లు బాగుచేయుటకై తుడువపోగా నట్టింటఅన్ని చోట్ల బంగా
 రముకుప్పలుండెను. అందుకామెఅశ్చర్యపడి మహానంతోషమతో ఆనం
 గతిభరణతోచెప్పి పాల నేటి కడిగి యాబంగారురాసులు పెళ్ళెములో
 పెట్టుకొనినాపాలిటిశుక్రవారపుమహాలక్ష్మి వచ్చినదిగనుక యీభాగ్యము
 కలిగెనని శుక్రవారపుమహాలక్ష్మి పట్టటకు మనస్సులో సంకల్పించుకొనెను
 అందుకొనినట్టింట నాలుగుమూలలుఅలికి ముగ్గుపెట్టి తలమవ్విబాట్టు
 పెట్టుకొనివసపురాసుకొని పయిమీదనీళ్ళుపోసుకొని మహాలక్ష్మినిపెట్టి
 నోమునోచుకొని కడ చెప్పి అక్షతలువేసుకొనెను.

దీనికి ఉదాహరణము:—అయిదేండ్లు ప్రతిశుక్రవారము ఒంటి పూట భోజనము చేసి అయిదుగురుముత్తయిదువ్రలకుతలంటిసిద్ధులౌచు అయిదురవి కలగుడ్డలిచ్చి పింపివంటలతో భోజనముపెట్టి దక్షిణకాంబూలమునియ్య వలయును కథలోపమయినను వాతలోపముకాకూడదు భక్తితెప్పినా ఫలముతప్పదు.

మార్గకెరలక్ష్య వారముకథ

ఒక బ్రాహ్మణునకు కమాతుడుకలదు ఆమెకునవతిరల్లిపిల్లను ఎత్తు కొమ్మనిచ్చెను కొంచెముబెల్లపుముక్కపెట్టుచువచ్చెను, ఆదిన్నదినవతి పిల్లలనుతీసుకొనివెళ్ళి మట్టితోబామ్మనుచేసుకొని ఆబామ్మకురవంత బెల్లపుముక్క నైవేద్యముపెట్టి ఆమెకొనుచుండేది అట్లుండగాకొన్నాళ్లకాపిల్లకు పెండ్లిచేసిరి ఆమెఅత్రవారింటికివెళ్ళబోవునప్పుడు తానుదిన్నప్పనుండి చేసుకొన్నబామ్మలను నవారీలోపెట్టుకొనిమరీవెళ్ళెను. ఆమెతో మహాలక్ష్మీకూడావెళ్ళెను అంతనాపిల్లపుట్టింటివారికిదరిద్రమువచ్చెను. ఆమెఅత్రవారియింటివద్ద సిరిసంపదలతోదులదూగుచు పుట్టింటివారికిదరిద్రమువచ్చెనని తెలిసికొని తోబుట్టినవారికి కమరంపి ఒకకర్రకొలిపించి ఆకర్రనిండవరహాలుపోసి అన్నగారికిచ్చెను అదిపట్టుకొని అన్నగారువెళ్ళుచు తోవలోకడుపునొప్పివచ్చి ఆకర్రచెట్టునకుతేరవైచి కొంచెమావలికివెళ్ళెను అంతటనాతోవవెంబడిచి కొందరువెళ్ళుచు ఆకర్రపట్టుకొని చక్కబోయిరి. అప్పుడాబ్రాహ్మణునిదిన్నవాడాకర్రవెదకి యెందునుగానక యింటికివెళ్ళిపోయెను. తరువాతకొన్నాళ్లకుతమ్మునివర్తమానము తెలియక మరలనాచిన్నదికమరంపగానాతడువచ్చెను ఆతని గాంచి నాయనాస్థితి యేలాగున్నదనియడుగగా మునుపకపలెనేమున్నదని యాతడుచెప్పెను అప్పుడామెయొకచెప్పులతోడుకుట్టించి దానినిండవరహాలుపోసి అందులో పుట్టి యాకోడుపట్టుకొనివెళ్ళి నాన్నకీయమని తమ్ముకిచ్చెను.

అప్పుడా చెప్పలజోడుపుచ్చుకొని యొకచెరువు గట్టుదగ్గరకు వెళ్ళునదికి
వానికిదాహమై యాజోడునక్కడపెట్టిచెరువులోనివెళ్ళెను అప్పుడొక
కుక్కవచ్చి యాజోడెత్తుకొనిపోయెను. దాహముపుచ్చుకొని వెకిలెవచ్చి
యాతడుగట్టుపై పెట్టినజోడునుగానకతింటికివెళ్ళెను. కొన్నాళ్లకుతిరుగ వాని
అక్కరారుకబుగువంపగానాతడయూరికేగెను. ఏమినాయనావలగున్న
ది మిగిలితియనివానినామెయడిగెను ఎవ్వటిలాగేయున్నదని యాతడుచె
ప్పెను. అప్పుడామెయొక గుమ్మడికాయదొలిపించి దానినిండవరవాలు
పోసి యడివట్టుకొనివెళ్ళుమని యాతనికిచ్చెను. ఆకాయనాతడుపట్టుకొని
వచ్చి చెరువుగట్టుమీదపెట్టి కాళ్ళుకడుగుకొనుచుండగా నాదానినిపోవు
చున్న కోమటియొకడాకాయనుపట్టుకొనిపోయెను. ఒడ్డునకువచ్చి కాయ
గానక బ్రాహ్మణుడుతనయింటికిపోయెను. కోమటితనయింటివద్దకువెళ్ళి
యీకాయనుకొట్టగా వరహాలునిండియుండెను. అప్పుడా బ్రాహ్మణు
చిన్నది తనపుట్టింటివారిసంగతి యెల్లున్నదో తెలిసికొందమని యచ్చటికి
వచ్చెను. వారుమిక్కిలిదరిమ్రైయుండిరి అప్పుడామె తల్లినితీసుకొనివెళ్ళి
మూర్గశిరలక్ష్మి వారమునోము నోపించిన యంతయత్నము కలుగుననితలం
చినదై యిల్లుతల్లినితీసుకొనివెళ్ళెను యింటికివెళ్ళినతరువాత అమ్మాయీ
రోజున మూర్గశిరలక్ష్మి వారముకాబట్టినోట్లో ఏమీ వేసుకొనవద్దనిచెప్పెను
ఆమెరేచినిచెప్పి పిల్లలకు చచ్చిఆన్నముపెట్టెను నొకమాదనోటిలోవేసు
కొనియెను అప్పుడాబ్రాహ్మణుచిన్నది తల్లితో అమ్మా న్నానముచేయు
ము నోచుకొందమనిచెప్పగా తల్లి అయ్యోఃపిల్లలకుఆన్నముపెట్టుచు మర
చిపోయియొకముద్దనోట వేసుకొన్నాననిచెప్పెను. అప్పుడాచిన్నది యింక
నేవిధముచేతను వీండ్రుకుభాగ్యముఅంటున్నదని తానుమాత్రమునోచు
కొన్నదట. అంతట రెండవవారమున తల్లినిబిలచి అమ్మా ఈవేళలక్ష్మి
వారము నోటయేమివేసుకొనకనిచెప్పెను. అందుకామెఅలాగేనని పిల్ల
లకు తలంటుచు అగిన్నెలోనూనిమిగులగా తలకురాచుకొన్నదట అంత

కూతురునచ్చి అమ్మా స్నానముచేయుమని చెప్పగా అయ్యో అమ్మా
 పిల్లలకురాయగామిగిలికనూనియుండగా తలకురాయకొన్నాననిచెప్పెను.
 పోనీలేయనిచెప్పి తానుమాత్రమునోచుకొనెను అంతటమూడవవారము
 రాగా పిల్లలివిచి అమ్మా ఈవేళిక్కేవారము నోటిలోనేమియులేదు
 కొనవనిచెప్పగా నామమలాగేయని పిల్లలకుతలచువుచు తలచువని
 కొప్పుపెట్టుకొనెను ఆవారమునాడతానుమాత్రమే నోచుకొని యాచి
 ప్పది నాలగవారమురాగా గోయింపు యందులోపిల్లలివిచుకొనితెట్టి
 పిల్లముతవేయించెను. పిల్లలివిచు నరటివం నని యాలోక్క అరటికొ
 నిపోయి అమ్మా ఇవిగోనని పిల్లనందులకుగిరి పడవేయగా నామిచానిని
 తినివేసెను అంతకూతురునచ్చి స్నానముచేయుమని చెప్పగా అయ్యో
 అమ్మాయీ అరటివండతోక్కలు తిన్నాననిచెప్పెను అయిదవవారము
 చెంగుచెంగుముడివేసుకొని తానెక్కడికిగోయిన నక్కడికి నీచుకొనిపోవు
 చు రెండుబాములయినతరువాత స్నానముచేయించి నోము నోయించెను.
 అప్పుడాపూర్ణపుకుడుములువండినై వేద్యము పెట్టుకొని కూతురునైవేద్యం
 పెట్టుచుండగా అరటికొని పిల్ల నయివేద్యము పెట్టుటకువచ్చెనదికి మహా
 లక్ష్మీవెళ్ళి యెడగలిగి నిలుచుండెను అప్పుడు కూతురుగూచి అదేమని
 యడుగగా నీచిన్నతనములోఅడు నెడుసహాయమున నీవు నామ్మనుపెట్ట
 కని యాడుకొనుచుండగామీయవ్వుచీపుగవుచ్చుకొని పట్టినది. అందు
 చేర్చిననువెళ్ళిపోయినానని మహాలక్ష్మీ చెప్పెను. అయ్యానేరమువచ్చి
 నది అనియాపలికినది అమ్మా పిల్లలివిచినయివేద్యముపుచ్చుకొని వాం
 డ్దకుభాగ్యమువచ్చేలాగు చేయవలసినదని కూతురువేద్యం నగా నీతల్లి
 చేత నోపటిండుమనిచెప్పి మహాలక్ష్మీ యదృశ్యమయ్యెను అప్పుడా
 చిన్నది తం చేత మార్గశిరలక్ష్మీవారమునోము నోయించి పట్టినవారము
 పులగము. రెండవవారము పరమాన్నము, మూడవవారము ముద్దకుడు

ములు నాలగవవారము చింతమండుకలిపి పరమాన్నమువండి పువ్వుమా
నపువారము పూర్వకుడుములువండి తల్లిచేత నోమునోపించెను.

డిద్యాపనము—నాలుగు వారములు నోమునోచుకొని కథ చెప్పి
అక్షతలువేసుకొని మత్తయిదువనుపెట్టకొని నేతిపిండివంటవండుకొని
నోమునోచుకొనవలయును కథలోపమయినను వ్రేతలోపముకాకూడను
భక్తి తప్పినను ఫలముతప్పదు.

శోకములేని సోమవారముకథ.

ఒక బ్రాహ్మణునకు నలుగురు కొడుకులు నొక కుమార్తెయు కలరు
అతడాకుమార్తెకు వివాహముచేయగా ఆమెమగడుదేశాంతరము వెళ్ళెను
అందుకాచిన్నది మిక్కిలిమ;భంచుచుండెను అట్లేదువగా ఏడువగా ఆ
యుసురుతగిలి ఆ బ్రాహ్మణునకు దరిద్రమువచ్చెను. అప్పుడా బ్రాహ్మణు
డొక చెఱువుతవ్వించినాడుకాని అందులోగంగపడలేదు, అందుకాబ్రా
హ్మణుడు మిక్కిలివిచారించుచు భార్యతోకూడి తపస్సుచేయగా పార్వ
తీవరమేశ్వరులు ప్రత్యక్షమై యెడుకుతపస్సుచేయుచున్నారనియడిగిరి
అప్పుడా బ్రాహ్మణుడు నాకొక్కకుమార్తె యున్నది అది అస్తమానము
ఏడ్చుచుండును. దానియసురుతగిలి మాకు దరిద్రమునంపాస్తమయినది
అందుకీచెప్పుకొనినాము ఇందులోనీళ్ళుపడినవికావు అందుచేత తప
స్సు చేయుచున్నామనిచెప్పెను అప్పుడు పార్వతీవరమేశ్వరులు మీపె
ద్దకొడుకునుతీసుకొనివచ్చి యీతూమునకడ్డమువేసినట్లయితే యిందులో
నీళ్ళుపడుననిచెప్పిరి. బ్రాహ్మణుండందుకు వచ్చుకొని పెద్దకొడుకును
తీసుకునివచ్చి తూమునకడ్డమువేయగా వెంటనే గంగపడెను. తరువాత
పార్వతీ వరమేశ్వరులు నీమూలకు క్రిందటి జన్మమున శోకములేనివని

వారమునోముపట్టిడ్లుండునచేసినది. ఆకారణముచేత నీకీమేడుపునద్దినది
 ఇప్పుడుతిరుగ నోమి పట్టింని కథచెప్పి అక్షతలుకేసి ఏదాడనోమవారము
 ఒంటిపూట భోజనముపట్టి ఏదాఅయింతునవార ఉద్యావనముచేయించ
 వలసివదనింట్టి యద్యశ్యమిరి ఆబ్రాహ్మణుడును కూతురు నాచికార
 మునా నదిఉద్యావనముచేయుచుగా ఆమెయెప్పునూ నెనునంపవకలిగను

ఉద్యావనము—నూ నెనునోమిబుయ్యము పూగిమువంకి అను
 గుంటియు పైఅట్టి తేరి రవికలుగడ్డ గానినకట్టి వక్షనతాంబూముపట్టి ము
 ప్తీయిదువడు నాయనమియ్యవలయును కథలొపమయినను ప్రతలోపము
 కాకూడను భక్తిగొప్పనను ఫలకమిచ్చును.

పూర్ణాడవారముకథ

ఒక రాజకూతురు చిన్నప్పటినుండి కడుపుశోకముకలిగినదై అయి
 దుగుగు బిడ్డలనుపోగొట్టుకొనెను. తరువాత ఆరాజమునామెధరించలేక
 అడవిలోనికిపోయి పార్వతీచరమేశ్వరులను ప్రార్థించుచుండగా పార్వతీ
 పరమేశ్వరులమెను పశ్యత్తుమై యేమియుట్లవివారించుచున్నాననియా
 మెనడిగిరి. అంతినామె నాయనా పుట్టచావగానున్న బిడ్డలతో పడలేక
 యీలాగువచ్చినానని చెప్పగా పార్వతీచరమేశ్వరులు సీమ్రాంతటికన్మ
 మున పూర్ణాడవారమునోముపట్టి డ్లుండునచేసినావు ఆకారణముచేత
 నీకీమేడుపునంప్రాప్తమయినది. ఇప్పుడుతిరుగ నీవానోముపట్టి కథచెప్పి
 కొని అక్షతలుకేసుకొని యుద్యావనముచేసుకొన్నయడల నీ మేలుము
 పోవుననిచ్చెప్పి అంతిన్ధానమునొందిరి. ఆరాజకూతెయి పార్వతీ
 పరమేశ్వరులుచ్చెప్పిపూర్ణాడవారమునోముపట్టిఉద్యావనముచేసుకొనిఅంగిటి
 నుండి కడుపుశోకము లేనివయ్యెను.

ఉద్యావనము—కథచెప్పి అక్షతలుకేసుకొని పూర్ణాడవారము
 ఒంటిపూటభోజనముచేసి ఒకముత్తయిదువడు తలంటిసిస్సెప్పాసి దక్షిణ

తాంబూలముయిచ్చి అయిదుమానికలబియ్యముపూర్ణపువ్వుండలువండి
వాయనమియ్యవలెను. కథలోపమయినను వ్రతలోపముకా కూడదు,
భక్తితప్పినను ఫలములేవదు.

మెలగలగౌరి.

మెలగ మెలగలనరాదు. గేలుపెట్టిచూపరాదు. మెలగ చెట్టుయొక్క
నీడకు వెళ్లరాదు మెలగపండుతినరాదు.

ఉద్యాపనము — పదమూడు జోడలముచ్చికలతోనున్న మెలగకా
యలుతెచ్చి దక్షిణతాంబూలము నల్లపూనలు లక్కజోడు పెట్టి పదము
స్కరుముత్తయిదువులకు ఇవ్వవలెను కథలోపమయినను వ్రతలోపముకా
కూడదు. భక్తితప్పినను ఫలములేవదు.

ముప్పదిమూడు పున్నములనోముకథ.

ఒక బ్రాహ్మణుడు తనకుమార్తెకు వివాహముచేయగా అల్లుడు
మూడవనాడు చనిపోయెను. అప్పుడాపిల్లతడుకొనుటకు వెళ్ళి వచ్చుచుం
డేను ఒక రాజభార్య ముప్పదిమూడుపున్నములనోమువట్టి ముత్తయిదువ
నిమిత్తము వీధిగుమ్మమువద్దనిలుచుండి యా బ్రాహ్మణుని కూతురు ఆ
దారినిపచ్చుచుండెను. చూచి నీవెవరిలమ్మయివి అని యడిగెను. ఆవి
న్నది నేను బ్రాహ్మణులపిల్లను అని చెప్పగా నేను ముప్పదిమూడుపున్న
ములనోమువట్టినాను నాయనమిచ్చెదను వచ్చెదవా యనియడిగెను. ఆ
చిన్నది ఆలాగేపట్టుకు వెళ్ళెదనీయమనియడిగెను ముప్పదిమూడుఅకులు
చెక్కలుముప్పదిమూడు డబ్బులుముప్పదిమూడు నల్లపూనకోళ్ళు ముప్ప
దిమూడులక్కజోళ్ళు ముప్పదిమూడుఅట్లు ముప్పదిమూడు కట్లజల్లిడలు
ముప్పదిమూడు జోతులు చీర రవికలగుడ్డకొర్ర బల్లిడిలోపెట్టిపాతబల్లిడ
బ్లోరింది రాజభార్య ఆచిన్నదానికి నాయనమిచ్చెను. ఆచిన్నది ఆవాయన

మందుకొనిపోతున్నావే గురుండగా యింటివట్టుకొనివెళ్ళు. ఆకోతుళ్ళ
 పెలుగుచూచి ఆపిల్లభర్త లేచుకొన్నాడెను. అప్పుడందరు ఏమిసోము
 పట్టినావని యడిగిరి. ఏమిసోముపట్టలేదు, రాజగారిభార్య ముప్పది
 మూడుపున్నమలసోమనోచుకొని వాయవ్యుచ్చినది. ఎట్లుకువచ్చినానని
 యాచిన్నదిచెప్పెను అప్పుడు చిన్నవానినిమిత్తి గువచ్చినయచుభటులుయ
 వధర్మరాజనొడ్డుకుపోయి మహారాజు మీగుపెనుకొనిరమ్మని పంపిన
 బ్రాహ్మణునిచిన్నవానినిమిత్తి గు మేమువెళ్ళితిమినిరాగోవుచుండగా
 ఆచిన్నభార్య ఎక్కడనుం 'సోమనోచుకొని వాయవయ వేచ్చుచున్నం
 దున వానిప్రాణములుమాచెరినిలుచుక గిరిగి గొంతుకోవ్వవేలించివది.
 మేమాతనిరమ్మచిబలవంతపెట్టినా వచ్చినాననికాచిని హువిచేసుకొనిరి.
 అప్పుడుయముడిగుత్తె యాచిన్నవానిప్రాణములుండుటకై వచ్చెను.
 వచ్చియాబ్రాహ్మణునిచిన్నవానిప్రాణములునుకొనిచక్కపోవుదుండెను.
 అంతనాచిన్నదివెంబడిం పను కొంతమూరమువెళ్ళి ఏమిఅమ్మాయీ వ
 చ్చుచున్నావనియడుగగా నా పెనిమిటిప్రాణములనిమిత్తిము వచ్చుచు
 న్నానని యామె చెప్పెను అంతనాతడు నీ పెనిమిటిప్రాణములు కాక
 మరేమొక టీరియయినకోరునునెను నేనుముప్పదిమూడుఅల్లు వాయనము
 తెచ్చుకున్నాను ఆఅల్లుకు ఎన్నిదొడ్లలుండువోఆన్నియేండ్లు అయినవతన
 మిమ్మని యామెకోరెను యముజును ఆలాగేయిచ్చినాననిచెప్పి వెళ్ళు
 చుండెను. ఆబ్రాహ్మణునిచిన్నదియు వానివెనుక నేవెళ్ళుచుండెను. తిరుగ
 కొంతమూరమువెళ్ళి తిరిగిచూచి ఏమిఅమ్మాయీయింకను వచ్చుచున్నా
 వనియడుగడకుగగా యామెభర్తనిమిత్తిము వచ్చుచున్నానని చెప్పెను,
 అతనిప్రాణములుతప్ప మరేమియునున నడుగుమని యముడుచెప్పగా
 నాకుఏమిఅక్కరలేదు ముప్పదిమూడునల్లపూసలకోళ్ళు తెచ్చుకొన్నాను
 ఆకోళ్లపూసలకెన్ని బెత్తములున్నవైఅన్ని వేలయేండ్లు నాకయిదవతనము
 నీయనలయునని యాచిన్నదియడిగెను. అప్పుడామెభర్తకి పంపించి య

ముడు అట్లే యిచ్చినాను పుచ్చుకొమ్మని యాతనిప్రాగములు విడిచి
చక్కబోయెను. అదిన్నడియింటికివచ్చేవారికి పెరిమిటిలేచికూర్చుండెను.
అందఱుగిదియేమిమహాశ్యమమ్మాయనియడిగిరి. ఏమీలేదు నేనుముప్పది
మూడు పున్నమలనోళ్లు వాయనము తెచ్చుకున్నాను. ఆ ఫలమేయిది
గిది వాయనము తెచ్చుకున్న ఫలమని యామెదెప్పెను వాయనమునకే
యింత ఫలమున్నది నోమి నోచుకున్న నెంత ఫలమోయని అందఱుముప్పది
మూడు పున్నములనోమాపట్టి ముప్పదిమూడు పున్నములు వానమాంకి
కృమముగా నుద్భావనము చేసుకొనిరి. ఉద్భావనము. ముప్పదిమూడు
అలు ముప్పదిమూడు అకులు ముప్పదిమూడు పోకలు ముప్పదిమూడు
డబ్బులు ముప్పదిమూడుగల్ల పూసలకోళ్ళు ముప్పదిమూడు లక్కజోళ్ళు
ముప్పదిమూడుజోతులు చీర రవికలగుడ్డ ముప్పదిమూడుకన్నుల కొత్త
జల్లెడలోపెట్టి వాతజల్లెడమూతనేసి మున్నయిదునకు వాయనమియ్యవల
యును. కథలోవస్త్రానను నశ్రీలోపముకాకూడదు. భక్తిలిప్సినను ఫలము
లేవును.

కుండేటి అమావాస్యనోమాకథ.

ఒకకుండేలుచాకిబానలో పిల్లలను పెట్టి మేతకొలుపు యొక్కడితో
పోయినది. చాకిలిదివచ్చి పోయిమీద నాచాకిబాననుంచి మంట పెట్టు
చున్నది. అంతటమేతకొరకుపోయినకుండేలు తనపిల్లలనొడ్డకువచ్చిచూచే
నదికి పోయిమీద బానలో పిల్లలు ఉడికిపోవుచూ ఉడికిపోవుచున్నామే
యమ్మాఅని యగచుచున్నవి తల్లియునాబానచుట్టుతిరుగుచు ఉడికింకి
బిడ్డలారా ఉడకకుండా వుండాగోళ్ళు వాయనము నిచ్చినాను అనితల్లిచెప్పి
నది. పిమ్మటపిల్లలు చచ్చితిమే యమ్మాఅనియరచినవి. నావకింకి బిడ్డ
లారా చావకుండా చనిమిడి వాయనమిచ్చితినిని తల్లివలికిను. అంతట
పిల్లలు చిమిడితిమే యమ్మాయని పిల్లలరచినవి. చిమిడకంకి బిడ్డలారా

చిరుదళుండా ఓమ్మలివాయనమిచ్చినానని తల్లియనెను తనవారెల్లలు
 వేగితిమేయమ్మాయని యరచినవి. వేగకండిబిడ్డలారా వేగకుండావేపుకు
 య్యము వాయనమిచ్చినానని పలికిను వేలివారిమే యమ్మాయని
 పిల్లలరచినవి వేలకండిబిడ్డలారా వేలకుండావేలాలువాయనమిచ్చినానని
 తల్లిచెప్పెను అకుగంటితిమేలమ్మాయని పిల్లలరచినవి అకుగంట
 కండిబిడ్డలారా అకుగంటకుండా అల్లవాయనమిచ్చినానని తల్లిపలికిను
 కాలివారిమేయమ్మాయని పిల్లలరచినవి కాలకండిబిడ్డలారా కాలకుండా
 కర్రలువాయనమిచ్చినానని తల్లిపలికిను పాకతిమేయమ్మాయని పిల్లల
 రచినవి పాకకండిబిడ్డలారా పరమాన్నము వాయనమిచ్చినానని తల్లిప
 లికిను పొంతిమేలమ్మాయని పిల్లలరచినవి. పొంగకండిబిడ్డలారా
 పొంగకుండావేలాలువాయనమిచ్చినాననితల్లి చెప్పెనునానితిమేయమా
 యని పిల్లలరచినవి నానకండిబిడ్డలారా నానకుండా నానబియ్యము
 వాయనమిచ్చితిని యని తల్లిపలికిను మాడితిమేయమ్మాయని పిల్లలర
 చినవి మాడకండిబిడ్డలారా మాడకుండా మాడలువాయనమిచ్చినానని
 తల్లిపలికిను కండితిమేయమ్మాయని పిల్లలరచినవి కండకండిబిడ్డలారా
 కండకుండా గారెలువాయనమిచ్చినానని తల్లిచెప్పెను ఇట్లుచెప్పుచు
 తల్లి బాసచుట్టుతిరుగుచున్నవృకిపిల్లలన్నియుపయివద్దితల్లిదగ్గరకు వెళ్ళి
 పోయినవి యియంతయుచూచుచున్నచాకలిపి ఆశ్చర్యమునొంది కుం
 దేలు నట్లుపిల్లలన్నియు బ్రతికివచ్చెననియడిగెను. అప్పుడాకుండేలు చా
 కలివానితో నీవురాపిల్లలున్న బాస పొయిమీదపెట్టి ఉడికించుచున్నావు
 నాపిల్లలన్నియ నరచుచున్నవి. అయేమపు హించలేక భోకముతో
 బాసచుట్టుతిరిగినాను అంతకన్న నేనేమియెరుగనని చెప్పెను. అప్పుడు
 చాకలిపియారోజునలమావాన్య ఈరోజుమొదలుకొనికథచెప్పి అక్షతలు
 వేసుకొని దీనికికుండేటిలమావాన్యఅని పేరుపెట్టుకొని నోమువట్టెను
 నోముపట్టి పైకథచెప్పుకొని అక్షతలువేసుకొనెను. ఈప్రకారము పద

మూడు మావాన్యలనోచుకొని అమావాస్యకొరకముచొప్పున చతు
ముళమునలయి విచేసుకొని దక్షిణతాంబూలముపెట్టి ముత్తయిదువల
వాయవముచేను.

ఉద్యాపనము—మూడు మానికలబియ్యము చలిమిడిచేసి అది
ఉండేటితల్లిపిల్లలుగాచేసి చాకబానకొని దానిలోపెట్టి చీర, రవికలగుడ్డ,
స్వప్రాసలు లక్కజోడు, దక్షిణతాంబూలముతో ముత్తయిదువకు వాయ
వమీయవలెను.

కథలోపమయినను వ్రాతలోపముకాకూడదు. భక్తిగిప్పినను ఫల
ముతప్పదు.

దంపతులతాంబూలమునోము.

ఒకరాజభాగ్య దంపతులతాంబూలమునోముపట్టి క్షణింఘనచే
సెను. అందువలన భార్యాభర్తల శ్రద్ధబాటువచ్చెను సిరిసంపదకూడ
లెక్కువయ్యెను ఇట్లుకొన్నపుంక్షిసహంపలేక యాచిన్నది అడవిలోనికి
వెళ్ళి యదృష్టయేషుచు కూర్చుండెను. పార్వతీవరమేశ్వరులు భూమి
మైలించుటకువచ్చి ఎందుకేస్తుచున్నావనియడుగగా నాయనా మీకెం
దుకువెళ్ళుమని చెప్పెను. అందుకు వారాలాగుకాదు చెప్పరానిదని
యడిగిరి. ఆమె నాపెనిమిటివేశాంతరంవెళ్ళినాడు సిరిసంపదకొనిపోయినది
అందుచేతి విచారించుచున్నాననిచెప్పెను అప్పుడు పార్వతీవరమేశ్వరులు
నీవు క్రిందజన్మమున దంపతితాంబూలముల నోముపట్టి క్షణింఘనచేసి
నావు. అందుచేతనేవిచారముకలిగినది. ఇప్పుడు భచ్చెప్పి అతడువేసు
కొని ఏడాదితాంబూలముచ్చి యేడాదియైనతరువాత ఉద్యాపనచేసుకొ
నివనిదనిచెప్పి యదృష్టమైతి ఆమెకవికారముజరుపగా భర్తవచ్చెను.
సిరిసంపదలతో సుఖములనభవించెను.

దీనికిఉద్యాపనము—దంపతులకు తలంకితే భృపాసి మున్నూటరు
వది—కులు మున్నూటరువది పోకలు తాంబూలనరంజము ఒకపళ్ళె

మయినను పొందానుయైననుకొని దానిలోవుంది దంపతులకుభోజనము.
పెట్టి అందియ్యవలెను కథలోపమయినను ప్రతిలోపము కాకూడదు.
భక్తితత్పన్నును ఫలముతప్పదు.

గ్రామకుండునునోముకథ

ఒక బ్రాహ్మణునిభార్య గ్రామకుండు. నోమ. పట్టి వీసేబులము
వసుపు వీసేబులము కుండును పండ్లు పట్టుకొని వెళ్ళి గ్రామములలోపంది
పెట్టుచుండెను. ఒకేదీ పందిపెట్టినదికి ఒక కొడుకువచ్చి అమ్మా మా
నాన్నగారికి జబ్బుగానున్నది రమ్మనిచెప్పెను అందుకామె నాయనా
ఒక్కవీసెఅయినదని చెప్పి రెండవవీసెకివెళ్ళెను. అంతరెండవకుమారుడు
వచ్చిమానాన్నగారికి చాలజబ్బుగానున్నది రమ్మనిచెప్పెను అప్పుడామె
మూడవవీసెకివెళ్ళి పంపి పెట్టినాగెను. అంతట మూడవకుమారుడువచ్చి
అమ్మా మానాన్నగారిని క్రిందపడవేయుచున్నారని చెప్పి రమ్మనగా
ఇంక రెండువీసెలున్నవి వచ్చెదననిచెప్పి యామె నాలగవీసెకి వెళ్ళెను.
నాలగవకుమారుడువచ్చి మానాన్నగారికి ప్రాణముపోయినదని చెప్పగా
యికనొక్కవీసెయున్నదనిచెప్పి యామెఅయిదవవీసెకివెళ్ళి పంది పట్టుకొని
యింటికివచ్చేసరికి భర్త దగ్గనలేచి కూర్చుండెను అప్పుడు ఊరందను
అశ్చర్యముతో అమ్మా నీమనోముపట్టినావు. నీమనోముపట్టినావని
యడిగి. గ్రామకుండునునోముపట్టి అది ఆయిదువీసెలనుపంచి పెట్టుకొని
వచ్చేసరికి లేచికూర్చున్నారని చెప్పినది.

దీనికడవ్యాపనము— వీసేబులము కుండును పండ్లు మూడనుపు
పండ్లు ఊర్లో పందిపెట్టుకొనెనను. కథలోపమయినను ప్రతిలోపము
కాకూడదు భక్తితత్పన్నును ఫలముతప్పదు.

గుడిసెనోము, వావిలక్ష్మీవారము, మాతేపిప్పళిము, సంపద
శుక్రవారము, మార్గశిరలక్ష్మీవారము, శోకములేదనావ వారము. పూ
ర్ణాదివారము, మెలగలగౌరి, ముప్పదిమూడు పున్నమలనోము. కుండేటి
అమావాస్య, దంపతులతాంబూలము, గ్రామకుండును.

నోములు కథలు నెం 4 రు.

తరగనాదివారంకథ.

రాజకూతురు ప్రధానికూతురు తరగనితరగనాదివారమునోముపటిరి ప్రధానికూతురు యేడాదిన్ని ఆదివారమాదివారము తరగనికూర తన కుండగనుతరుగమనకుండగనుండి భక్తి శ్రద్ధలతో నోచుకొని 18 కొబ్బరి కాయలు 18 కాసులు చీర రవిక పెట్టిలోబెట్టి ముత్తయినపునకువాయన మిచ్చుకున్నది ఆమెకుగృహమునిండుగ నెక్కడచూచినను సింహపదలు తులనూగుచుండెను రాజకూతురు సింగినాదముతరిగితేనేమివచ్చినది తింటే యేమివచ్చినది అతిరిగినకూరలుతినుచుతగుగుచు భక్తి లేక శ్రద్ధ లేక నోము డిల్లెఘుఘుముచేసినది రాజకూతురునకు పుట్టినబిడ్డలుచచ్చుచునుండెనారు ఈమె ప్రధానికుమార్తెను దానియదృష్టమును చూచినహింసలేక గొంతు నాడు ప్రధానికుమార్తెయొక్క బిడ్డలనందరిని తనయింటికిరప్పించి తల కాయలన్నియుగోసి పెట్టిలోబెట్టి ప్రధానికూతురింటికిపంపెను ఇక్కడ రాజకూతురు పిల్లలనందరిని నరుకునరికిన అక్కడ ప్రధానికూతురు డిల్లె పార్వతీదేవి ఇగొనొక అంతమంది పిల్లలనుజేసిఉంచినాయెను ఈపిల్లలకామె యన్నముపెట్టుకొనుచునుండగా రాజకూతురుపంపినపెట్టి యింటికిరాగా నాపెట్టతీసిచూచుకునేరకి దానిలోనాడుచు పాడుచు పదముగ్గురు పిల్లలునుబైటికివచ్చిరి వారినివీసినకూడాచూచుకొని ప్రధానికూతురుసంతోషించుచుండెను రాజకూతురుదానీవానినిచూచి ప్రధానికూతురేలాగున నున్నదని అడిగినదట అడిగితేఅమ్మా పెట్టిలోనిపిల్లలనుయింట్లోనిపిల్లలను చూచుకొని ఆమెపట్టరాని యానందముతోనున్నదని చెప్పినది అదివిని రాజకూతురాశ్చర్యపడి యదిపట్టిననోమే నేచున్నపట్టినాను నాగతి యాలాగు నడమేమనియడవులపాలైపోయెనుఅప్పుడుపార్వతీదేవిముసలి

ముత్తయిమవుగావచ్చి ఆమెకు నబడి యేమియు ఈలాగున వచ్చినావు అని యడిగివది ప్రధానికూతురును నేనున్న ఒకేనోమువట్టినాము అదియూ లాగుసిరిసంపదలతో తులతూగుచుండగా నేనీలాగుననున్నను అందుకొరకు గాను అవవులలోకి వచ్చితిమిమ్మా అనిరాజుకూతురు పార్వతీ దేవితో చెప్పెను అప్పుడు పార్వతీ దేవి ప్రధానికూతురు తరగని ఆదివారములనోము భక్తి క్రొత్తలతో తరగకుండాను తరగమనకుండాను త గినదిని కుండాను చేసికొన్నది నీవుజ్జ్వలంఘముచేయుటనుబట్టి యీలాటివశవచ్చినది అని చెప్పి తిరిగి యామెనోమువట్టింది యధావిధిగాడిద్యావనముచేయింది తానావాయవమందుకొన్నది అప్పుడు రాజుకూతురు కడుపుచలువసినం పదలుకలదైయుండెను ఆమెనోచిననోమంతానోచిరి. అక్షతలుతప్పినను లక్షచేలయిదవరనము.

2 బచ్చలగారికథ.

ఒకచిన్నదికాపురముచేయుచుండగా అన్నగారుచూచుటకువచ్చె ను అచిన్నదిఅన్నగారితో కొంతసేపుశిష్టాగోష్ఠిచుండి పిమ్మటపింజీవంట లతో వంటచేసికూరిపోవునట్లుకరివేపాకుకావలసిన ద్విఅన్నయ్యాదొడ్డిలో నెట్లువున్నది కొంచెముకరివేపాకుతెచ్చిపెట్టుమని అడిగెను అలాగే అని చెప్పివెళ్ళియైతనేపటికిరాలేదుపాముకరచి అక్కడపడిపోయెను. ఇంకను అన్నగారెంతసేపటికిరాలేదని అచిన్నదొడ్డికివెళ్ళిరికి చెట్టికిందపడి పోయినఅన్నగారు కనవడెను ఆమెతోట్లువకుచువెళ్ళి అన్నాఅన్నాఅని పిలిచివలకపోగామే పువసాగెను అమెమే పువనిది ఊరిలోవారందరు వచ్చిరి అందులోఒకముసలిముత్తయిదువలచెన్నదానినిచూచి అమ్మాయీ నీవిక్కడలేచిలోపలికివెళ్ళి పువ్వులతోడ కాయలతో పండ్లతోడినున్న బచ్చలిచెట్లు తెప్పించిపూజచేసి ముత్తయిదువకు కలంకినీళ్ళుపోసి భోజనము పిట్టవెండిబచ్చలికాయబంగారపుబచ్చలికాయచేయించి బంగారపు

దీనివ్రంచుకొని వెండిబచ్చలికాయ చీరెరవికలగుడ్డ బచ్చలిచెట్టుకాంబూ
లముదక్షణతో ముత్తయిదువకువాయనమిచ్చిభోజనముపెట్టి రావమ్మా
వచ్చినీలన్ననులేవనమ్మా అన్నదట అమాటవిని చిన్నది చటాలునలేచి
ఆముసలిఅవ్వచెప్పినట్లుచేసి మళ్ళివచ్చిఅన్నా అనిపిలిచేనరికి నిద్రనుండిలేచి
నట్లాతడులేనిచూచెను అప్పుడామెసంతోషించెను ఇది బచ్చలిగారినోమ
మ్మా ఇదినోచినవారికికడుపుచలువ తోడునీడచలువపుట్టించి చలువఅయి
డవతనముకలుగునుఅనిమనలిముత్తయిదువచెప్పి నేనుచార్వతీదేవినిచెప్పి
అంతగౌనమయినదట ఆమెపట్టినోమ జగమందరుపట్టిరి ఏడాదిబచ్చలి
తినకూడదు శక్తితప్పినాభక్తితప్పకూడదు. అక్షతలతప్పినాలక్షవేలయేం
డ్లు అయిడవతనము (ఉద్యాపనము కథలోచెప్పబడినది)

చైర్యలక్ష్మీకథ.

ఒకబ్రాహ్మణునకు అడుగురు కొడుకులును ఒకకూతురును కలరు
ఆకూతురత్రింట కాపురముచేయుచుండెను ఆనమయములో మొదటిఅన్న
కు పెండ్లికార్యముతలపెట్టి రావలసినదని కూతురినితల్లిదండ్రులుపిలిచిరి
ఆమెరేచి తీరాపెండ్లిప్రయాణమైరాబోవుచుండగా ఆమెధర్మకా
ణముమీదికివచ్చెను అందుకుచేతనామె ఆప్రయాణమును మానివేసెను.
అలాఅయిదురోజులుఉన్నతరువాత పెండ్లిఅయినతరువాత ఆమెధర్మజబ్బు
కుదిరిలేచెను ఈలాగేఅందరిఅన్నలపెండ్లిండ్లకు ఆమెప్రయాణము అయ్యే
నరికి ఆయనకు ప్రాణముమీదికివచ్చి క్రిందపెట్టచుండేవారు ఆ పెండ్లి
రోజులుఅయినతరువాత ఆయనకు నమ్మదిగానుండేది చివరకు కడసారపు
అన్నకుపెండ్లిరాగా ఆమెప్రయాణమెఅయ్యేనరికి మామూలుప్రకారము
ప్రాణముమీదికివచ్చెను అలాజబ్బు చేసినప్పటికి ఈసారి ఆమెచైర్యము
తెచ్చుకొని ఇదియేదోచిత్రముగానున్నదిఇదిచూతము నాచైర్యలక్ష్మీయే
నన్ను కాపాడగలదని ఆమెయెంచుకొని యెవ్వరితోడనుజెప్పకక్రింద

పారవేసినపురుషుని చావలోడుట్టిమూలపెట్టి తలుపుతాళములువేసితిన్న
గా బయలుదేరిపుట్టింటికివచ్చుచుండెను అంతదారిలోనొకజువ్వచెట్టు కన
పడెను ఆమెయొచ్చెట్టవద్దకు వెళ్ళి నీవేనాపాలిటిధైర్యలక్ష్మీ వితల్లి ననుతిరి
యింటికివచ్చేటప్పటికి నామగనికినింపాదిగానుండిననీకు యేడాది పూజ
చేస్తానని దణము పెట్టి తిన్న గాపుట్టింటికివెళ్ళి అన్న పెండ్లిఅయినతరువాత
యింటికితిరిగివచ్చెను వచ్చేసరికి ఎప్పటిజువ్వకీపూజచేసిమరివచ్చెను తలు
పుతీసిచూచేసరికి మగడు లేచివుండెను మిక్కిలిఆరోగ్యము కలవానివలెనే
జబ్బుయేమిలేకకులాసాగానుండెను వాడు మొదలుపెడిది జువ్వకుపూజ
చేసుకున్నదిట అంతటఆమెకు సిరినంపద తిరిగినిలయిదవరినమువచ్చెను.
అంతటఇరుగుపొరుగుఅమ్మలువచ్చి ఏమమ్మాచచ్చినపురుషుని యిట్లో
పెట్టిచక్కాపోయి వచ్చేటప్పటికి పురుషుడు లేచి తిరుగుచున్నాడు ఏమి
నోమునోచినావు ఏమివ్రతము పట్టినావు అనిఅడిగినారట అడిగితే ధైర్య
లక్ష్మీనోముపట్టి జువ్వచెట్టుకు పూజచేసినానమ్మా అన్నదట ఆమెపట్టిన
నోము లోకమంతాపట్టిరి శత్రుప్పినా భక్తతప్పరాదు అక్షిణిలుతప్పినా
లక్షవేలయేండ్లు అయిదవతనము (ఉద్యాపనము కథలోచెప్పబడినది).

శాకదానము కథ.

రాజభార్యయుమంత్రిభార్యయుశాకదానమునోముపట్టిరి రాజభార్య
అన్నిఒక్కమా రేయిచచ్చెదనని ఊరుకొన్నదట మంత్రిభార్య తోటకూర
మడివేసిరోజుఒక బ్రాహ్మణునకు ఒకడబ్బుఒకకట్టతోటకూరయిచ్చుచుం
డెను ఈప్రకారముయేడాదియిచ్చెను ఇట్లు ఇచ్చుటనల్ల కడుపులోకము
లేకుండిసిరినంపదలతో మంత్రిభార్య సుఖమాగానుండెను రాజభార్యకు
ఎవ్వడో చేయుదుననియూరకున్నందువలన శోకముఎక్కువయినదటఆశో
కముభరింపలేక అడవిలోనికిపోయిఒకచోటవీడ్చుచుకూర్చుండియుండగా

పార్వతీ పరమేశ్వరులు భూమిపాలించు నిమిత్తమైవద్దినమమ్మా యీ
 లాగేడ్చినవనియడిగిరి ఏమీలేమి అన్న మానము నాకుయేమవలెననిబుద్ధి
 అందుకుచేత యీలాయేడ్చుచున్నాను అనిచెప్పెను. అందుకువారుఅలా
 శాదమ్మా నీవుశాకదానమునోముపట్టి తిన్నగా ఇచ్చివావుకావు అందుకు
 చేత నీకు శోకమువచ్చినది ఇప్పుడుమళ్ళీ ఇంకావెళ్ళి యీ నోముపట్టి
 మరచిపోకుండా నిత్యమును ఒకకూ బ్రాహ్మణునకు తప్పకుండా దాన
 మిమ్మనిచెప్పగా నాలాగు దానమిచ్చుచుండెను అదిలగాయతు ఆమెకు
 శోకముపోయిసిరిసంపదకలిగిసుఖముగానుండెను, అప్పుడంతా ఏమి నోము
 పట్టివావు శోకముపోవుటకుఅని అడుగగా ఆమె శాకదానమునోము పట్టి
 నాననిచెప్పెను అప్పుడంతాఆరోముపట్టి ఉద్యాపనము చేసుకొనిరి.

ఉద్యాపనము—తోటకూరమడిచల్లి బ్రాహ్మణునికి తలంటిపోసి
 జామూరుయిచ్చి వనమూడుడబ్బులదక్షిణయిచ్చి తోటకూర ఆబ్రాహ్మ
 ణునకు వాయనము ఇయ్యవలయును కథలోవమయినను వృతలోపము
 కాకూడదు ఇత్తతప్పినను ఫలముతిప్పదు.

రేగులగారి కథ

ఒక రాజభార్య రేగులగారినోముపట్టిమరచిపోయెను ఆమెకుసంతా
 నములేదు సంతానములేకపోయెగదా అని విచారముతో తిలగిట్టుకొని
 పరుండెను ఆసమయమందు విషుమూర్తిక వైష్ణవువేషముతోవచ్చి ఏమి
 అమ్మా ఈలాగుపరుండియున్నావు అవియడుగగా సంతానములేని చింత
 చేత ఈలాగుపరుండియున్నాననిచెప్పెను నీవు రేగులగారినోముపట్టి మరచి
 పోయినావు. అందుచేతనీకు సంతానముకలుగలేదు ఇప్పుడైతే బంగారు
 రేగుపండ్లు తప్పెడువరసాగుచుచేయించి దక్షిణతాంబూలములతో ఒక

బ్రాహ్మణునకు వాయవమిచ్చినట్లయితే నీకు పిల్లలుపుట్టడరని చెప్పి
యారకుచక్క వెళ్ళిను అంతటమలేది అదేప్రకారము బంగారురేగి
పండు తవ్వెడువరకును యింది ఒక బ్రాహ్మణునకు వాయవమిచ్చెను.
తరువాత ఆ ముసలంతానముకలిగెను, అప్పుడంతానొచ్చి యేకోమువట్టి
నావమ్మా నేనువ్రాముచేసినావమ్మానికుంతానముకలిగినదనియడిగిరి
యేమిటని కోర్కొప్పుడు రేగుగారి కోమువట్టి మరదిహాయివాను అం
దుకు ఇప్పుడువిల్లముతికలగాక బ్రాహ్మణువచ్చి అనంగతిచెప్పి
రేగుగారి నొము తిరిగివట్టునుని చెప్పగా పట్టినాను అందుచేతినాకు
బిడ్డలుకలిగినారని యీరాధావ్య అందఱును చెప్పెను, అప్పుడంతా
ఆకోమువట్టి యేవాడ అక్షితులవేసుకొని యేవాడితియినతరువాతడిద్యావ
నమునుచేసుకొనిరి

డిద్యావనము—కుండెకుతవ్వెనురేపాడుతెచ్చి అందులో ఒక
బంగారుపురేపండువేసి ఒక బ్రాహ్మణునకు తింటినిచ్చుచేసి పండుచా
పుతిచ్చితకుండెకు తవ్వెను రేగినంట్లు బంగారుపు రేగువండుతోపాటు
బ్రాహ్మణునకు వాయవమిచ్చెనటెను కదలోపమయినను వగిలోప
ముకాకూడదు. ధ క్తితప్పినను ఫలముతిప్పదు.

బాలాదివారముకిధ

ఒక బ్రాహ్మణునకు ఒకకూతురు ఒకకొడుకు కొడుకు ఎక్కిఅయి కోడ
లుకాపురమునకు వచ్చెను. కూతురుచిన్నపిల్లప్రతిదినమువాంటికి యా
యవారపుబ్రాహ్మణుని వచ్చేవాడు ఈచిన్నపిల్ల ఆబ్రాహ్మణునకురోజు
యాయవారమువేసింపబడల్లా అతడు గంగన్నానఫలసిద్ధిర్తు అనేవాడు
కోడలుయాయవారమువేయగా సాభాగ్యవక్షేధంఅనేవాడటఅమాటలు
విని కూతురు తల్లిదండ్రులతోడ రోజూబ్రాహ్మణుని ఎక్కికలాగున
నదిని పోకల గున డీవించుచున్నా నీమనియకుగుచుండేది యేమిచీవించి

వాడమ్మా అని తలిదండ్రులు అడిగితే అప్పిల్ల ఈరెండుమాటలుచెప్పెను
అదివిని తలిదండ్రులుదుఃఖపడి మరునాడు యాయవారపుబ్రాహ్మణుడు
వచ్చినప్పుడు బాగిత్ర గాకనిపెట్టియుండి ఏమయ్యా నీపిల్లనాలాగున దీ
వించెదవని యడిగిరి. ఆబ్రాహ్మణుడు వారినిజూచి ఆచిన్నదానికి బాల్య
ములోవెధవరికమున్నది గనుక గంగాన్నానఫలసిద్ధిరస్తు అనిదీవించుచు
న్నాననియు ఈచిన్నదానికి చాలాఅయిదవతనమున్నదగనుక సౌభాగ్య
వతీభవ అనిదీవించుచున్నాననియుచెప్పెను. ఆమాటలువిని తలిదండ్రు
లుదుఃఖించి కూకొక్కరేకూతురునాయనా అనియేడ్చి ఆబ్రాహ్మణుని
కాళ్ళమీదవడి మాసాలి దేవుడవునీవేగనుక నీపిల్లకు అయిదవతనము
వచ్చేమార్గముచెప్పి రక్షించనలయునని చాడ్గిందిరి. అప్పుడాబ్రాహ్మ
ణుడు బ్రహ్మవ్రాత యెవ్వరు తీసికేసేవానులేదు అయిననూనేనొకమాట
చెప్పెడను ఆలాచేయుచునను ఇంతకంటేనేమిరాయనా చెప్పుమని వా
రడుగగా ఈపిల్లకుపెట్టిఅయినతరువాత కొన్నిరోజులకే భర్తపోతాడు
పోగానే పోయినభర్తనింటిలోబెట్టి ఈపిల్లనుతీసుకొని మీరుగంగానదికి
న్నానానికివెళ్లండి ఆలావెళ్ళినయడల దారిలోనొకముత్తయికువ న్నానా
నికివెళ్ళుతూ చెంగున కట్టుకున్న పసుపుపొత్తము కుంకుమ పొత్తము
వడిపోతవి అవినింపాదిగమీసిల్లచేతతీయించి ఆముత్తయికువతో కూడా
వెనుకనే న్నానాలరేవునకువెళ్ళండి అక్కడకువెళ్ళినతరువాత ఆమెన్నా
నముచేయబోయేసమయమున చెంగుచున్నమాటలు లేకపోగా అయ్యో
నాపసుపుకుంకుమ యెవరికో దొరికింది అనుకుంటుంది ఆమాటవిన్నతో
డనే నాకదొరికినదమ్మాయని మీపిల్లను పసుపుకుంకుమ యిమ్మనండి
ఇయ్యగానే ఆముత్తయికువ అప్పిల్లదేతిలోంవ్వంత మీచేతిలో పసుపు
కుంకుమపెట్టి తానురాచుకొని న్నానముచేయును. అప్పుడుమీపిల్లచేత
న్నానముచేయించి యింటికితీసుకొనివచ్చి నేనుంబ్రావుచాలు పరమాన్న
మువండించి అడుగుమట్టు పైమట్టు తీసి మధ్యముత్తయికువ కిప్పించి

మృత్యుదువనుపంక్తి నిపట్టకొని భోజనము చేసినది వారము కాలమును
 చీరవికలగుడ్డ తాంబూలము దక్షిణతోలియ్యాలి అనిచ్చెను అలాగ
 చేసిన చచ్చినపురుషుడు మళ్ళీ బ్రతుకుతాడు ఈపిల్ల చిన్నతనంలోను
 పసుపుకుంకుమలన్ని వస్తువులుదొంగతనముచేస్తుంటేమీరు తెలికండ్రిలై
 యుండి చూస్తూఉండుకొనుటచేత యీజన్మమున ఆదొంగతనము చేసిన
 దోషమునయూపిల్లకు బాలవిధవరికదోషమును చూచుచుఉండుకొన్నకా
 రణమున పిల్లనుచూచి మఃఖంచుట మీకునుకలిగినది అని చెప్పినాడట
 ఆమాటలువిని బ్రాహ్మణునకుమొక్కి ఆయన చెప్పినప్రకారము పిల్లకు
 పెండ్లిచేసినతరువాత విధవరికమురాగా గంగన్నానమునకు తీసుకొనివెళ్ళి
 యథావిధిగ జరిపించిరి అదిన్నదానికి అప్పుడు చచ్చినభర్తమరల బ్రతికి
 వచ్చెను ఆమెవ్యసనోము జగమంతావట్టి అయిదవనముతో సుఖపడిరి
 క్షేత్రప్పినా భక్తితప్పరాదు అక్షతలుకప్పినా లక్షవేలయేండ్లు అయిదవ
 తనము.

సావిత్రిగౌడేవికథ అను

(బొమ్మలనోముకథ)

అనగనగా సావ్యతీదేవి మూడు పండుగులు వెళ్ళిన ముక్కనువు
 నాడు శివునితోటి యీభూలోకం మీద అష్ట విశ్వర్యంబులుపొందేట
 టువంటి ఒకవ్రతము చెప్పుమని యడిగెను శివుడు చెప్పదొడగెను ఏమ
 నగా మూడుదొడ్ల పేడచేసి మూడుకడుళ్ళనూలుపొసుకుని పదిమందిచే
 రంటాళ్ళను పోగుచేసి వ్రతము చెయ్యమనిచెప్పెను పుట్టివరోజుపులగం
 నైవేద్యము పెట్టి భూచక్రింపలెను రెండవరోజున చలిమిడి నైవేద్యం
 పెట్టి చల్లనిచందుక్రికు తోడబుట్టింది మూడవరోజున కొల్లలు నైవేద్యం
 పెట్టి ముద్దునా గారానా పెరిగింది నాల్గవరోజున నానబియ్యంనైవేద్యం
 పెట్టి వాగవృసాని అయింది అయిదవనాడు పరమాన్నము నైవేద్య

మోక్షము చేసేది మనుషులకేరించి అరవకోజన గారెలు నైవేద్యము పెట్టి గారాబువద్దకు తోడబుట్టింది ఏకవనాకు అట్ల నైవేద్యముపెట్టి పట్టితల్ల అయింది యెనిమిదవనాడు బూరెలు నైవేద్యము పెట్టి భూమంతా ఏలొది తొమ్మిదవనాడు పెరుగు వేసిన నయ్యు నైవేద్యము పెట్టి సారాళం ఏలింది కథలోపచుయిగా వ్రతలోపముకారాదు భక్తితప్పినా ఫలము తప్పదు వాకుతప్పినా వ్రతముతప్పరాదు.

ఉద్యాపనము—తొమ్మిదిచాటలు చేట ఒక్కంటికి తొమ్మిదేసి చిల్లకుములు తొమ్మిది లక్కశోభు తొమ్మిది నల్లపూసలు కోళ్ళు తొమ్మిది అకులు తొమ్మిది చెక్కలు పెట్టి తొమ్మిండుగురు ముత్తయిదు పురుకు యివ్వనలెను.

మోచేటి పద్యము (మూగకోము.)

ఆశ్వయుజ బహుళ అమావాశ్యమొనలకొని శాశీకాకశుద్ధపూ రిమవరకును మూడుపూటల భోదనముచేసి సాయంకాల సమయమున కంరన్నానము చేసి శుచియై తొలియేటతులసియొక్క నాలుగుపద్యములు పైకొని నాలుగువత్తుల దీపము పెట్టుకొనిమాటాటకుండి నంబకుము త్తయిదువలకు బొట్టుపెట్టి తదివార నాలుగు నక్షత్రములను లెక్కపెట్టి వలయును రెండోయేటయెనిమిదిపద్యములుపెట్టి యెనిమిదివత్తులు దీపం వెలిగించి యెనమండుగురు ముత్తయిదుపురుకుబొట్టుపెట్టి యెనిమిదినక్షత్ర) మును లెక్కపెట్టి వలయును మూడవయేట పండ్లొండు పద్యములును సరిష్టొండు నత్తులదీపమును పెట్టి పండ్లొండుగురు ముత్తయిదువలకు బొట్టుపెట్టి పండ్లొండు నక్షత్రములు లెక్కపెట్టివలయును.

దీనికి ఉద్యాపనము— తొలియేట నాలుగేసి అటు నలుగురు ముత్తయిరుహుకు నాయవమిచ్చి దక్షిణకాంబూలము నల్లపూసలు లక్క తోడు ఇవ్వనలెను నోము నోచుకున్న వారలకు రెండుచేతులమీద రెండు అట్లున్ను రెండుడబ్బులున్ను రెండుకాళ్లమీద రెండుఅట్లున్ను

రెండుదబ్బులున్న కింది అన్నాదనలుపునకునుండి కినికదిచేకాని
 నకు రాకే పెదవరగండలంటే తిప్పుకురానా ముప్పున రావా అనితమిగ
 వలయును అప్పుడునోమువట్టికన్య యిప్పుడేరమ్మన వలయునుఅన్నవచ్చి
 పుస్తకమతోనాలుగుదెబ్బలుకొట్టి నాలుగుఅల్లు నాలుగుదబ్బులుబీసికొన
 వలయును ఈప్రకారము రెండవయేటఎనిమిదివాయసములుమూడవయేట
 పందెండువాయసములును ముగ్ధయిదువ కిన్యవలయును.

ఈనోముపాట.

మోవేటివద్దంటు వచ్చేటివేళ మొగ్గులు రామన్న పూసేటివేళ
 రాకరపువ్వులు పూసేటివేళకవలతోనుదకమ్మ తెచ్చేటివేళఅనవపువ్వు
 ల్లోపూసేటివేళ అటికెలతోనుదకమ్మ తెచ్చేటివేళగుడ్డిపువ్వులుపూ
 సేటివేళగుండ్లిగెలతోనుదకమ్మ తెచ్చేటివేళపువ్వులుచాలపూసేటివేళ
 బిందెలతోనుదకమ్మ తెచ్చేటివేళ నందెనేళదీపమ్మ పెట్టేటివేళ చాకలి
 మడరలు తెచ్చేటివేళ పులు గోవులువచ్చేటివేళ అంబోతురంజిలు
 వేసేటివేళ అన్నబండలా తెక్కెటివేళ తన్నులు తాంబూలము
 వేసేటివేళ బానలు పల్లకీలెక్కెటివేళ మరుమలు మరజూదమా వేటివేళ
 కొడళ్ళుకొట్టపనుపు కొట్టేటివేళ.

మద్దుమొగ మద్దానిబోలు తనముఖము తామరవద్దాన్నిబోలు
 పద్మము పెట్టినచానకువదివేలయేండ్లు అయిదవతనము ముగ్గు పెట్టినచానకు
 మూడువేలయేళ్ళు అయిదవతనము ఈపాట పాడుచు తలసెవ్వుకుప్పడిక్కిరి
 ముచేసి అక్షతలువేసుకొనవలయును.

పదారు కుడుముల తద్దెకధ.

ఒకరాజుకూతురు పూర్వజన్మమునపదారుకుడుమలతద్దెకోముపట్ట
 యడియుల్లంఘనము సినందున అమెకుదారిద్యోమను విధవత్వమును

పాశ్చాత్యులను ఆదరించి బాధనామెయనుభవించజాలక ప్రాంతములు విడువ
 నంది యొకనాడొక యడవిలో ననుబట్టి పోవుచుండెను. అప్పుడు భూపరి
 పాలనపై పార్వతీ పరమేశ్వరు లాదారినివచ్చుచు నాయంతిఁజూచినీతెవ
 రవు ఇట్లెలఁగొంటుంటిగా నీ కారడవిలో భయములే పోవుచున్నావనియడు
 గగా నాజోలిమికేల అనియామెప్రత్యుత్తరమిచ్చెను ఇట్లునుటకుపార్వతీ
 పరమేశ్వరులు చిహ్నస్వస్తి నవ్వకొని ఎందుచేత నీవిట్లున్నదానివని యడు
 గగా కుమనకూడు కట్టబట్టలేక దారిద్ర్యముచేత బాధపడలేక యాయడ
 వులపట్టి పోవుచున్నానని యామెచెప్పెను అప్పుడు పార్వతీదేవి నీవు పది
 యాడుకుడుముల తదైసోముపట్టి యుల్లంఘనచేసినావు కనుక యిట్టి నీద
 తనము నిన్ను బాధించుచున్నదని చెప్పెను అదివిని యారాజుకుమార్తె
 అమ్మా యాలోటు నేనెల్లుపూర్తిచేసుకోగలుగుదు దయచేసి చెప్పవల
 యునని ప్రార్థించెను అందుకు పార్వతీదేవి యామెతో నీవిప్పుడు తిరుగ
 నింటికిబోయి బాధ్యపద శుద్ధ తపయరాదు నోముపట్టి కథ చెప్పకొని
 యక్షురలువేసుకొని యానోము న్యూపనముచేసుకున్నయెడల నీదరిద్ర
 బాధతీరునని చెప్పెను అదివినియాచిన్నపార్వతీపరమేశ్వరులకు భక్తితో
 నమస్కారముచేసి వారియొద్ద సెలవుతీసికొని యింటికిబోయి తలంటినీళ్ళు
 పోసికొనిబిళ్ళకుడుములు వండకొని చల్లతెచ్చుకొనుటపై పాదుఁగంట
 కేగెను ఆనమయమున నొకకుక్కవచ్చి యొరలెవేసిన తిలుపుతోను
 కొని యాకుడుములనుతినిపోయెను అప్పుడా రాజుకుమార్తెవచ్చి కుడు
 ములుదినిపోవుచున్న యాకుక్కనుచూచి యదికుడుములుతినటగ్రహించి
 నిండుకునున్నతో నాకుక్కకే తానుతెచ్చినచల్ల మూడుముంతలు
 పోసెను అప్పుడాగారిదేవి యామెకు ప్రగ్నోషమయి ఓయత్తమకాంతా
 దీనికయి నీవువిచారించవద్దు నీకైశ్వర్యము నిచ్చుచున్నదాననుఅనియంత
 రానమునొందెను నాటనుండి యారాచకూతురు సిరినంపదల యేటట
 నదీయారుబిళ్ళకుడుములు వైవేద్యముచేసి పదియారు బిళ్ళకుడుములు

వాయనమును దక్ష తాంబూలముతోనొకగాత్రమువలనవాయనమిచ్చి
యుద్వాహనజేయుచు భూగోళమున పరిశ్రేష్టర్యముల ననుభవించెను.

దీనికి ఉద్వాహనము — ఏది యగుచేటలనుచేటయొక్కంటికివదా
రేసి విల్లకుములును పరియాల దబ్బులును దక్షిణయు నల్లవూపలు
లక్కోడుపైటి ఉద్వాహనము చేసుకొనవలయును కథలోపమయినను
ప్రతిలోపము కాకూడదు.

కానిగమంగళ వాగము కథ.

ఒక బ్రాహ్మణుడు సంతానము లేక నింతిల్లుచు తపస్సు చేయదొడ
గెను ఆనమయమున పార్వతీవర మేశ్వరులుభూమిపాలించవచ్చి యా బ్రా
హ్మణునిగాంచి ఓ బ్రాహ్మణుడా ఎందువలన నీవితపస్సు చేయుచుంటివి
అనియడిగి అందుకాతంకు మీరేమిఆర్చేవారా తీర్చేవారా మీకెం
దుకు మీతోననుపొడనిచెప్పెను వాడును ఆర్చేవారముమేమే తీర్చే
పేరముమేమేకారణమేమియో చెప్పమనిరి సంతానహీనుడనయి యిట్లు
తపస్సుచేయదొడగితిని నాకీకోరిక దీర్చ నన్నరక్షింపవలయును అని దీను
డయి యా బ్రాహ్మణుడు వారలవేళకొనెను వాడుతయవులేనిమగవాడు
కావలెనా అయిదవతనములేని యాడుది కావలెనాయనియడిగిరి అప్పుడా
బ్రాహ్మణుడింటికిబోయి నాభార్యనడిగి వచ్చెదననిచెప్పెను వారట్లనే
కానిమ్మనిరి బ్రాహ్మణుడింటిలోకిబోయి భార్యనుచూచియువ్రమాలిన
మొగవాడు కావలయునా అయిదవతనములేని యాడుది కావలయునా
అనియడిగెను పుట్టిచచ్చినాపుత్రుడేమేలు పుత్రునేయిమ్మని యాసాధ్య
యుత్తరమిచ్చెను. అంతనాబ్రాహ్మణుండతివేగముగ దాను తపస్సు
చేయుచోటికిబోయి పుట్టిచచ్చినాపుత్రుడేమేలుకాబట్టి పుత్రునేకోరవని
నాభార్యవేడికొనెననిచెప్పెను అంతవాడుఊరివెలవల నొకమామిడిచెట్టు

స్వేది దానికొకపండు కోసుకొనిపోయి నీభార్యకిచ్చుచి వారంతెగ్గానా
 నొందిరి అప్పుడాబ్రాహ్మణుడొక ముంతమామిడి చెట్టుదగ్గరకు బోయి
 చాలపండ్లుకోసుకొని వడిలోనేనుకొని యింటికివచ్చిచూసుకునేసరికి పడి
 లో నొకపండుమాత్రమేయుండెను అతడాపండుతినుమచి భార్యకిచ్చెను
 ఆపండునామిభక్షించి గర్భంబుదాల్చియంత తొమ్మిది నెలలు నిండిన
 వెనుక కొకకొడుకును గనియెను అశిశువు పుట్టిపుట్టక పూర్వమే యను
 భటులువచ్చి వానినిమాకిచ్చుని తల్లినడిగిరి ఆమెయు నాయగూర
 యీశిశువునకుపురుడుపోసినామా పుగ్యముపోసినామాయనిదీపదనయై
 పలికెను అంతనాయమభటులు వెళ్ళిపోయి పురుగు పుగ్యములైన తరు
 వాత వచ్చి యెప్పటియట్ల పిల్లవాని నీయమనియడిగిరి అందుకామె యీ
 కన్నకొడుకు భారసాలచూచినామా అటవాటలు చూచినామా అనిపలి
 కెను అంతటవారే తిరిగి భారసాల అయినపిమ్మటవచ్చిరి వారినిగాంచి
 పుట్టువెంట్రుకలు చూచినామా వడుగుచూచినామానాయనలారాఅని
 బ్రతిమాలెను వారును ఎప్పటియట్లమరలిపోయిరి అంతగొన్నార్భకాపిల్ల
 వానికి దలిదండ్రులువచ్చెనమహోన్నతముగావించిరి తరువాత నొకనాడు
 తల్లికొడుకునకు తలంటుచునేడ్చెను ఆమె కంటినిశ్చాపిల్లవానిపయి పడుట
 చేరి దెలిసికొని ఏమే అమ్మాశిల్లుదుఃఖించుచున్నావని యడుగగా ఆమె
 నాయనా నీవు పుట్టినదిమొదలుకొని యనుభటులు నీకొరకు వచ్చు
 చున్నారు నీకొడుగయినదాక జరుపుకొనివచ్చినము ఇది నిట్లుజరపవచ్చు
 నాయని యేప్పుచున్నాననిచెప్పెనుఅంతినాపిల్లవాడు ధైర్యమునలంబించి
 అమ్మా నాకువచ్చిన భయములేదు మామానుచువ్రతయిచ్చి నన్ను కాజీకి
 పంపుమనిచెప్పెను అందుకామె నమ్మించి మేనమామకు కబురంపి
 కొడుకున కాయని జరయిచ్చిపంపుచు నేమియు పలుక లేక కన్నులనీరు
 బెట్టసాగెను అమ్మామొదలు కేడ్చెదవు నేను తులసిమొక్కకొకదానినిందు
 చేసి వెళ్ళెదను దాని బాగుగులనుబట్టి నాస్థితిగతులు నీకు తెలియు

చుండును అదిచనిపోయినయెడల నేనుయట్లే మగునునని తెలుసుకొనుచు
అనిచెప్పిచాలివంతిధనముపుచ్చుకొనికాశీకివ్రయాణమైపోవుచుండేవారికి
తోవలోనొకపూలతోట కనబడగా ఆగోన వచ్చటబసదిరి అంతవా
పట్టపురాజుమూర్తయను పురోహితునిమాతును పెత్తనదారుకూడు
రునుకలసి పూలగోనుకొనుట కావనమువకువచ్చిరి వారుపువ్వులమగోను
కొని తిరిగివెళ్ళుచు మాటపట్టించుచే పోట్లాడి నీవు ముండ్లప్రతింటేనీవు
ముండపు అనితిట్టికొనిరి అతిక్లుకురాచవారిపిల్లకోవగించుకొని నాకీరాత్రి
పెండ్లి మాతమ్యురారు శ్రావణ మంగళవారము రోమువోచుకొని నాకు
వాయుమిచ్చును నన్ను ముండాచిని తిట్టకండి అనిపువ్వులుపారపోసెను
చూచువారికి ఆశ్చర్యముగా నాపువ్వు తోమమృని ఆకొమ్మకు అంటు
కొనిను ఆదిత్యము నారాజ కుమారుడుచూచి యాశ్చర్యపడి ఆహ
యీచిన్నది యెంతనర్హవాచినియో యని పొగడికొని యీమిశాకు
భార్య అయినయెడల బాగుండునుగదా యని తనలోననుకొనిను ఆనంగ
తులను వక్కనున్న మేనమామగృహించి అబ్బాయీ మేనముకాశీ వెళ్ళు
చున్నాము మనమట్టి తెలంపులను తలపెట్టరాదు అనివలికెను. ఇంతలో
ప్రాప్తగుంతు నమముము కాగా నాపిల్లలు వారివారియిండ్ల కేగిరి. రాజ
కుమారెను పెండ్లికుమారె జేసి ముహూర్తము నమోదించుచున్నం
డున పెండ్లికుమారుని రాక కయి రాజమొదలయిన వారెవరు చూచు
చుండిరి ఇంతలో పెండ్లికుమారునకు మూర్ఛవచ్చి పడిపోయినాడు
ఇప్పుడు పెండ్లికి రావీలులేదని మొజాబు రాజుగారికిఅందెను ముహూ
ర్తము నమోదించుచుండుటచేత ఆహ వేళమిలిపోయెను ఎవరైన పెండ్లి
కొడుకున కెవ్వరు దొరుకునాయని యాడు పట్టణమండలిని అడిగెను.
ఎరువుపెట్టికొడుకుని కెవ్వరును ఎప్పుకోవారి సగయెరువుండు బట్టయెరు
వుండును గాని పెండ్లికొడుకు ఎరువేమిటి అనినవ్వసాగిరి అశనారథు
రంతయు తిరిగి రాజకుమారుడున్న తోటలోనికివచ్చి యక్కడయెవరో

మనుష్యులున్నారని వారివద్దకేగి వానిలేమను వారు ఉలికిపడిలేచి
 రాజాపిల్లవాని మేనమామనుచూచి అయ్యా ఈపిల్లవానినొకసారియెరు
 విచ్చెదరాయనియడిగెను అయ్యా యెరువేమిటి మేముతెల్లవారుజామున
 లేచి కాళీకి పోవుచున్నాము కావున వీలులేదని చెప్పెను రాజుగారు
 మహారథము దాటిపోవుచున్నది కాదుకూడదని బలవంతముచే మేన
 మామను ఒప్పించి యాపిల్లవానిని తనయింటికి దీసుకొనిపోయెను అట్లు
 తీసుకొనివెళ్ళి మంగళస్నానాదులు నాచరింపజేసి యాప్లదానితోగూడ
 పెండ్లిఅరుగుపైకి దీసికొనిపోయి సంతోషముతో వివాహకార్యమును
 జరిగించెను తరువాత నాపిల్లవానికి బంగారుగిన్నెలో ఫలహారము
 లుంచగా నాతడవి తినుచుండ వేలి యుంగరముజారి యాగిన్నెలో పడి
 పోయెను ఆయుంగరము నాచిన్నది పడిలముగ దీసికొని తనవేలిని పెట్టు
 కొని యారాత్రినిదిగ్రించు చుండగా కలలో పార్వతీదేవి యామెకు కని
 పించి నీపెనిమిటికినర్కగండమున్నది కాచుకొమ్మనియానతిచ్చెను అందున
 కారాజుకుమారై అమ్మా ఏమిచేసిననది తప్పనోసెలవియ్యవలయునని
 ప్రార్థించెను నీకల్లి శ్రావణ మంగళవారమునోము వట్టినకుండను పాము
 రాగానేపట్టుము అందులోనది పడుననిచెప్పెను ఆరాత్రిభరణ నిద్రించు
 చుండగా బుస్సుమని బునకొట్టచు పాము వచ్చుచుండెను అది కనిపెట్టి
 యాచిన్నది భయపడక పైనున్న కుండకయి చేయిచాచెను అది అందక
 పోయెను ఓహో కార్యచూతప్పినచ్చుచున్నదే యనిచెప్పి భణితోడపై
 కెక్కియాకుండ నందుకొని చప్పున పాముదిక్కునకు ఒగ్గెను ఆపాము
 వచ్చి యాకుండలో పడగా ఆచిన్నది యొకరవికగుడ్డచే నాకుండకు
 వాసిన కట్టి యొకచోట దాచిపెట్టి నిద్రపోయెను అంత తెల్లవారు
 జాముకాగా ప్లివాని మేనమామవచ్చి యాతనిలేపుకొని తీసుకొని
 వెళ్ళెను అంత తెల్లవారెను మరల పెండ్లికి ప్రియత్నముచేసి పెండ్లి
 కొడుకునుదీసికొనిరాగా నాకరడుకాదు భరణకాళీవెళ్ళిన యాతడేకాని

యనియమెచెప్పెను దానికేమి అనవాలుఅని అందరు అడిగిరి అప్పుడా
చిన్నది తండ్రినిచూచి రండ్లీ నీవు ఏడాది అన్నదానము చేయుము నేను
తాంబూలదానముచేయుదుననిచెప్పి అప్రకారముజరిగించుచుండెను అంత
ఏడాదిపూర్తి కాగా కాశీకిపోయినఅల్లుడుమామలుకాశీనుండితిరిగివచ్చుచు
మునుపటి పూవులతోటలోనేదిగిరి అక్కడవారు పసుకొనబోతే వారిని
చూచినవారు అయ్యమియారకయేలపసుకొనెదరు ఈవట్టపురాజుగాను
అన్నదానముచేయుచున్నారు ఆయనకుమార్తె తాంబూలదానముచేయు
చున్నది మీరక్కడికిబోవుదనిచెప్పిరి అప్రకారమువారు వెళ్ళి భోజనము
నర్చి తాంబూలనిముమిత్తమై యాచిన్నదియున్న చోటికిబోయిరి రాజకు
మారుని మేనమామకును వానికినిదాంబూలమిచ్చియుదిగోనాపరియనియా
చిన్నదివానిచేయిపట్టుకొనెను నీ పెనిమిటియగుట కేమియాధారమున్నదని
యందరునడిగిరి అప్పుడు భర్తనంకడిగిరి మీరు పెండ్లియాడిననాడుభోజన
మునర్చువేళబంగారపుగిన్నెలో మీవేలియుంగరము జారిపడిపోయినది
అదియిదిగోయని మాతనివేలినుంచెను అదివరిగ నరిపోయెను తరువాత
పెండ్లివాడు పావ్రితీజీవివచ్చినభర్తకునర్పగండమున్నదనిచెప్పెను దానికొ
నేనేమిచేయననియడిగినాను మీఅమ్మ శ్రావణమంగళ వారము నోము
నోచుకొన్నది ఆకుండన్గొవలసినదనిచెప్పి యంతథానముగ నేనా
కుండను వగ్గుటకు పామువచ్చినపుడు ప్రయత్నించినాను అందినదికాదు
అప్పుడు నా పెనిమిటితోడలపైకాలువైచిఅందుకున్నాను అదిగోచూసిండి
వరపురాసినకాలుతోడమీదనున్నది అనిచూపించెను పరీక్షించి చూడగా
ఆయానవాలాతోడలపై కనిపించెను కుండపట్టుకొనివచ్చి విప్పిచూడగా
బంగారునర్పమైయుండెను అందునకందరునుకామోడిందిరి అప్పుడు అబ
ద్ధము ఇప్పుడునిజముఅని ఆకాశమంతపందిరివేసి భూదేవంత అరుగువేసి
గుచ్చినముత్యాలుతోరగాలుకట్టిగుచ్చనిముత్యాలుతలంబ్రాలుపోసిదెబ్బది
యోగములవారిరువురకు నారాజుపెండ్లిచేసెను అటుపిమ్మట నాచిన్నది

శ్రీవణమంగళవారమునోముపట్టి ఆకాటుకపట్టుకొనిస్వారీతోలన్నవారిం
టికివెళ్ళెను. ఇట్లువెళ్ళునరికత్త గారునుమామగారును కుమారునివియోగ
దుఃఖముచేతకన్నులుకాళ్ళులేనివారైయుండిరి. ఈకువారందరుపరుగుపరు
గువచ్చి సోమయాజులుగారు సోమిదేవమ్మగారు! మీకొడుకు, కోడలు
వచ్చుచున్నారనిచెప్పిరి. అయ్యో మాకొక్కడికోడలు, మాకొక్కడి
కొడుకు, నాడేవోయినారు. అనివగచుచుండిరి అప్పుడు బాబుల చప్పుడు
చెవులోప్రవేశించివారికిచెవులువచ్చెను. కోడలువచ్చిఅత్త మామలకు నమ
స్కారముచేయగా వారికికాళ్ళువచ్చెను కౌగలించుకొనగానడుమువచ్చి
నది. కాటుకపెట్టగా కన్నులువచ్చెను ఏమినోముపట్టినావు ఏమి వ్రతము
వట్టినావు? అనిఅందరుఅడిగిరి. నేను శ్రీవణ మంగళవారము నోముపట్టి
నానని వారికిజవాలు చెప్పెను అమెవోదిననోము కలియుగయులోనందని
తూమెవలెనేసాభాగ్యవతులైభూలోకమునప్రసిద్ధిగాంచిరి కథలోవమైనా
శ్రీతలోపముకారాదు భక్తితప్పినా ఫలముతప్పదు.

— దీనికి ఉద్యాపనము—తొలియేట అయిదుగురు ముత్తయిదువలకు
మలియేట పదిమంది ముత్తయిరువులకు మూడవయేట పదిహేనుమంది
ముత్తయిదువలకు నాలుగవయేట యిరువదిమంది ముత్తయిదువలకుఅయి
డవయేట ఇరువయిలయిదు ముత్తయిదువలకు వాయనములు ఇచ్చుకొని
అయిదేళ్ళు అయినతరువాత పెండ్లినాడు పెండ్లికూతురునకు మట్టెలు
మంగళసూత్రములు కొత్తకుండలో ముప్పదిమూడుజోకుల అరిసెలుపెట్టి
కొన్నిరవికలగుడ్డచే వాసెనకట్టి పెండ్లికూతురునకు అందివ్వవలయును,

శ్రీ రస్తు.

నోములు కథలు నెండు.

(పదహారు ఫలములనోముకథ)

ఒక రాజభార్యయు ప్రధానిభార్యయు పదునారు ఫలముల నోముపట్టి ప్రధానిభార్య మంచి ఫలములనన్నిటినియెంచి యథాశక్తి దక్షిణతోహక ముత్తమును వకిచ్చినది. రాజభార్య నేమిగదా నొప్పదానినిగిల్పించి పదు నారురకముల ఫలములు తెప్పించి కొట్టులో వేయించి మంచిసెబ్బరలు చూడకుండదానము చేసినది. తరువాత ప్రధానిభార్యకు మందినంతానము కలిగెను. రాజభార్యకు గుడ్డివాండు కుంటివాండు పల్లలుక లగిరి. అప్పుడు రాజభార్య ప్రధానిభార్యనుబాదియేమమ్మా మనుషుడరముకూడా నోము పట్టినాము. ఉద్యాపన చేసినాము నీకుమంచిపిల్లలుపుట్టవేమేనాకట్టినంతా నముకలుగడమేమియని యడిగెను అంతట ప్రధానిభార్య సిగ్గుగిల్పించి అన్ని ఫలములును నొక్కసారి దానం చేసిరావు. నేను ఏ ఫలమునకా ఫల మేర్పినాను. అందుచేత నీకుత్పత్తిరంతానముకలిగినది. నాకట్టినంతానము కలిగినది అని చెప్పినది అప్పుడు రాజభార్య యేమిచేయుమమ్మా నమ్మాయిప్పుడని ప్రధానిభార్యనడిగెను. తిరిగిపదునారు ఫలములనోముపట్టి మంచి ఫలములనంది తగినదక్షిణతో నుద్యాపన చేసుకుంటే మంచి నంతానముగును అని ప్రధానిభార్య చెప్పెను. అప్రకారము రాజభార్యనోము పట్టి పదహారు ఫలాలు ఉద్యాపన చేసుకొనినది.

సాధాగ్యతదియలు.

ఒక బ్రాహ్మణుని కొక ఆడుపిల్లకలదు. ఆమెకు చిన్ననాటనే విధ వరికమునంభవించెను. అందునుగూర్చి తలిదండ్రులు మిక్కిలి విచారించు

చుండెడివారు ఆజననీజనకులు కొంతకాలమువరకుండి దుఃఖశాంతిగానక
 పిల్లతోకానకుబోయి విచారించుచుతిరుగుచుండగా భూమి పాలించుటకు
 పార్వతీవరమేశ్వరులువచ్చి యేమిమీరుయాలాగు విచారించుచు తిరుగు
 చున్నారు. అనియడిగిరి, అప్పుడువారుమీకెందుకురాయనావెళ్ళండియని
 చెప్పగా పార్వతీవరమేశ్వరులు కాదు కూడదు చెప్పవలసినదని యడిగిరి
 అప్పుడాతలివండుగ్రులు లేక లేకమాకీపిల్లయొక్కయేవుట్టినది. దీనికిపెళ్ళి
 చేసినాము. పెండ్లికాగానేభర్త పరలోకగతుడాయెను. ఆదుఃఖము భరించ
 లేక యాలాగుపిల్లతోతిరుగుచున్నాము అనిచెప్పినారు, అప్పుడాపార్వతీ
 వరమేశ్వరులు అయ్యోఆపిల్లకిందజన్మమునసాభాగ్యతదియలునోమునట్టి
 ఉల్లంఘనచేసినది. అందుచేతనిట్టియాపదా చిన్నదానికి సంభవించినది
 ఆపదపోవుటకుగాను తిరిగియానోముపట్టి యుద్యాపన చేసుకోవలసినదని
 చెప్పినారు మందిదియని యవుడీ నోముపట్టింది నంవత్సరముపొడుగున
 పార్లమివెళ్ళినతదియమువవానమండి ఎడచేర పెడచేరవియ్యంపోసియెడు
 ట మనిషితో మాటలాడకుండా ఉప్పువేయనిచప్పిడితిని యేడాదిఅయిన
 తరువాత యుద్యాపనచేసుకొనెను.

ఉద్యాపన—వీసెయేబులం పవపు మనిషితో మాటలాడకుండా
 కలియకొట్టిరి వెమరుపెట్టెలలోపోసి పదమూడుకానులుదక్షిణశాంబూ
 లము 18 లక్కజోళ్ళు 18 రవికెలగుడ్డలు 18 వల్లపూసలకొనలు పెట్టి
 18 గురు ముత్రయిదువులకు వాయనమియ్యవలెను. కథ లోపమయినను
 వ్రతలోపముకాకూడదు. భక్తితప్పినను ఫలముతప్పదు.

మాఘసాదివారముకథ.

మాఘపూర్ణిమముందరరథనప్తమినాడు సోములారి సోమిదేవమ్మ
 పవపువాగ్నిగుకొని స్నానముచేసి పచ్చనియక్షతలుచేతపట్టకొని కుమారు
 లారా నాపాలింటి మాఘసాదివారముకథ వినవలయునని కొడుకులను

పిలిచియుడిగెను. అంతట నొక కుమారుడు మాకేమి కథ మాకేమి
 కారుణ్యమమ్మా రాజుగారు కచ్చేరి వచ్చెనునేరమైనది. అక్కడికి
 పోవలెననిచెప్పి యట్లు కచ్చేరికివెళ్ళెను. రాజుగారు నింతకుముందుగానే
 కచ్చేరికివచ్చి యాలన్యముగావచ్చిన యీబ్రాహ్మణ కుమారుని దేవిడి
 మన్ననచేసినారు అప్పుడాకుమారుడు సోములారిసోమిదేవమ్మకథ వినిని
 దోషము కట్టికుడిపినదని చింతించుచు తనగృహమునకువెళ్ళెను. సోమిదేవ
 మ్మ మనుమలనుపిలిచి మనుమలారానాసాలింటి మాఘసాది వారముల
 కథవినెదరాఅనియడుగగా బడికిపోవలెను పంతులుగొట్టిపోవునుఅనిచెప్పు
 చు మనుమలుబడికివెళ్ళిరి. ఇంతిప్పుడుపోయిరావడమేమియని పంతులూ
 బాలురనుగొట్టిరి. అప్పుడాచిన్నకుర్రులు సోములారిసోమిదేవమ్మకథవినిని
 దోషముకట్టికుడిపింపియని యనుకొనిరి. సోములారిసోమిదేవమ్మతనకోడ
 లనుపిలిచి కోడలా నాసాలింటిమాఘసాదివారములకథ విసవాయని య
 డుగనాకేమికథ నాకేమికారుణ్యమమ్మా నాపిల్లలకుపాలు ఉక్కుపోసు
 కొనవలెననికోడలుచెప్పి ఉయ్యలలోనున్న తనబిడ్డయొద్దకువెళ్ళి చూచు
 నప్పుడుఉయ్యలలోనిబాలకొయ్యబారిపోయెను. అప్పుడాకోడలుఅయ్యో
 సోములారి సోమిదేవమ్మకథవినినిదోషము కట్టికుడిపినదని విచారించెను
 తిరిగిసోములారిసోమిదేవమ్మనీళ్ళరేవుదగ్గరకువెళ్ళి నీరాడెమయక్కలారా
 యని నీళ్ళరేవునిస్నానముచేయుకాంతలనుబిలిచి నాసాలింటి మాఘసాది
 వారములకథవినెదరాయనియడిగెను, అప్పుడాస్త్రీలు మేమునీళ్ళు పాలు
 తెచ్చుకొనవలెనమ్మాఅనిచెప్పి నీళ్ళకోడవలు భుజములపయి నుంచుకొన
 బోగానవిచ్చిపోయినవి. అయ్యోసోములారి సోమిదేవమ్మకథవినినిదోష
 ము కట్టికుడిపినదియని చాలా స్త్రీలందఱువిచారించిరి, పిమ్మటసోములారి
 సోమిదేవమ్మవీధిలోనికివచ్చి నిలుచుండగానొక బ్రాహ్మణుడెదురుగుండా
 వచ్చెను, అప్పుడాసోములారిసోమిదేవమ్మ బ్రాహ్మణుని పిలిచి బ్రాహ్మ

గుడా నాపాలింటి మాఘపాదివారములకథ వినవాయనియడుగ నాబ్రా
 హ్మగుడు పంచాంగముచెప్పుకోవలెననిచెప్పి రాజుగారియింటికివెళ్ళేసరికి
 తలుపులుమూయబడివెళ్ళుటకు వీలులేకపోయెను. అంతట బ్రాహ్మగుడు
 సోములారిసోమిదేవమ్మకథ విననిదోషము కట్టికుడిపిందని విచారించుచు
 పోయెను. తరువాతసోములారిసోమిదేవమ్మకు మేదరవాడెదురుగా వచ్చే
 సరికి నాపాలింటిమాఘపాదివారములకథవినవాయని వానినడుగ మాకే
 మికథ మాకేమికారుణ్యమమ్మా తట్టబుట్టనల్లుకోవలెనని మేదరివాడు
 వెళ్ళి తట్టలల్లుకొనుచుండగా కత్తి విరిగిపోయినది, అయ్యో సోములారి
 సోమిదేవమ్మకథవిననిదోషము కట్టికుడిపినదనిమేదరవాడు చింతించెను.
 పిమ్మటఉప్పరివాడు కనపడవానినిపిలిచి ఉప్పరి నాపాలింటి మాఘపాది
 వారములకథవినదవాయనియడుగ వాడుమాకేమికథచూకేమికారుణ్య
 మమ్మా గట్టుపుట్టపెట్టు కొనిపోవలెననిచ్చే గట్టుపుట్ట పెట్టుకొనుటకు
 పోగా గడ్డపారవిరిగిపోయెను. అయ్యోసోములారి సోమిదేవమ్మకథవినని
 దోషముకట్టికుడిపిందని యుప్పరివాడునుకొనెను, తరువాత చాకలివాడు
 యెదురుగావచ్చుచుండ చాకలివానినిపిలిచిచాకలీనాపాలింటిమాఘపాది
 వారములకథవినదవాయని సోములారిసోమిదేవమ్మ అడిగెను. వాడందుకు
 మాకేమికథ మాకేమికారుణ్యమమ్మా రాజుగారికిబట్టలారవేయుటకు
 పోవలెననిబదులుచెప్పి యింటికిపోగా గాలివానవచ్చిబట్టలెగరకొట్టికొని
 పోయినది. అయ్యోసోములారి సోమిదేవమ్మకథ విననిదోషము కట్టికుడి
 పినదనియనుకొనెను తరువాతకుమ్మరివాడెదురుగావచ్చెను అప్పుడువానిని
 పిలిచికుమ్మరి నాపాలింటిమాఘపాదివారములకథ వినదవాయనియడుగ
 వాడునాకేమికథ నాకేమికారుణ్యమమ్మా రాజుగారికివెండిబాసపయిడి

బాన జేయుటకుపోవలెననిచెప్పి యింటికిపోయి పెండిబాన పయిడిబాన
 చేయజోవునప్పుడు తుమ్మరిసాన విడిచిపోయెను. అప్పుడువాడయ్యోసోమి
 దేవమ్మ! భవిననిదోషము కట్టికుడివడని యనుకొనెను. కొంతకాలమున
 తుప్పరమాదేవి యెరుగురాగా సోములారి సోమిదేవమ్మడుప్పరమాదేవిని
 విలిచి నాచాలిటి మానుచాకివారములఁగ వినెదవాయని యామెనడి
 గెను. అప్పుడామె యిట్లుచెప్పెను వినెదను నిన్నశనివారముపింటిపూట
 భోజనము ఈరోజుఅదివారము మానెనుచాలలో చేరెనుబియ్యముపోసి
 పెట్టినకథవినిదనని చెప్పెను. మందిది సోములవాఁగోమిదేవమ్మ మానె
 నుచాలలో చేరెనుబియ్యంపోసి పెట్టినది తిని యుప్పరమాదేవిగట్టమీద
 పడుకొని నిరురపోయినది ఆమె కడుపులోనున్నట్లు సోములారి సోమిదే
 వమ్మతో మాఅమ్మబొడ్డుమీద నక్షత్రలువేసి కథ చెప్పనమ్మానిదమని
 చెప్పెను. అట్లుబొడ్డుమీద నక్షత్రలువేసి సోములచారి సోమిదేవమ్మ

పాడుపూళ్ళుపట్నాలపును పట్టిజోజో పాపజోజో

పట్టిమూనినుపండ్లుపండు పట్టిజోజో పాపజోజో

పట్టియూవులచాలనిచ్చు పట్టిజోజో పాపజోజో

గొండ్లువాండు బిడ్డలగందురు పట్టిజోజో పాపజోజో

వేగివేసిన వెయివేలుపండు పట్టిజోజో పాపజోజో

నూర్చివేసిన నూరువేలుపండు పట్టిజోజో పాపజోజో

కోరివేసినకోటివేలుపండు పట్టిజోజో పాపజోజో

రాతిమీదను రాజనాలుపండు పట్టిజోజో పాపజోజో

పత్తిగింజలు ముత్యాలాను పట్టిజోజో పాపజోజో

చచ్చినపురుషుడు లేదివచ్చును పట్టిజోజో పాపజోజో

ఈడునారాలనగలు నట్టేటిలోపడిన నట్టింటకువచ్చుపట్టిజోజో పాపజోజో

అనిబాడచు కథ చెప్పుకొనెను. అప్పుడువ్వరమాదేవిలేది సోమి
 దేవమ్మా కథ చెప్పుకొనవమ్మా వినెదను అని సోమలారి సోమిదేవమ్మ
 తో కలిగెను అమ్మా నీకడుపులోనిపిల్ల ఆలకించినది నేనుకథ చెప్పుకొ
 న్నాను అడుశిశువుపుట్టినను మగశిశువుకలిగినను నాకుకబురుచేయుమని
 సోమలారి సోమిదేవమ్మ చెప్పెను. అప్పుడువ్వరమాదేవి యువ్వరపాకల
 లోనికివెళ్ళి సోమిదేవమ్మ కిట్లనివత్తమానముచేసెను, ఉవ్వరమాదేవి
 నీళ్ళాడినది ఆడశిశువు కలిగెను. రావలసినదని వత్తమానముచేసెను.
 ఈవర్తమానమువిని సోమలారిసోమిదేవమ్మ ఉగ్గునకొకగిన్నెయుఉయ్యె
 లకునొక చీర పట్టకొనివెళ్ళి ఆపిల్లను తీసుకొనివచ్చి యడవిలో నశ్వద్ధ
 వృక్షమునకుయ్యెలవేసి పక్షులారాపాడండి వృక్షములారా ఊపండిఅని
 చెప్పి కన్నతల్లగట్టుపుట్టపెట్టకొనుటకుపోగా పెంచినతల్లియింటికివచ్చినది
 పక్షులనందముగ పాడుచుండెను. వృక్షములూగుచున్నవి ఒకరాజు
 నవారియెక్కిఆమార్గమనబోవుచు పక్షులపాటయు బాలరోదనమునువిని
 యిదియేమియో కనుగొనుమని తనపరిచారకునితోచెప్పెను వాడువెరచి
 చెప్పుదునా వెరవక చెప్పుదునాలనిఅడుగ రాజు వెరవకచెప్పుమనెను.
 అప్పుడువాడు మహారాజుగాఁతో మాకయినమాత దేవరవారికయిన
 దేవి యనిచెప్పెను. అంతటనామహారాజు తననవారి యాయశ్వద్ధవృక్ష
 నమీపమునకు పట్టించియాబాలను తనపల్లకిలోనుంచుకొని పాడువూరి
 లోనికి తీసుకొనివచ్చినాడు ఆపాడుగామముగొప్పపట్టణమయి కడునం
 దముగా నొప్పుచుండెను అంతఃథిదేమి చోద్యముగంటిని అక్కాఅనెను.
 తవాత నాపసిబాలను పత్తిగింజలోపరుండబెట్టి పయినిపత్తిగింజలేకప్పి
 నాడు ఈబాలశరీరస్పర్శచే పత్తిగింజలన్నియు ముత్యాలయినవి. ఇదేమి
 చోద్యముగంటిని అక్కాఅనెను. వేయించివేయగా వేసవేలుపండినవి,
 ఇదేమిచోద్యముగంటిని అక్కాఅనెను. నూర్చివేయగానూరువేలు పండి

నవి ఇదేమిచోద్యముగంటిని అక్కాయనను వట్టి యావును నీనుకొనివచ్చి
 కట్టిపెట్టినారు పాలుయిచ్చినది యిది చోద్యముగంటిని అక్కాయనను
 వట్టిమానినీనుకొనివచ్చి పాతిపెట్టగావలెను పంకెను యిదేమిచోద్యము
 గంటిని అక్కాయనను రాజగారి పద్మభార్యగొట్టుకు అట్టినుకొని
 పోగా నామెకుకొడుకుపుట్టిను యిదేమిచోద్యముగంటిని అక్కాయనను
 రాజగారి పద్మభార్యగొట్టుకు చిన్నభార్యఅయిన ఉప్పరమాకీషియా
 తురుముక్కయు శేరిమంతున్న నగలుతీసి ముకబరణిలోనంది యాబ
 ర కి నముద్రములోపారి వేయగాదానిచోకి చివరికింగను. వల్లెవాచోకగు
 వలవేయగా నాచేపవానికిదొంగెను అప్పవాల్లవాడవేయను రాజగా
 రికి కానుకగానంపెను తిన్నగానాచేపను రాజగారి పద్మభార్య గృహ
 మునకు పట్టుకొనిపోయియిచ్చిరి రాజగు పెంసలకడ వంటచేయవలసి
 నదనియు భోజనమునకు పచ్చెదననియు తన పద్మభార్యని వర్తమానము
 చేసెను అంతట నగనాందానికిని పెంజెల్లనాకూను యుచేప నువ్వర
 మాదేవికి పద్మభార్యపంపివేసినది ఉప్పరమాకీషియు మండుగారనచ్చిన
 దని కట్టుకుమందరవేసుకొని తిరగిగోమేసరి పుల్లన చేపకడుపులో
 నుంది నగలబరణిపసినది నాపాలిటిమహాలక్ష్మి నాయంతివచ్చినదని పా
 లచేతకడిగి పళ్ళెరములోపెట్టుకొని యుప్పరమాకీషి సేవవారాలనగలు
 ధరించి పద్మాలపట్టుచీరకటుకొని రాజగారి భోజనమునకురమ్మని కలు
 రుచేసినది నగలుపోతేనగలుతెచ్చుకొన్నది నేనుపోయిన తిరిగినన్నీలాగు
 నతెచ్చుకొనునో చూతుముగాకయని చిన్నభార్యయైన యుప్పరమా
 కీషియింట్లో భోజనముచేసి పద్మభార్యయింట్లో విషమతినిచనిపోయెను
 అప్పుడుచచ్చినపురుషుని వంటయింటపెట్టి పద్మభార్యననవతిని సహగ
 మనమునకురమ్మనిపిలిచినది సతియగు పుప్పరమాకీషియు పసుపుకలిపి
 పళ్ళెరములోపాసుకొని కుంకుమకొని కుడుకుమీద పెట్టుకొని తలుపువ
 తడక వేసి వెళ్ళుచున్నది అప్పుడాదినారాయణమూర్తి అమెకు

జీవితమును ఏమమ్మా ఎక్కడికి వెళ్ళుచున్నావని యడిగెను. చచ్చిన
 పురుషుడు నట్టింటయున్నాడు నవతి నహగమనము చేయుచున్నది రాచ
 మాదేవివచ్చింది ఉప్పరమా జేపిరిమ్మని కబురు వందినారు పసుపు
 కొని వళ్ళెములో పోసుకొని కుంకుమకొని కుదురుమీద పెట్టకొని తలు
 పునఁ దకఁ జేసి తొందరగా వెళ్ళుచున్నాను అనియుప్పరమాదేవిచెప్పెను
 అప్పుడాయన సౌభాగ్యవతీధవ అంతవనిపుట్టరాదు నాకు కాళ్ళుకడుగు
 కొనుటకునీళ్ళుయిచ్చి నీవుకూడా కాళ్ళుకడుగుకోవమ్మా అనిపలికిరాదు.
 ఆమెయుబ్రాహ్మణవేషముతోచచ్చిన నారాయణమూర్తికాకి కాళ్ళుకడుగు
 కొనుటకునీళ్ళుయిచ్చి దానుకూడా కాళ్ళుకడుగుకొన్నది తిరిగియాబ్రాహ్మ
 ణుడు నాకుదాహమిచ్చి నీవు దాహముపుచ్చుకోవమ్మాయని చెప్పి
 నాడు చచ్చినపురుషుడు నట్టింటయున్నాడు నవతి నహగమము చేయుటకు
 వెళ్ళుచున్నది పసుపుకొని వళ్ళెములో పోసినాను కుంకుమకొని కుదురు
 మీద పెట్టినాను తలుపునతడకఁ జేసినాను కాళ్ళుకడుగుకొని గాళ్ళుదాచి
 నాను దాహ మెక్కడదాచనమ్మా అనియుప్పరమాదేవిచెప్పెను అప్పుడా
 బ్రాహ్మణుడు సౌభాగ్యవతీధవ అంతవనిపుట్టరాదు నాకు దాహమిచ్చి
 నీవుదాహముపుచ్చుకోవమ్మాయని చెప్పెనుఆప్రకారము బ్రాహ్మణునికి
 దాహమిచ్చి తానుకూడా దాహముపుచ్చుకొన్నది తరువాతనాబ్రాహ్మ
 ణుడు నాకుతలయంటి నీవుకూడా తలయంటుకోవమ్మా అని చెప్పెను.
 చచ్చినపురుషుడు నట్టింటనున్నాడు నవతి నహగము చేయుచున్నది
 పసుపుకొని వళ్ళెములో పోసినాను కుంకుమకొని కుదురుమీద పెట్టినాను
 తలుపున తడకఁ జేసినాను కాళ్ళు కడుగుకొని కాళ్ళు దాచినాను
 దాహముత్రాగి దాహము దాచినాను తలయంటుకొని తల యెక్కడ

దాదనయ్యా అనెను. సౌభాగ్యవలీధవ అంతపనిపుట్టరాదు నాకురలంటి
 నీవుకూడా రలంటికి నన్ను అనికావచ్చును పలికెను. ఆప్రకారము బ్రాహ్మ
 ణునికి రలంటి తానుకూడ రలంటిని ను నాననాబ్రా
 హ్మణుడామను అనిన నేమనగా నీ గిరిమిచ్చి మామెరు వనువు
 పూసుకొనుమనెను చచ్చినపుడును నట్టింట నన్నకు నవతిసహగమ
 నముచేయుచున్నది వనువుకొని వచ్చెను. వసివాడు కుంకుమకొని కు
 మకుమిద పెట్టినాను రల పునతిడి వేసినాడు పుట్టకుకొని కాళ్ళు
 దాచినాను దాహముపుచ్చుకొని దాహముదాచినాను రలయంటికొని
 ర దాచినాను వనువురాచుకొని మొక్కడదాచనయ్యా అనియామె
 జవాబుచెప్పెను. సౌభాగ్యవలీధవ అంతపనిపుట్టరాదు నాకురలంటిని
 నీవువనువురాచుకొనవచ్చును బ్రాహ్మణుడతిరిగి చెప్పెను. ఆప్రకారం
 బ్రాహ్మణునికి గంధమిచ్చి తానువనువుపూసుకొనెను. తిరిగి మాబ్రాహ్మ
 ణుడు బొట్టనిచ్చి నీవుకూడాబొట్టపెట్టకొనవచ్చును చెప్పెను. చచ్చి
 వనువును నట్టింట నన్నకు నవతి సహగమనముచేయుచున్నది వనువు
 కొనివచ్చెములో వసినాను కుంకుమకొని కుమకుమిద పెట్టినాను రలుపున
 తడికి వేసినాను కాళ్ళకుడుగుకొని కాళ్ళుదాచినాను దాహముపుచ్చు
 కొని దాహముదాచినాను రలయంటికొని రలదాచినాను వనువురాచు
 చుకొని మొగముదాచినాను బొట్టపెట్టకొని బొట్టెక్కడ దాచనయ్యా
 అనెను. సౌభాగ్యవలీధవ అంతపనిపుట్టరాదు నాకురలంటిని నీవుబొట్ట
 పెట్టకొనవచ్చును బ్రాహ్మణుడు పలికెను. ఆప్రకారము బ్రాహ్మ
 ణునికి బొట్టనిచ్చి తానుకూడాబొట్టపెట్టకొనెను తిరిగి మాబ్రాహ్మ
 ణునాకుభోజనముపెట్టి నీవుభోజనముచేయవచ్చు అనియామెతో చెప్పెను
 చచ్చినపుడును నట్టింట నన్నకు నవతి సహగమనము చేయుచున్నది.
 వనువుకొని వచ్చెములో వసినాను కుంకుమకొని కుమకుమిద పెట్టినాను.
 కాళ్ళకుడుగుకొని కాళ్ళుదాచినాను దాహముపుచ్చుకొని దాహముదా

చికాను తలయంటుకొని తలదాచినాను పనువురానుకొని పనువుదాచి
 కాను బొట్ట పెట్టకొని బొట్టదాచినాను అన్నముతిని కడు పెక్కడదాచ
 నయ్యాఅని ఆమెచెప్పెను. సౌభాగ్యవతీధన అంతపని పుట్టరాదు నాకు
 భోజనము పెట్టి నీవుభోజనముచేయవమ్మా అని ఆ బ్రాహ్మణుడు పలికెను.
 ఆప్రకారము బ్రాహ్మణుడు భోజనము పెట్టి తానుకూడా భోజనముచే
 సెను, అప్పుడా బ్రాహ్మణుడు నాకు తాంబూలమిచ్చి నీవుకూడా తాంబూ
 లమేసికొనవమ్మా అని చెప్పెను చచ్చినపుడు నున్నట్లంటున్నాడు నవతి
 నహగనునము చేయుచున్నది పనువుకొని పశ్యేముగోపాసినాను కంటి
 కుకొని కుదుగుమీద పెట్టినాను కాళ్ళుకడిగకొని కాళ్ళుదాచినాను దా
 హమి వుచ్చుకొని దాహమి దాచినాను తలయంటుకొని తలదాచినాను
 పనువురాచుక ని పనువుదాచినాను బొట్ట పెట్టకొని బొట్టదాచినాను ఆ
 న్నముతిని అన్నముదాచినాను తాంబూలము వేసికొని నోరెక్కడదాచ
 నయ్యాఅని ఆమెచెప్పెను. సౌభాగ్యవతీధన అంతపని పుట్టరాదు నాకు
 తాంబూలమిచ్చి నీవుకూడా తాంబూలము వేసికొనవమ్మా అని బ్రా
 హ్మణుడు పలికెను. ఆప్రకారము బ్రాహ్మణునికి తాంబూలమిచ్చి తాను
 కూడా తాంబూలము వేసికొనెను అప్పుడా బ్రాహ్మణుడు దివ్యమంగళవి
 గ్నిహుండయి శంఖుచక్రగదాధరుండయి యాదినారాయణమూర్తిగా యా
 మెకు ప్రకృతమయ్యెను. అప్పుడామె మెచ్చి తినయ్యా శంఖుచక్రగదాధ
 రుడా నిన్నుకోరితి ఎరమియవయ్యా యనిశోకెను. ఇచ్చితివుచ్చుకో
 మని పచ్చనియక్షతలె ఆమెచేతిలో నా రాయగుండంచినాడు నీవువెళ్ళి
 నరికి కలుకమీద పురషుని కాటిమీద పెట్టచుందురు అప్పుడు నీవుమూడు
 వ్రేదక్షణములుచేసి యక్షంతలు మీదచల్లెనలెను, చల్లిన వెంటనే నీవుకు
 మ్మండు లేడికూర్చుండును అనినా రాయణమూర్తిగా చెప్పెను. ఆప్రకార
 మూమె యక్షంతలు పట్టకొని వెళ్ళి మూడు వ్రేదక్షణములుచేసి యాయక్ష
 తలుమీదచలేనరికి యెంతనిద్రపోయిలేదినాను అని యామధతర లేడివల్ల

శ్చంద్రుడు. అప్పుడందఱు ఆశ్చర్యము నొని యేమి నోమువట్టితివమ్మా యీ
ని మా బాలగోపాలనా మెరువగు పాఠి ఏమి నోమువట్టలేదు ఏమి వ్రే
మువట్టలేదు మా ఘృష్ణానిముందర రథవస్త్రమినాడు మా ఘృహదివార
ములనోమువట్టి సోములార సోమకేవల్య భవ్యకౌని యక్షతలువేసు
తున్నది ఆ భవేనువిన్నాడు విన్ని ఫలమేకాని పల్లవఫలముకాదిది అని
యామెచెప్పెను. విన్నితమాత్రాని యిగి ఫలమచ్చిని నోమువట్టివ
మెంత ఫలమువచ్చునోయని రాజునెయిద్దఱభార్యలచేత నోమువట్టింది
నాడు వారుపట్టిననోమ కిలముగనునందలి యందరూచ్చినారు నోము
వట్టిననందర్పరము పాలుత్రాగికూడదు ముతచటివందస్థిరముమృగి త్రా
గరాదు మూడవనందర్పరము పప్పుతివరాదు నాలగవయేదు తలంటుకో
రాదు అయిదవయేదు తాంటుము వేసుకొనరాదు అయిదేండ్లవం
తరము.

దీనికిడిద్యావనము—తలయంటుకొని నందర్పరము అయిదుగురు
ముత్తయిదువలకు తలంటి పప్పుతివయేదు బూరెలవండి పాలుత్రాగిని
యేదు పరమాన్నమవండి చల్లత్రాగినియేదు పెరుగువడ్డింది తాంటూ
లమువేసుకొననియేదు తాంటూమిచ్చి యీవ్రాకరముఅయిదుగురుముత్త
యిదువలకు అయిదురవికెలగుడ్డలిచ్చి అదినారాయణమూర్తి అయిదు
మూళ్ళ అంగవస్త్రమిచ్చి ఉన్నవకు గిన్నయు ఉయ్యెలకు చీరయునిచ్చి
యద్యావనచేసుకొనలెను.

ఉండ్రాశ్చతదైకథ.

పూర్వకాలమున నొకరాజునకిద్దఱభార్యలుండిరి ఒకనాడారాజు
భార్యలును నావట్టిశ్రీలును ఉండ్రాశ్చతదైకనోము వోచుకొనుచుండిరి
రాజుగారుచుకొనినభోగముదిరాజుగారుదానియింటికివచ్చువరికిమునుగు

చేతుకొని యొకచోట పడుకొనియుండెను అచూచి యారాజునీ పొడు
 వలన నిట్లున్న దానవనియడిగెను లేచిండ్లాళ్ళుగదైచి నోమునోచుకొన
 వలయును కాబట్టి నోచి నన్నువును నావలె నియాభోగముచెప్పెను
 నీకేమివస్తునా గ్రావలెనో చెప్పుము ఇందును నాచేతుకొనివని అని
 యారాజువలెకగా వాభోగముచేసి గీత కూరగీత పూర్వ బియ్యము
 గియ్యము పుల్లగిల్లి వెల్లగిల్లి అగగీత చెక్కగిల్లి శమ్మగిల్లిరనువు
 గినువు తుంతుమగిగుమ తెల్లము అను గానలెను నేనానోచుగీత నోచు
 గోవలెను పట్టించుకొని గావలెనని చెప్పెను రాజును అనునామగిని
 తెప్పించెదననిచెప్పి యందున యిట్టిలి కొండకునేవమ నుడినుకొని యా
 పట్టణమెల్లచోట్లతిరిగి ఎలకాకులు మొదలయినవారి నాంస్తువుల నడిగెను
 అవతకాకులు మాయొద్దనన్నియునున్నవిగాని గీతన్నవస్తువులు మాత్రము
 లేవనిచెప్పిరి రాజునతిగితిగి మూడుజాములకు వేశ్యాకాంత యింటకి
 వచ్చెను అప్పటికాబోగముచితుండలన్నియుకడిగి యొకకుండలోపోసియుం
 చెను రాజుగారురాగా నేమావస్తువులన్నియు తీసికొనివచ్చితిరాయని యా
 బోగముస్త్రీ యమగగా నాతడన్నియు దొరకింపకాని గీయచువస్తువులు
 మాత్రము దొరక లేదనిచెప్పెను పోనించునోములయిపోయినదనిచెప్పి యా
 కుండలోనుంచిననీళ్ళు తీసుకొనివచ్చియారాజు మొగమమీద పోసెను
 అతడందుకు కోపించుకొనక యావస్తువులిక నేనుతెప్పించలేను నీయిష్ట
 మువచ్చినట్లునోచుకొమ్మనిచెప్పెను అప్పటికేప్రాద్దుకుంతునమయమయ్యె
 ను అప్పుడుండోళ్ళు వంతుకొని ముత్తయిమవను దీసికొనివచ్చి అయిదు
 వుండోళ్ళునైవేద్యముపెట్టి అయిదువుండోళ్ళును వాయనమును దక్షిణ
 తాంబూలముముగ్గయిదువకచ్చి యావేశ్యాకాంత యథావిధిగ నోమునో
 చుకొనెను ఈవ్రాతరము అయిదేండ్లు నోమునోచుకొని అయిదుగురు

ముత్తయిదునలకు తలయంటిసిట్టుచేసి గోటింటాకిచ్చి అయిదురవికలగుడ్డ
లను అయిదుదబ్బులు తొంటూలనా విచ్చి యాహోమతిద్యావనము చేసు
కొనియెను కథలో ఎదుమునా పాతలలోనుకా నాదనభక్తి తప్పినఫలము
తప్పదు.

నకలసాభాగ్యమునాథ.

నకలసాభాగ్యమునాథాగతియొక్కయె మునిశ్వరణాదాశ్రియకు
నకలసాభాగ్యమును నొసంగునాథా పురిచానన ను పార్వతీ వీక్షించు శుశ్వు
రుడు చెప్పియున్నాడు దానినిచే పురమొనానుకయినానమున మునిశాఖచిత
మగు సింహసంముఖకూర్చుండి యున్న పరమేశ్వరుని గాంచిపార్వతీ కేవలము
నక్కరించి దేవాలోకమునా శ్రీమహావక్త్ర మాచరించిన నకలసాభాగ్యం
మును పురిపాత్రామయంగిల్లిన సుఖముగలదునాథా యాగిరియి చెప్ప
వలెననిన పరమేశ్వరుండునొసంగున నిట్లనియెను నమనోహరిశ్రీమకు
అట్టిసాభాగ్యానింపవత్తికలుగచేసెననియు వరలక్ష్మీ వ్రతంబుననది కల
దు ఆచరితముచు శాస్త్రముననుకూలమున ముందుచున్న శ్రీవారము
నాడుజేయవలయుననిన పార్వతీ కేవి యిట్లనియె ఓగోకవంశాస్థానీవానతి
చ్చిన వరలక్ష్మీ వ్రతంబు నిట్లచేయవలయును ఆచరింబునకువిధియేమిదే
నతనుపూజింపవలయును పూర్వమెవ్వనితో యాచరితమాచరింపబడియెవ
రంబుగదెలువవలయుననిన పార్వతీ: పరమేశ్వరుడు చెప్పెను గాను ఓగో
వరలక్ష్మీ వ్రతంబునిస్తారమును చెప్పెననియు మగధదేశంబున ఉండినంబును
నోకపట్టణంబు కలదు అపట్టణము బంగారుగోడలచేతను బంగారుయిండ్ల
తోడనుప్రకాశించుచుండును అట్టిపట్టణమున చానముతియగునాథా ప్రా
హ్లాదసాధ్యులకు ఆచూకీసేయనిభక్తను దేవునితోనమానుని గానలంది
వ్రతంబునునుదయమున మేలుకొని న్నానముచేసిపూవులచేధనకానాదం
బులుపూజించిడిన నత్రమావలకువివిధోపచారంబులొనర్చి యింటిపను

అనుచుకొని గయ్యాలిగాకమీ ముగాను వీయముగాను భాషించు
చుండను ఇట్లుండవలెనని ప్రయత్నమును హలక్యీకి అనుగ్రహముకలిగియొ
నాడున్నమునకనవడి ఓచారుమతి నేనువలక్యీదేవిని నీయలనుదయ
నచ్చి ప్రత్యక్షమయితిని శ్రావణశుక్లపూర్ణిమకు ముందుగావచ్చెను శుక్ల
వారమునాడు నన్ను పూజించిన నీకోరికలు నెలవేర్చెదనని యానతిచ్చిన
చారుమతివ్వను లోనే వలక్యీదేవికి ప్రదక్షణనమస్కారములుచేసి.

శ్లో. నమస్తే సర్వలోకానాం జనవైపుణ్యమూతకయే

తరిశ్యోజగద్వందే విష్ణుపక్షస్థులాలయే॥

అని యనేకవిధమలస్తుతియించి ఓచెల్లీ నీకటాక్షంబుకలిగెనేని జనులు
ధన్యులుగను విద్వాంసులుగను నెకలనంపన్నులుగను నయ్యెకను నేను
పూర్వజన్మమునచేసిన శుక్లతవిశేషమున నీపాదనందర్శనము నాకుభిం
చెను అనిస్తుతియించిన మహలక్యీ సంతోషముజెంది చారుమతి కనేక
వరంబులొనగి యంతర్ధానమొందెను చారుమతివెంటననిమరమేల్కొని
గృహమునాలుగుతట్టలనుకలయంజూచి వలక్యీదేవినిగానకటహానేను
కలకంటననియావ్వన్నవృత్తాంతమున భరణమొదలగువారితోజెప్పవారు
ఈవ్వన్నము మిగుల నుత్తమమెనది శ్రావణమాసంబువచ్చినతోడనేవర
లక్యీవ్రతిమును తెప్పకచేయవలయునని చెప్పిరి తరువాతి చారుమతియు
స్వస్థులగువీన్న స్త్రీలునుశ్రావణమాసమెప్పుడువచ్చుననియెరుగించు
చుండీరి ఇట్లుండవారిభాగ్యవశమున శ్రావణపూర్ణిమకుముందుగనెచ్చి
శుక్లవారమువచ్చెను అంతచారుమతిమొదలగు స్త్రీలందఱును ఈవిషయ
కదా వలక్యీదేవిన దినంబునిన్నానాదుల నాచరించి చివరంబర
ములుభరించి చారుమతిగృహంబుననొకచోట గోమయంబుచేరిక మం
టవమేర్పరచి యందాననమువైచి దానిపైకొత్తబియ్యముపోసి మరిచి
గుఱ్ఱమొదలగు పంచపల్లవములచే కలకంటనేర్పరచి యందు వలక్యీ

దేవిని ఆవాహనము చేసి వారందరూ మిగుల భక్తి యుక్తులయి సాయంగా
మున

లో, పద్మావతే స్మృతే నర్వహతా మ్నాతే ।

నారాయణస్మృతేషు సుప్రభాభావనర్వహా ॥

అనుష్ఠితముచే ధావ్యాచారినాదిమోక్ష సాధకలూజుల చేసి తొమ్మిది
సూత్రంబులు కీర్తించిరి అందు దక్షిణ వార్తలందు గట్టుకొని వరలక్ష్మి
దేవి భక్త్యభావ్యంబులచే నైవేద్యము స్వచ్ఛము చేసిరి ఇట్టాక ప్రవ
త్తిగముచేయగనే మాత్రీలు కాశ్యయందు సజ్జనులము నొకశబ్దము
కలిగెను అంత కాశ్యవజ్రాదీనిన గిర్జా మయినగు వాధరణంబులు కన
బడెను వారలందరు ఓహోవరలక్ష్మి దేవిని అంతఃపురికినవా వరమానం
దంబుకొని మదియుక ప్రదక్షిణము చేయగా వార్తలందు గిర్జాయమా
నంబుగ వెలుచురన్న వాదేకం గముల మొదలు నాధనంబులు కనబ
డెను ఇంతయేలమూడవ ప్రత్యేకముగా విండిరి అది నేయాత్రీలందరు నర్వ
భూమకూలంకృతలయిరి అంగృహంబులు సువర్ణమయంబులయి రథ గిర్జ
తురంగాని వాహనంబులతో నిండియుండిరి అంగనాత్రీలు వోడ్కొని
పోవుటకు వారి నాంబుండ్లమండి గుర్రములు ఏనుగులు రథములు నావర
లక్ష్మి పూజచేయఁ దలంప నాంబు ని నియుండెను అందుచే నాంబు
మొదలు నాత్రీలు నావరలక్ష్మి దేవిని గూర్చి పూజచేయిరి అంబుల
పూజలంబు పెండ్లియం దాంబుల కాయల నున్న నాంబులముల
నంగిమత్తులంబు లుగాకాకా బాధనగా అంబులందఱు నాత్రీలకి
నైవేద్యముగాదు అంబుల నర్వహతముల నర్వహతముల నంబుల
తమ వాహనముల నెక్కు సమయ గుర్తించుటచే నాంబుల నొకరు
ఓహోచారుమనోజే భాగ్యమగుని చెప్పకొనుచు వరలక్ష్మి దేవి తనంతట
తానే నృపుములో వర్జుమిచ్చెను ఆచారమతీదేవి వలనకదా మనకిట్టి

భాగ్యముకలిగెనని చారుమతీదేవిని దుక్కిరికొనియాడిరి తనబాతచారు
మతీదేవిమొదలగుకాంతలెల్లకల నీవ్రతంబును పవిత్రసంపత్తరసూత్రేయును
పుత్రపౌత్రాభివృద్ధికలిగి ధనకనకవస్తునాహవనమృత్తికాంబి సుఖముగ
నుండిరి కావుననోపార్జ్యోగియాయుత్తమవ్రతమును బ్రాహ్మణులమొదలు
నాలుగుజాతులవారానుజేయవచ్చును అట్లు చేసిన న్యూరాభాగ్యములుగలిగి
సుఖంతును ఈ ధర్మమువారలకును చదువువారలకును పరాశ్రమ్యప్రసాదము
వలన సకలకార్యసిద్ధికలుగును.

మొగదోసిళ్ళు ధ.

ఒక బ్రాహ్మణునికూతులు మొగదోసిళ్ళనోను పట్టి యుల్లుండు
నముచ్చెరిచనిపోయెను ఆమెయరుదన్మమున మరయొక బ్రాహ్మణునియింట
పుట్టెను అల్పకాలములో తల్లిచనిపోవుచున్నకాలమెను నవతిల్లవచ్చెను.
ఆమెదరిద్రబాధకలిగినదై యుగనహింపజాలక యొక గాడు దేవాలయము
లోనికివెళ్ళి ధర్మజంతంధముపద్దహుండుడియొడనక వానవకవిచారించుచు
పరమేశ్వరునిప్రార్థించుచుండెను కొంతకాలమునకామెయందు దయగల
వాడయి యీశ్వరుడుప్రత్యక్షమై ఏమియోచిన్నదానాయులు విచారించు
చున్నావనియడిగెను బ్రాహ్మణరూపముచే ప్రత్యక్షమయిన యాయీ
శ్వరునినామె సామాన్యమనుజునిగ నెంచి నాయరామికండుకువెళ్లండని
ప్రత్యక్షమైచెప్పెను, అదివినిధగవంతును ఓకాంతా నీతలందు కార్యంబు
నేనుచేర్చువాడచెప్పుమనియడిగెను అంతనామెనేకొక బ్రాహ్మణుని కొ
మాతెకాను నాకునవతితల్లియున్నది దరిద్రమునైతి నవతితల్లికైత బాధవడ
లేక యిట్లు విచారించుచున్నాననిచెప్పెను అంతనీశ్వరుండు ఓయింతీసివు
పూర్వజన్మమున మొగదోసిళ్ళనోముపట్టి యుల్లుండుచక్కెరచావుకాబట్టి నీకీ
దరిద్రబాధ నవతితల్లిపోయి సంప్రాప్తమయినది నీవివ్వాహి నోముపట్టి పవిత్ర

తనముగోడలికినీళ్ళుపోసుకొని వసువుకలిసి యొకపళ్ళెములో రోజుమూ
 డుదోసిళ్ళనీళ్ళులెక్కచూచి పోసుకొని ఏదాదియయినతరువాత మూడు
 దోసిళ్ళముత్యాలు మూడుదోసిళ్ళపగడములు శివునిమూలములోనికి
 పట్టుకొనివెళ్ళి శివునిరుద్రపాదముమీదపూజచేసి యథాస్తోత్రముగఠాం
 బూలామలనియ్యవలెను. అనిచ్చెనోపాళ్ళరుండంగిహానము నొందెను.
 ఆబ్రాహ్మణునిన్నదియు భగవంతుడుచెప్పినవలె నాచరించి వకలయిత్వ
 ర్యసంపన్నురాలయి సుఖంబుననుండెను. ఇహలోకమయినా వృతలోకము
 గాకూడదు భక్తితప్పినా ఫలములేవ్వదు.

ఉప్పుకొరి.

దాకనిండాఉప్పుపోసి దేకినదాక అయినోరనముకొన్నకుండలో మానె
డుసోలడు ఉప్పుపోసి రవికలగుడ్డ వాసినకట్టి దక్షిణరాంబాముతో ము
తైయిదువకిచ్చి ఉవ్వావనచేసుకొనపమును.

శ్రీ ర ను .

నో ము లు క థ లు నెం 6 రు.

సూర్యపద్మము.

ఒకానొక గ్రామమున నొక బ్రాహ్మణుడు నొక రాజు నొక కోమ
టి యొక కాపు నొక గొల్లవాడు నుండిరి. వీరు అయిదుగురు అయిదుకుంచ
ములను కొనుక్కొనిరి. ఈ అయిదుకుంచములు రోజురోజునా గ్రామమున
నున్న దేవాలయమునకుబోయి తమలోతాము నాతోనిన్ని నరహాలు కొ
ల్పినారు నాతోనిన్ని వడ్లుకొలిచినారు అని చెప్పకొనుచుండేవి చాటిరో
బ్రాహ్మణకుంచము తనయదమానియను బ్రాహ్మణునికి దరిద్రవాగుటను
తనలో యేమి కొల్పినారో చెప్పక యూరకకూర్చుండిరి ఒకనాడు
తక్కిన నాలుగుకుంచములు యథాప్రకారముగ దేవాలయమునకు వెళ్ళె
నుగాని బ్రాహ్మణకుంచమారోజున రాలేదు ఎదుచేత బ్రాహ్మణకుం
చమారోజునరాలేదు ఎదుచేత బ్రాహ్మణకుంచమురాలేదు అని తమలో
తాముకొంతసేపు తర్కించుకొని కొంతసేపుకూర్చుని తమయింద్లకుతిరిగి
వెళ్ళిపోయెను. మరుచటిరోజునకుంచములన్నియునాదేవాలయమునకేరినా
తోనిన్ని నరహాలు కొలుచుకున్నారు నాతోనిన్ని వడ్లుకొలుచుకున్నారు
అని చెప్పకొనుచున్నవి అప్పుడు బ్రాహ్మణకుంచమునజూచి తక్కిన
కుంచములునిన్నెందుకువచ్చినావు కావులనియడిగినవి సోలడునాకలండ
గామాయవ్వు గారు నాలోపోసి మూతవేసినందున నిన్నటిరోజున నేను
వచ్చుటకు వీలులేక పోయినదని బ్రాహ్మణకుంచము చెప్పెను. అందు
మీదతక్కినవి యన్నియు నెప్పుడుచెప్పినా నూకలు ఆఘ్య కొలిచెదరని
చెప్పుచుండెదవు అని నిరసించిపలికెను. అంతనా బ్రాహ్మణకుంచము

యేమిచేయమన్నాడు మరియెల్లకాల మీలాగే యంభానా యేమిచే
 కొన్నినాళ్ళకు మాలవ్య కుమారతాతే యంభానానుచిల్లబాధనమాణిక్యము
 పెట్టుకొని మరీపుకతుండి ఆసంగతి యొక బ్రాహ్మణుడు గ్రహించియూ
 బాలికను తనకిందలి యనుసును అప్పుడామె కంఠము భాగ్యముకలుగు
 ను అప్పుడు మేయకూడ చూహించుకొలుచుకొనెను అనిచెప్పెను. ఎప్పు
 డోకొలుచుకుంటుంటుంది నన్ను నీకుంటుండవలెను వెల్లెరయెను. బ్రా
 హ్మణకుండము తనదానిని యింటికి గెలు. ఈవలని సంభాషణంతయు
 కొక బ్రాహ్మణుడు విని సమయముకొరకు నేటియుండిన, అంతలో బ్రా
 హ్మణకుండముగల బ్రాహ్మణునికి బాధ సమాణిక్యము పెట్టుకొని ఒక అడ
 కిల్ల పుట్టెను అట్లయొక్క బాధుని పుట్టికొని నామాణిక్యము వ
 డుచుండునది దానిలననవారు కావలెనంత భాగ్యవంతులయిరి ఇదివర
 లో కుండముల సంభాషణవిని సమయము కెను మునుచున్న బ్రాహ్మ
 ణుడు బ్రాహ్మణకుండముగారిం పన్ని యగమానిగాలిని నీకూతుని
 నాకునుచ్చి వివాహముచేయవలెనని యడిగెను. ఆకొకరము తమ
 కూతునిచ్చి యా బ్రాహ్మణునికి వివాహముగవించిరి తరువాత పెండ్లి
 కుమారుడగునా బ్రాహ్మణుడు వివాహసంతరము తనయింటికి వెళ్ళెను
 కొంతకాలమునంతటా తిరిగివచ్చి తనభార్యయగు నీల్లినతినుకొని
 పోయెను ఈడన్ను వెళ్ళినతరువాత నాకూడా మంచిభాగ్యవంతులయిరి
 ధనాశచేనా బ్రాహ్మణుడు తనభార్యయొక్క పొంగిపోయి మానినాడు ఒక
 నాడాచిన్నది తల్లినిమాడవలెననిశలంపుతో భార్యయొక్క పొంగి వెళ్ళినప్పు
 డు తన పట్టింటికి వెళ్ళిచూచి తిరిగివచ్చుచుండగా మార్గమధ్యమందు
 చార్వతీపరమేశ్వరులు ప్రత్యక్షులయి యాచిన్నదానిని యొక్కడఁ బోవు
 చుంటివనియడిగిరి అప్పుడాచిన్నది మాయవ్యముచూడవలసియుండి వెళ్ళి
 తిరిగి వెళ్ళుచున్నాననిచెప్పెను అప్పుడు చార్వతీపరమేశ్వరులయొక్క
 ప్రయోగపరిధాన ఆలాకాదు నీతెలిదండ్రాదులకు నీవుపుట్టుటచే భాగ్యము

వచ్చినది అందుచేనాచునిన్ను వదిలిపెట్టలేదు ఈకారణముచేతనేనీభతా
యునిన్ను వదిలిపెట్టలేక నిన్నుపుట్టింటికిపంపిరాదుకాదు అంతేగానిమరే
మికాదు అనిచెప్పినారుఇప్పుడేమిచేసినట్లయితేరాకునూవారికికలియునో
చెప్పవలెనని వానినియూచిన్నదిప్రార్థించెను క్రిందటిజన్మమున సూర్య
పద్మమునోమువట్టిరావు అప్పుడు ఉదయంచూచి యుద్యాపన చేసినావు
కావు కాబట్టిమీరిద్దరికి యిష్టము తక్కువగానున్నది ఇప్పుడీనోమువట్టి
యుద్యాపనచేస్తే మీరిద్దరు యిష్టముగా నుండెదరు

దీనికియుద్యాపనము—ప్రార్థన పొడవకుండా దంపతులిద్దరికి తల
యంటి నీళ్ళుపోసి మట్టెలుమంగళమాత్రముయిచ్చి చీరయు జూచూకనొ
నంగి ప్రార్థన పొడవకుండా యుద్యాపన చేసుకోమనిచెప్పి పార్వతీ పర
మేశ్వర్లంతర్ధానము నొందిరి.

నందికేశ్వర ప్రతీకథ.

ఒకనాడు కైలాసపర్వతమున వినోదమందిరమున పార్వతి పర
మేశ్వరునకు పాదములొత్తుచుండగా పరమేశ్వరుండు పార్వతితో నిట్లని
యెఱిపార్వతీ నీచేతులు మృదువుగానుండకనాపాదములునొచ్చుచున్నవి
కావున నీవునాపాదములొత్తవద్దనియె అందుకుపార్వతి చింతాకులనాస్వం
తయై దేవా యెందుచేత నిట్లుండు చెప్పవలయుననిప్రార్థించగాపరమేశ్వ
రుడు నీవు పరోపకారముచేసినావుకావు అందుచేత నిట్లుండె ననియెను
ఇందుకేమిచేసిన నీకష్టదశవోవునని యడుగ నీశ్వరుడు నీవు నీళ్ల రేవున
నీళ్ళపొయ్యివేచుకొని నీళ్ళుకాచుచు వచ్చిపోవువారికి తలంటి నీళ్ళుపోసిన
నీచేతులకు మృదుత్వము వచ్చునని చెప్పెను పార్వతి ఆప్రకారమునీళ్ళు
కాచి వచ్చిపోయెవారికి పోయుచుండగా నొకపేదరాలు తలంటి నీళ్ళు
పోసుకుందామని పిల్లలు తాను అచటికిరాగా వారికిగూడ తలంటి నీళ్ళు
పోసెను పిమ్మట వారు పార్వతి యొద్ద సెలవుతీసుకొని పోవుచుండగా

హరినిజూచి పార్వతీదేవి భాగ్యముచెప్పవని మనస్సుతో సంకల్పించుకొనను
 ఆపదరాలు ఇంటికి వెళ్ళునా? పెరిమటయెడల? మూట పెరిమట మూట
 నేనుకొనిన చెప్పు ఆలోచనాలోచనానికి కిక్కుముగ భాగ్యమున చెప్పు
 అంతనా బ్రాహ్మణుని భార్య బాగానుమాగులుయ్యెను? కూర్చుండి వచ్చి
 పోవువానికి పరిచెప్పుచుండెను అది చెప్పనామకి? నా మాళ్ళకంటె చెప్పు
 కొనుచుండిరి అప్పుడు పార్వతి నేను భాగ్యముచెప్పన బ్రాహ్మణాస్త్రీ కావోయి
 ఇంతకు వచ్చినదనుకొని పిక వేరుముక్తి అందుదును నా బ్రాహ్మణాస్త్రీ
 యింటికి వచ్చి వాకిటిలో నిలువబడెను ఆ బ్రాహ్మణాస్త్రీ బంగారపు నూగు
 టుయ్యెలలో నూగుచు యీముసలియవచ్చునంటి అమ్మానాలుపొంగు
 వచ్చినవి పాలమీదకొక్కునెళ్ళుచుక్కచెట్ల వెళ్ళుచును అప్పుడా మెసాల
 మీదనిళ్ళుచట్ల ఇంటికి వెళ్ళితిలగట్టకొని ఎదుకొనను అప్పుడు పరిమేశ్వరుడు
 వచ్చి యెండుచేతిని హిమంబునియచుకొని బ్రాహ్మణుని భార్యకు తాను
 భాగ్యముచెప్పనది మొదలుకొని దరిగినచర్యచెప్పి నన్ను అవమానించినది
 యామె భాగ్యము తీసివేయువలసిందని పరిమేశ్వరుని ప్రార్థించి పరిమేశ్వ
 రుడు వినాయకుని పంపగా నాతనిచూచి యా బ్రాహ్మణాస్త్రీ మనూనికల
 బియ్యముండొడ్డునండి సోలెకుగద్దెడు నయిపోసి బెల్లముచక్కపుల్లిమురి
 చకనాకికి పెట్టక వేకికి పెట్టక విగానుపరి ప్రవేశముపెట్టెను అతనివీతిని
 భాగ్యము తీసివేయుట నాతరము కాదని ఇంకను భాగ్యమునిచ్చిచక్క
 పోయెను అప్పుడు మళ్ళీనందిని పంపగా అతడు వెళ్ళినది నా బ్రాహ్మణాస్త్రీ
 అయిదు మానికెలసెంగలు సీల్లలోపోసి ప్రవేశముపెట్టెను ఆసెంగలు
 దిని యాతడు భాగ్యముతీయుట నాతరము కాదనియింకను భాగ్యమునిచ్చి
 వెళ్ళెను అప్పుడు పార్వతి హిమంబుని పంపగా యాతనినా బ్రాహ్మణాస్త్రీ చూచి
 అయిదు మానికెలబియ్యము అట్లునండి సోలెకుగద్దెడు నయిపోసి బెల్లము
 పెట్టి యాతనికి ప్రవేశముపెట్టెను అతడవీతిని భాగ్యము తీసివేయుట
 నాతరముకాదని ఇంక భాగ్యమునిచ్చిచక్కవచ్చెను తిరిగి అర్జునుని పంపగా

నాతనిచూచి యాబ్రాహ్మగ్రాస్త్రీ అయిదుమానికెలబియ్యము అప్పలు
వండి నైవేద్యము పెట్టగా నాతడవీరిని మరంత భాగ్యమిచ్చి వెళ్ళెను
అప్పుడు శివునిపంపగా నాతనిచూచి యాబ్రాహ్మగ్రాస్త్రీ అయిదుమానికెల
నువ్వుపప్పు చిమ్మిలితోక్కి నైవేద్యము పెట్టెను అతడవీరిని మరంత భాగ్య
మునిచ్చి చక్క పోయెను తరువాత కాలభయిరవునిపంపగా నాతనిచూచి
యాబ్రాహ్మగ్రాస్త్రీ అయిదుమానికెలమిసపపప్పు గారెలువండి నైవేద్యము
పెట్టెను అతడవీరిని యామె భాగ్యము తీయుట నావల్ల కాదని వెళ్ళి పోయెను
పిమ్మట చందునిపంపగా నాతనిచూచి యాబ్రాహ్మగ్రాస్త్రీ అయిదు
మానికెలబియ్యము చలిమిడిచేసి నైవేద్యము పెట్టెను అతడవీరిని యామె
భాగ్యము చెరువూతరముకానని మరంత భాగ్యమిచ్చి వెళ్ళెను తరువాత
సూర్యునిపంపగా నాతనిచూచి యాస్త్రీ అయిదుమానికెల బియ్యము
పరమాన్నము వండి నైవేద్యము పెట్టెను అతడది యారగించి యామె
కింకను భాగ్యమిచ్చి చక్క పోయెను తరువాత నివ్వరిని వెళ్ళుచున్నమావల్ల
కాదు నీవే వెళ్ళుచుని అప్పుడు పార్వతీదేవి వ్యయముగ బయలుదేరి వెళ్ళగా
నామెనుచూచి యాబ్రాహ్మగ్రాస్త్రీ మిక్కిలి భక్తి శ్రద్ధలతో అయిదుమాని
కెలబియ్యము పులగమువండి నయ్యబెల్లముతో నైవేద్యము పెట్టెను ఆమె
అదితిని కోపము పోయినదయి అమ్మామొంట నీమీద నాకుకోపమువచ్చి
నీ భాగ్యము తీసివేయుట కందరినిపంపినాను వారందరికి అన్ని చేసి పెట్టి
నావు అందుచేత నీ భాగ్యము మరంత నృథి అయినది అందుచేత నాకుకూడా
సంతోషమువచ్చినది ఈసోముపట్టిక ధచ్చె అక్షితలు వేసుకొని ఈతోమ్మని
దినసులు మిగలకుండా చేసి ఉద్యాపనము చేసుకొన్నయడల నకల భాగ్య
ములుకలుగునని పార్వతీదేవి యదృశ్యమయ్యెను.

ఉద్యాపనము — అయిదుమానికెల పెనరపప్పు బిందెతో అత్రైసరు
పెట్టి అయిదుమూళ్ల అంగవస్త్రముచుట్ట పెట్టి బంగారపునందిని చేయించి
అయిదుడబ్బులు దక్షిణ తాంబూలముతో వడక వేళ నందిమోహనపు

పెండ్లికొడుకునకు అందియ్యవలయును కథలోనవయినా వీరలోనము
కాకూడదు భక్తితప్పినను ఫలములేవ్వదు.

విష్ణుకాంతః ప.

ఒక బ్రాహ్మణునిభార్య గనతోడబుట్టినవానికి పెండ్లిగలపెట్టినప్పు
డెల్ల భతకాకువ్యాస సంభవించుచుండెను ఈ మాటలకు ముచ్చేతలేక పర్యాయములు
సిగ్గనుమున పెండ్లికార్యముమానివేయుచువచ్చిరి కొన్నాళ్లకు
బంధువులందఱు ప్రాణమువిడిగినవారయి యెగ్గుబిల్వగలిపెండ్లిముసలా
తకము నిశ్చయించిరి అంతనా బ్రాహ్మణునికి బ్రాహ్మణమీదికి వచ్చెను
అతనిభార్యయాజబ్బుపరకుచేయక వానినియింతగా నుంచితలపుగొల్పేము
పెట్టి తోడబుట్టినవాని వివాహమునకు వెళ్ళిపోయెను ఆమె చెరువుగట్టు
వద్దకు వెళ్ళునటికి యున్నటవిష్ణుకాంతః పువ్వులువిడిచియుండెనుఆపువ్వుల
నామె కాలదన్నుకొని చక్కపోవుచుండెను అంత విష్ణుకాంతనోచినది
నోచినపువ్వులు కాలనుకొన్నుకొనిపోవుచున్నది చెరు
వులోనున్న చెంగ్వెలారా చూచినారాలని యుద్వేగపడెను ప్రేమ
గల ప్రాణశ్వసనకు ప్రాణము మీదికిరాగా చాపక మట్టి నట్టింట పెట్టి
దయగలతమ్మునిపెళ్ళివెళ్ళుచున్నది యీకొండవిష్ణుకాంతః పానిమరల
పోతున్నెరమిచ్చెను ఈమాటలాబ్రాహ్మణునిభార్యని యేమిమాట్లాడ
కుండ వెళ్ళిపోయెను ఆమెతమ్మునికి పెండ్లిముసలేమివాతెలిసయీమాన్ద
మున వచ్చుచుండెను వెళ్లబోయెనమయమున తానాపువ్వుల వెచ్చట
చూచెనో యాచోటికిబోయి వినువిష్ణుకాంతః పమీరందన ఏమిచెప్ప
కున్నారనియడిగెను విన్నవైదుమూసినాపు గనుకనా యిప్పుడునీకెందుకు
వెళ్లమనివిష్ణుకాంతః పచెప్పగా నాబ్రాహ్మణునిభార్య ఆమాటలు చెప్పిన
గూనివల్లకాదు నేనువెళ్లననిచెప్పెను ఓబ్రాహ్మణకాంతః పప్రేమగలప్రాణే

శ్వయంభు ప్రాణముమీదికిరాగా నట్టింటపెట్టి దయగల తమ్మునిపెండ్లికి
బోసినదన్నానని చెప్పెనునీమెను చేతనీలాగుచెప్పినాననియగుగానాబా
హ్మణప్రికివిష్ణుకాంతయిట్లనిచెప్పెను నీవుయుదుజన్మమునవిష్ణుకాంత
నోముపట్టి ఉల్లంఘన చేసివావు అందుచేతనితమ్మునికి పెండ్లితల పెట్టి పండు
పెనిమిటికి ప్రాణముమీదికివచ్చుచుండెను ఇప్పుడునీవానోముపట్టిఉద్యా
పనచేసుకొని అక్షతలు వేసుకొన్నయడల నీనిరసంపద అయిదవలినము
వృద్ధియగునని చెప్పెను.

దీనికిఉద్యాపన—వీడాది అయిన తరువార పదమూడుజోడుల
నేతిగారెలు వాయనము పదమూడుజోడాలు నైవేద్యంపెట్టి విష్ణుకాంత
పువ్వులతో పూజచేసుకొని దక్షిణతాంబూలములతో ముత్తయిదువనకు
శివ్యలయును కథలోపమయినా వ్రతలోపముకాకూడదు భక్తితిప్పినా
ఫలము తప్పదు.

కందకారి.

ఒకబ్రాహ్మణునికొక కొనూతెకలదు అచిన్నది అస్తమానము
ఏప్పుచుండేవిన్నినోములనోచిననుఏప్పుటమానలేదు తండ్రికూతురని
అడవిలోకితీసుకొని వెళ్లి విచారించుచుకూర్చునియుండగాపార్వతీపరమేశ్వ
రులు భూమిపాలించడను నకువచ్చి ఏమిబ్రాహ్మణుడాయెక్కడకూర్చుండి
విచారించుచున్నానని యడిగిరి మీకెందుకుఆర్చెడివారా తీర్చెడివారా
వెళ్లండిఅనియాబ్రాహ్మణుడుచెప్పగా ఆర్చేవారముమేమే తీర్చేవారము
మేమే చెప్పనలసినదని తిరిగియాబ్రాహ్మణుని పార్వతిపరమేశ్వరులడిగిరి
అప్పుడా బ్రాహ్మణుడు ఈపిల్ల ఊరకయేప్పుచుండెను అందుచేత భరింప

జాలనివాడనై యిక్కడికితీసికొనివచ్చి ఏమియతోచక విచారించుచున్నా
ననిచెప్పగా వార్యతీవర మేశ్వరులు ఈదిన్నెడికిందటిదన్యముకందగారి
నోముపట్టి ఉల్లంఘనచేసినది అందుచేతనీయేమృతంభవించినది ఇప్పుడైనా
ఏడాదికథ చెప్పి అక్షరలువేసుకొని వీసెయేయలం కిందుంప పెండికుంప
బంగారపుమంపచేయించి ముక్తయిదువకురవికలగుడ్డనక్షాతాంబూలము
నల్లపూనఃలక్కజోమపెట్టి వాయనముయిచ్చినయవల నీయేమృతుకు
ననిచెప్పి వారంతగ్గానమునొందిరి అప్పుడాబ్రాహ్మ్యమును కూతురునితను
కొని యింటికివెళ్ళి వార్యతీవర మేశ్వరులుచెప్పినవారము యధావిధిగ
కందగారి నోముపట్టించి ఉద్యాపనముచేయించెను నాటినుండియాబ్రాహ్మ్య
ముని కుమారతా యేమృతమని నకలంపదలుతో భూలోకమున నున్న
సౌఖ్యములననుభవించెను కథలోపమయినను వ్రాలోపము కాకూడదు
భక్తిరత్నపిఠముతప్పదు.

(గజకుని నోముకథ)

ఒకబ్రాహ్మ్యమునిభార్య గజకునినోము పట్టి ఉల్లంఘనచేసెనుగదా
శుభామెనునోముపట్టుటచేత సిరినంపదలిచ్చి ఉల్లంఘనచేయుటవల్ల మితి
లేనిశోకముపెట్టెను అందుచేతరోజుకొడువలకు కూతురొక్కవండి పెట్టిన
తరువాత ఆమెయొకచోటకూర్చుండి యేమృతమొకడు ఊరివారందరును
కూకలువేయగ విసక అడవిలోనికిపోయి అక్కడయేమృతముపెట్టెను
అట్లుయేమృతమండగా నొకనాడు వార్యతీవర మేశ్వరులు భూమిపాలించుట
కయివచ్చుచు ఆమెనుజూచివమమ్మా ఈలాగునచేచ్చుచున్నావనిఅడిగిరి
అందుకామె మీరేమిఆర్చేవారాతీర్చేవారా మీదానిమీరేవెళ్ళండని
చెప్పగా ఆలాకాదు ఆర్చేవారముమేమే తీర్చేవారము మేమే చెప్ప
వలసివదనిమరలనడిగిరి మీదయవలన నాకుఅన్ని సిరింపదలున్నవి. ఏమి
కారణముచేతనో ఈలాగుపడవనలెననిబుద్ధిపుట్టచుండునని ఆమెచెప్పెను

అప్పుడు పార్వతీవరమేశ్వరు లిట్లనిరి. ఓకాంతా నీవు భారతీహను
బట్టకొనిపోయి పట్టమంచముమీదవేయుము అదిసీకొడుకును కలచును
అప్పుడుఅయ్యో? నాకొడుకును సామూ అనినదనివడవమనిరి. ఆమెలూగే
యనిసామునుపట్టకొనివెళ్ళి పెద్దకొడుకుమంచముమీదవడవేసెను. పెద
కొడుకుయింటికివచ్చి మంచమువైపునకుచూడగా అందుబంగారపు గోవ
తాడుకనబడెను, అతమతల్లినిబిలిచియిదేమనిఅడుగకలయ్యో? దానివల్ల
యేడ్పుకుకువీకలి నడికాదని యారాత్రిమరలయేడ్పుచుకూర్చుండెను.
ఆసమయమునతిరిగి పార్వతీవరమేశ్వరులుప్రత్యక్షమై యింను ఎందుకు
యేడ్పుచున్నావనియడిగిరి. మీరుచెప్పినట్లుచేసినాము. ఆసాము నాకొడు
కును కలచులేదు అందుచేత మళ్ళీయేడ్పుచున్నానని యామెచెప్పగా
పార్వతీవరమేశ్వరులు తేలుపట్టుకు వెళ్ళి నీకూతురుబొట్టు పెట్టుకునేకుండును
బరిణిలోవేయుము. అదికట్టునుఅప్పుడువచ్చుచువుగాననిచెప్పిఅప్పుడామె
తేలుపట్టుకొనివెళ్ళి కుంకుమధరిణిలోవేయగా మరునాటి యనయమున
నాబరిణినుతీసిబొట్టుపెట్టుకొనుటకుఅందులోచేయబెట్టగాఅందులోనాతేలు
చేర్చుకొట్టుబయకబడెను. ఆమెతల్లినిపిలిచి ఇందులోచేర్చుకొట్టు
పడవేసినావేమిఅడగెను అయ్యో? ఇదికట్టినడికాదని యారాత్రియడ
వికిబోయిమరలనేడ్పుచున్న యామెకుపార్వతీవరమేశ్వరులు ప్రత్యక్షమై
యేమియింకనుయేడ్పిననియడిగిరి. అయ్యో? ఆతేలునాకూతురునికట్టలే
దు అందుచేతవచ్చియేడ్పుచున్నాననిచెప్పెను అప్పుడుపార్వతీవరమేశ్వ
రులు,అమ్మా?నివు పెంచినపిల్లియున్నది.దానినిచంపివడిలోపెట్టుకొనిఎవ్వ
మనిరి. ఆమెయింటికివచ్చి పిల్లినిచంపివడిలోనుంచుకొనియేడ్పుచుండగా
నూరివారందరునువచ్చి యిదేమమ్మాయనియడిగిరిఅయ్యో! నాపెంపుడు
పిల్లివచ్చిపోయినదని మరింతయేడువగా ఆమెకంటిసీళ్ళుపడిబంగారపుపిల్లి
అయి పడిలోనుండికిందికిదుమికిపోయెను అప్పుడు పార్వతీవరమేశ్వరులు

వచ్చి నీవు నీనోమువట్టి ఉల్లంఘనచేసిరావు. నీవునోము
 వట్టివండి రంపదవచ్చినది. ఉల్లంఘనచేయుటచేత విచారమువచ్చి
 నది. కాబట్టి నీమోమువట్టి ఎడవియత్తులలువేసుకొని ఉద్యావనచేసిన
 యక్షల నీకీయేడ్పు చెప్పిరి. ఆబ్రాహ్మణిస్త్రీ ఆప్రకారమునోము
 నోచుకొనిదుఃఖములుపొందెను. అలాకమన చిరకాలనిరంపదలతో నుఖ
 పడెను.

ఉద్యావనము—సోలెమగిడ్డెమ నూనె కొత్త మూషటిలో పోసి
 నన్ని వేసిదీపము పెట్టి న్యయంపాకము, పకయగాడబ్బులుదత్తుగాతో శివుని
 యాలయమునపూజచేసుకొని నందివర్గ ఆదీవము పెట్టవలయును, కథ
 లోపమయినను వ్రత లోపము కాకూడదు, భక్త తత్పరను ఫలము
 తప్పదు,

విషయ సూచిక .

(6 భాగములు 64 కథలు.)

౦ 1 నోములుకథలు.

	పేజీ.
(1) అట్లమీద అపపువ్వకథ	1
(2) అట్లతదైకథ	2
(3) అపదలని అదివారముకథ	4
(4) గాలగారిదేవికథ	5
(5) గ్రహగారికథ	6
(6) కలకలగారికథ	8
(7) కుంకుమగారిసోముకథ	10
(8) చిక్కుకలగారి	11
(9) చద్దికూటి మంగళవారంకథ	11
(10) కన్నెకులపెట్టుకథ	12
(11) కాటుకగారికథ	13
(12) కాలికచలికుళ్లసోముకథ	14
(13) గుమ్మడిగారిదేవికథ	15
(14) పువ్వులతొంబూలములసోముకథ	16
(15) గంధం తొంబూలములసోముకథ	17

2 నెం. కథలు.

(1) ఉదయకుంకుమసోముకథ	18
(2) చిలుక ముగ్గులసోముకథ	18
(3) పోలిస్వర్గమునకు వెళ్లుకథ	20
(4) నిత్యకృంగారముకథ	21
(5) తవుడుగారి	22
(6) కండుపూవులసోముకథ	23
(7) నిత్యతొంబూలములసోముకథ	25
(8) నమవుతొంబూలముకథ	26
(9) పోలాలకమా నాన్యకథ	26

సం 3 కథలు.

(14) చిట్టాపాదము	...	28
(15) చిట్టాపాదము	...	29
(16) చిట్టాపాదము	...	30
(17) చిట్టాపాదము	...	31
(18) చిట్టాపాదము	...	32

సం 4 కథలు.

(1) చిట్టాపాదము	...	33
(2) చిట్టాపాదము	...	34
(3) చిట్టాపాదము	...	35
(4) చిట్టాపాదము	...	36
(5) చిట్టాపాదము	...	37
(6) చిట్టాపాదము	...	38
(7) చిట్టాపాదము	...	39
(8) చిట్టాపాదము	...	40
(9) చిట్టాపాదము	...	41
(10) చిట్టాపాదము	...	42
(11) చిట్టాపాదము	...	43
(12) చిట్టాపాదము	...	44
(13) చిట్టాపాదము	...	45
(14) చిట్టాపాదము	...	46
(15) చిట్టాపాదము	...	47
(16) చిట్టాపాదము	...	48
(17) చిట్టాపాదము	...	49
(18) చిట్టాపాదము	...	50
(19) చిట్టాపాదము	...	51

సం 5 కథలు.

(1) చిట్టాపాదము	...	52
(2) చిట్టాపాదము	...	53
(3) చిట్టాపాదము	...	54
(4) చిట్టాపాదము	...	55
(5) చిట్టాపాదము	...	56
(6) చిట్టాపాదము	...	57
(7) చిట్టాపాదము	...	58
(8) చిట్టాపాదము	...	59
(9) చిట్టాపాదము	...	60
(10) చిట్టాపాదము	...	61
(11) చిట్టాపాదము	...	62
(12) చిట్టాపాదము	...	63
(13) చిట్టాపాదము	...	64
(14) చిట్టాపాదము	...	65
(15) చిట్టాపాదము	...	66
(16) చిట్టాపాదము	...	67
(17) చిట్టాపాదము	...	68
(18) చిట్టాపాదము	...	69
(19) చిట్టాపాదము	...	70

1. 1950年10月1日

2. 1950年10月1日

(3) 1950年10月1日

1950年10月1日

1. 1950年10月1日

2. 1950年10月1日

(3) 1950年10月1日

(4) 1950年10月1日

(5) 1950年10月1日

(6) 1950年10月1日

(7) 1950年10月1日

1950年10月1日

1. 1950年10月1日

(2) 1950年10月1日

(3) 1950年10月1日

(4) 1950年10月1日

(5) 1950年10月1日

1950

1950

1950

1950

1950

1950

1950

1950

1950

1950

1950

1950

1950

1950

1950

1950

1950

1950

1950

1950

1950

1950

1950

1950

1950

1950

1950

14433